

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN ABB. POST. - LEGGE 549 / 95,
ART. 2 COMMA 26 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

NOVI GLAS

CENA 1500 LIR

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

ZAUŠNICA POLITIČNI NADUTOSTI IN KULTURNI PRITLIKAVOSTI

"Kdor je ohranil le nekaj dostojanstva in zavest lastne identitete, ta ne bo nikdar klonil in bo nadaljeval boj za pravice slovenske skupnosti v Benečiji."

S temi pomenljivimi besedami se konča v italijanščini napisana knjiga z naslovom *Gli anni bui della Slavia* (Mračna leta Benečije), s podnaslovom "Attività delle organizzazioni segrete nel Friuli orientale" (Delovanje tajnih organizacij v vzhodni Furlaniji). Knjigo je izdala novembra lani Založba Dom, ki tudi izdaja istoimenski verski in kulturni petnajstdnevnik. Uvod je napisal msgr. Marino Qualizza, ki svoja izvajanja takole zaključuje: "Kar najdemo v tej knjigi, bo morda ostalo kot zadnji znak življenja, dostojanstva in zavesti skupnosti, ki ji v demografskem pogledu usihajo življenjske moči, četudi je prav v najbolj kritičnem trenutku svojega obstoja dvignila pokonci glavo, da bi poudarila, kako se zaveda svoje veljave in svojega ponosa."

O knjigi smo v našem časniku pisali ob njeni prvi predstavitvi in se danes k njej vračamo predvsem iz naslednjih razlogov: ker po svoji vsebini gotovo spada na knjižno polico vsakega Slovenca, ki, kot lepo pravi Marino Qualizza, le nekaj da na svoje dostojanstvo in ponos, in ker na osnovi neovrgljivih listin in podatkov razgrinja vso bedo povojne italijanske lažne politične demokracije v Benečiji. Tu je namreč povojna italijanska država s pretvezo, da je v nevarnosti njena vzhodna meja (četudi je ta že bila natančno določena na mirovni konferenci v Parizu, prej pa je bila ta meja vprašljiva zaradi Mussolinijeve napadalne vojne), ali s pretvezo, da obstaja komunistična nevarnost, ustanovila in financirala tajne (in torej nezakonite) vojaške organizacije, katere glavni namen je bil za vsako ceno preprečiti oziroma onemogočiti kulturno rast naših beneških bratov. Glede na dejstvo, da so v tem pogledu stali (in še stojijo) na okopih naši beneški duhovniki, je bila "skrb" tajnih (in ponavljamo nezakonitih) organizacij posvečena predvsem njim.

Pri tem knjiga ne zamolčuje odgovornosti videmske cerkvene hierarhije, saj so se šele z imenovanjem msgr. Alfreda Battistija za videmskega nadškofa (v decembru leta 1972) razmere korenito spremenile in sta v vrhu videmske Cerkve prevladala in zavladala črka in duh II. vatikanskega koncila.

V petdesetletni uradni politiki italijanske države najdemo "skrito upanje, da se bo kočljivi problem slovenske manjšine uredil z asimilacijo in depopulacijo ozemlja (etnično-jezikovno čiščenje)", še beremo v knjigi. Namesto da bi se izvrševalci take politike skrili v mišje luknje, se dogaja, da dvigajo greben! Slišali smo namreč, da sta bila ugledna beneška duhovnika Qualizza in Zuanello prijavljena sodišču zaradi obrekovanja (v knjigi namreč).

/ STRAN 2

DRAGO LEGIŠA

02 Miro Oppelt SLEPI FENIKS

MSGR. QUALIZZI
IN G. ZUANELLI
(NA SLIKI), KI STA
BILA PRIJAVLJENA
SODIŠČU ZARADI
OBREKOVANJA.
IZREKAMO
VSO SVOJO
SOLIDARNOST!

OSEM DRŽAVNIKOV V PIRANU

EVROPSKO ZDRUŽEVANJE JE IZZIV

MARJAN DROBEŽ

Na srečanju predsednikov osmih srednjeevropskih držav - Slovenije, Italije, Avstrije, Madžarske, Slovaške, Češke, Nemčije in Poljske -, ki je bilo v petek in soboto prejšnjega tedna v Piranu, niso sprejeli nobenega obvezujočega dokumenta. Predsedniki so se sestali neformalno, vendar so jasno povedali svoja mnenja o sedanjem stanju in razmerah v Evropi, s čimer so predstavili in utemeljili tudi politiko in usmeritve svojih držav. Politično prizorišče na naši celine je po srečanju nemara bolj pregledno in jasno, posebej kar zadeva združevalne procese. Vsi predsedniki so se strinjali, da imajo tudi srednjeevropske države pravico do vključitve v Evropsko zvezo, razlike pa so bile v stališčih, v kakšnih rokih in okoliščinah naj potekajo integracije.

Po mnenju slovenskega predsednika Kučana "je proces evropskega združevanja izziv, ki mu je treba pozitivno odgovoriti z vseh strani, torej iz držav, ki so že v zahodnoevropskih integracijah, in tudi iz držav, ki na vstop v EZ še čakajo". Madžarski predsednik Göncz se je zavzel za skrajšanje postopkov pri vstopanju držav v EZ. Predsednik italijanske republike Scalfaro pa je v pogovoru za okroglo mizo dejal, "da je treba državam, ki čakajo pred vrati EZ, dati hiter in jasen odgovor". Nemški predsednik Herzog je poudaril, da želi Evropa v svoje vrste vse Evropejce, da bo svet v nekaj letih razdeljen na nekaj velikih regij, med katerimi bo Evropa sorazmerno majhna". Kritično je obravnaval delo evropskega parlamenta, češ "da je nekaj svetlobnih let oddaljen od konkretnih interesov Evropejcev". Vnovič je izrazil

začudenje nad Slovenijo, ki si želi v EZ, a njen parlament še ni ratificiral pridružitvenega sporazuma. O nemškem stališču do vstopa Slovenije v Nato pa bo Nemčija v odločilnem trenutku vedela, "kako se mora držati".

Predsednik Poljske Kwaśniewski je na okrogli mizi dejal, da se Poljaki "po 50 letih Varšavskega pakta nikakor ne bojijo Nata", na tiskovni konferenci ob koncu srečanja pa je izjavil, "da kljub kritikam na račun Evropske zveze še ni slišal za državo, ki bi se hotela izločiti iz te organizacije". Avstrijski predsednik Klesstil je razmišljal predvsem o posameznih državljanih, "ki jim je centralistična evrobirokracija tuja". Češki predsednik Vaclav Havel se je osredotočil na vprašanje evropske istovetnosti, ki jo je treba uveljavljati po vsej Evropi kot osnovo skupnega duha, ki je značilen za staro celino. Slovaški predsednik Michal Kovač je opozoril, "da bi izločevanje nekaterih držav iz združevalnega procesa lahko privedlo do naraščanja nacionalizma".

Srečanje v Piranu je bilo skrbno pripravljeno, čeprav so bili varnostni ukrepi morda prestrogi in preobsežni, tako da so domačine utesnjevali. Med predsedniki sta bila v bilateralnih pogovorih zlasti dejavna Milan Kučan in Oscar Luigi Scalfaro. Med križarjenjem na katamaranu ob slovenski obali sta se pogovarjala na štiri oči in se sporazumela za uradni obisk v Sloveniji v prvih dneh julija. Predsednik Scalfaro se je v soboto zasebno udeležil maše v piranski minoritski cerkvi, pozneje pa se sestel s predstavniki italijanske manjšine v Sloveniji in na Hrvaškem.

STRAN 2

Skupinska slika osmih predsednikov na Tartinijevem trgu (Foto Kroma)

OB REFERENDUMIH

Živimo v času, ko se v državi javljajo vedno večje težnje po reformah, po spremembah v njenih bistvenih strukturah. Poglejmo samo na sedanje živahne razprave o ustavnih reformah v dvodomni komisiji parlamenta. Poleg tega pa se vedno bolj uveljavlja sistem ljudskega glasovanja ali referenduma, in to o najrazličnejših temah. Lahko rečemo, da so take pobude sredstvo za uvajanje direktne demokracije (indirektna je v delovanju izvoljenih predstavnikov v parlamentu), ki je nastalo v Švici moderne dobe. Nedvomno je tu velik vpliv, ki ga je imel filozof iz Ženeve J. J. Rousseau. Ta je v sredini 18. stol. prvi nekako teoretsko utemeljeval to načelo.

Današnje države s parlamentarnim ustrojem kar pogosto segajo po ljudskem glasovanju. To pa predvsem, ko gre za velika vprašanja družbe in države. Kar zadeva Italijo, naj spomnimo na plebiscit iz leta 1946 o obliki države (monarhija ali republika), v zadnjih desetletjih pa na referendume npr. o razporoki ali o splavu. Medtem pa se kopičijo referendumi o vseh mogočih tudi neznatnih vprašanjih, ki pa nikakor ne morejo pritegniti zanimanja širših ljudskih množic.

V nedeljo, 15. t.m., bo cela vrsta referendumov, ki gredo

ob vprašanja sodniške kariere mimo lova in časnikarske zbornice pa do oporečništva in obstoja kmetijskega ministrstva. Ti referendumi so vsedržavnega značaja. Poleg teh je v naši deželi še referendum o podporah za privatne šole (taka je tudi dvojezična šola v Špetru v Benečiji). Vsak referendum pa bo veljaven, le če bo prejel zanj najmanj 50% in en glas. Zadnje čase pa je že pri volilni udeležbi del ljudskih glasovanj propadel, ker niso dosegli zadostnega števila udeležencev.

Kaj naj ob teh glasovanjih zapišemo? Nedvomno je danes v Italiji prišlo do prevelike uporabe ali, bolje rečeno, zlorabe tega sicer demokratičnega načina za izražanje ljudske volje. Gre namreč za to, da je za vse te izbire normalno poklicana in zadolžena zakonodajna oblast, t.j. parlament. V Italiji so prej poslanci in senatorji, izvoljeni od ljudstva, poklicani, da odločajo o teh zadevah. Prav tako na deželni ravni deželni svet, ki tudi izdaja zakone.

Udeležba na referendumu je prostovoljna in ne zadolžuje nikogar. Zato menimo, da bodo tudi naši slovenski volivci v tem smislu odločali, če bodo na referendumu sodelovali ali ne.

AB

03 Jurij Paljk / intervju ANDREJA DUHOVNIK ANTONI

04 Jurij Paljk SVETI OČE MED POLJAKI

05 SKRB CERKVE ZA MANJŠINE

06 Kazimir Humar KRAGLJEVA "LETA DOZOREVANJA"

07 Klara Krapež CIKLUS EVROPSKEGA FILMA V LJUBLJANI

09 Erik Dolhar / intervju HERMAN ANTONIČ O DEKL. ZBORU DEVIN

11 IDE / intervju MARTIN SREBRNIČ O SCGV E. KOMEL

12 UMRLA PESNICA MILKA HARTMAN

13 Marjan Drobež NOVA GORICA SEJEMSKO MESTO

14 Damjan Hlede KASACIJSKO SODIŠČE O POSVOJITVAH

1
ČETRTEK
12. JUNIJA
1997

VSEBINA

SVET OKROG NAS

SLEPI FENIKS

MIRO OPPELT

Balkan gori!

Nekdanji Narodni dom v Trstu se je že drugič prerodil iz razvalin požara, ki je leta 1920 zaznamoval začetek rododomora primorskih Slovencev. V ponedeljek je bila v nekdanjem Balkanu uradna svečanost ob odprtju preurejene stavbe, sedaj sedeža Visoke šole za prevajalce in tolmače tržaškega vseučilišča. Spomin na tragedijo je obeležen v atriju le z napisom v italijanščini. Ploščo so dokaj sramežljivo in mimogrede odkrili. Napis vsebuje sicer plemenito misel tržaškega pisatelja Gianija Stuparicha. Vzeta pa je iz konteksta daljšega besedila in zato težko razumljiva obiskovalcu. "V tragični predstavi tistega popoldneva sem

začutil nekaj groznega: okvir tistega trga se je razširil v temno vizijo rušenj in razvalin, kot da bi nekaj bolj krutega od komaj končane vojne ogrozilo temelje naše civilizacije." V dolgih uvodnih govorih akademikov ni bilo jasne besede z izrecno omembo Slovencev ali samo arhitektonskega dragulja velikega Maxa Fabianija, prvega večnamenskega centra v Evropi, središča slovenske kulture in gospodarstva v Trstu na začetku stoletja. Balkan je prvi omenil arhitekt Zelco, ki je ob nasvetih profesorja Pozzetta skrbel, da se je ohranila izvorna zunanost stavbe ter ohranila v atriju dva izvorna kamnita nosilna stebra, ki sta se od žlahtne notranje železne in steklene opreme edina rešila požara. Več poguma so imeli v svojih pozdravih predstavniki dežele in tržaški župan. Za jasno besedo je bilo treba počakati podpredsednika deželne sveta Miloša Budina, ki je ob sklepu svojega uradnega nastopa izrazil voščila v slovenščini. Podčrtal je pomen, ki ga ima v zgodovinskem spominu Slovencev nekdanji Narodni dom; poudaril je, da se odpira nova stran ob premoščanju etničnih vprašanj. Izrazil je upanje, da se postavi trajno obeležje v stavbi, ki naj jo počasti v jeziku skupnosti, ki jo je postavila. Rektor mariborske univerze Toplak je v svojem pozdravu poudaril, da je bil Narodni dom prva žrtev totalitarizma dvajsetega stoletja v Evropi. Naj bo spomin na mrtev in opomin živim, Visoka šola za prevajalce pa svetilnik srednjeevropske kulture.

V torek, 10. junija, se je v Trstu mudila slovenska delegacija, ki ji je načeloval zunanji minister Zoran Thaler. V dopoldanskih urah se je srečala z delegacijo deželne vlade Furlanije-Juljske krajine, ki jo je vodil njen predsednik Giancarlo Cruder. Na skoraj triumfem sestanku sta delegaciji obravnavali trinajst točk dnevnega reda. Med obravnavanimi temami gre omeniti čezmejno sodelovanje, ki poteka zlasti v okviru načrtov *Interreg*, *Phare in Crossborder*, realizacija avtocestnih, železniških in telekomunikacijskih povezav, tristransko sodelovanje med Italijo, Slovenijo in Madžarsko, vprašanje manjšin, varstvo okolja, prizadevanja za vključitev Koroške v okvir sodelovanja med Slovenijo in F-Jk, predlog o skupni organizaciji zimskih olimpijskih iger leta 2006 idr.

S 1. STRANI

EVROPSKO ZDRUŽEVANJE JE IZZIV

Časnikarjem je predsednik Scalfaro dejal, kako je prijetno presenečen nad dejstvom, da je predstavnik italijanske narodnosti podžupan piranske občine. O odnosih med Italijo in Slovenijo je dejal, "da so odlični". Naj še omenimo misli predsednika Kučana na račun članstva Slovenije v EZ in Nato. Na vprašanje, kaj se bo zgodilo, če Slovenija ne bo v prvem krogu sprejeta v Nato, je odgovoril, "da to ne bi bilo tako tragično in bi lahko bilo celo delno utemeljeno. Slovenci naj se vprašajo, koliko bi bilo pri tem odgovorno domače vodstvo". Po tej izjavi se je oglašil nemški predsednik Herzog in ponovil, "da bo Nemčija podprla Slovenijo v njenih združevalnih naporih, toda slednja bi morala čimprej spremeniti ustavo in potrditi evropski sporazum".

Srečanje v Piranu se je zaključilo z odkritjem dveh obeležij na tlaku Tartinijevega trga in na pročelju Mestne hiše v Piranu s podpismi osmih predsednikov. Avtor obeležij je arhitekt Boris Podrecca, ki se je ob odkritju predstavil "kot Tržačan, Dunajčan in kot Srednjeevropejec".

SREČANJE THALER-CRUDER

MIHAELA LOGAR (SLS) DRŽAVNA SEKRETARKA ZA SLOVENCE PO SVETU IN V ZAMEJSTVU

Sestanek je bil tudi priložnost za pregled opravljenega dela od zadnjega srečanja med delegacijama do danes. V tem smislu sta Thaler in Cruder podčrtala pomen mešane komisije, ki je bila za to ustanovljena. Omeniti velja, da je minister Thaler izrazil optimizem glede reševanja manjšinskega vprašanja. Odnosi in klima v zvezi s slovensko manjšino v Italiji so se spremenili, italijanska stran je končno pokazala voljo do sprejetja zaščitnega zakona, čemur je prispevalo tudi pozitivno zadržanje F-Jk.

Tako Thaler kot Cruder sta se pozitivno izrazila tudi o tokovnem srečanju. Slovenija in F-Jk sta spet dokazali jasno voljo, da se udejanji pot, na katero sta stopili, in tudi, da sta zainteresirani sodelovati na področjih, kjer imata lahko kaj dobička. Prihodnje srečanje med delegacijama naj bi potekalo predvidoma jeseni - morda novembra. Takrat bodo udeleženci preverili, koliko sta Slovenija in F-Jk napredovali na skupni poti.

Po srečanju se je minister Thaler sestel tudi s predstavnik slovenske manjšine v Italiji. Srečanje je pripravil generalni konzulat Republike Slovenije v Trstu. Minister Thaler je manjšinsko zastopstvo najprej seznanil z vsebino pogovorov, ki jih je imel s predsednikom dežele F-Jk Giancarlo Cruderjem. Z zadovoljstvom je spoznal, da dežela

podpira zakonski osnutek za globalno zaščito Slovencev v Italiji. Predstavnike manjšine pa je predvsem obvestil, da je slovenska vlada na svoji zadnji seji imenovala Mihaela Logar iz vrst Slovenske ljudske stranke za državno sekretarko Urada za Slovence po svetu in v zamejstvu, ki bo svojo novo nalogo začela opravljati po 16. juniju. Direktor tega urada bo dosedanj vršilec dolžnosti državnega sekretarja Uroš Mahkovec.

Predstavniki manjšine so slovenskega zunanje ministra seznanili predvsem s krizo Primorskega dnevnika, ki je zabredel v nove težave, potem ko mu Nova tržaška kreditna banka ni dodelila nujnega posojila za odkup "glave" časopisa, kar bi morala zadržati storiti do petka, 13. t.m. Minister Thaler je pojasnil, da si bo matična domovina prizadevala za ohranitev edinega dnevnika Slovencev v Italiji, da pa se mu zdi nemogoče, da bi lahko Slovenija na katerikoli način posegla do določenega datuma. Enotno zastopstvo slovenske manjšine v Italiji, ki je bilo tudi tokrat posebno številčno, je ministra Thalerja spomnilo tudi na druge probleme, ki terejo našo manjšino, od zahteve po zajamčenem zastopstvu v izvoljenih telesih, do odnosov med matico in zamejstvom.

NA HRVAŠKEM JE ZMAGOVALEC DEJANSKO ŽE ZNAN

Državna televizija dejansko poroča le o njem, v najbolj branih dnevnikih ima namreč Tudjman neprimerno več prostora kot ostali predsedniški kandidati. Ob takem obveščanju javnega mnenja v nedeljo, ko bodo hrvaški državljani poklicani na volišča, ni pričakovati bistvenih sprememb.

Tudjman prav v zadnjih dneh volilne kampanje poleg poslušnih medijev izkorišča tudi državniške prilike za zbiranje glasov. Med te spada nedavni obisk v Vukovarju, kjer je pozval Hrvate in Srbe, naj pozabijo na spore in bratomorno vojno ter združijo sile za skupno boljšo prihodnost. S tem pa je izpolnil zahteve, ki mu jih je jasno postavila med svojim nedavnim obiskom ameriška zunanja ministrica Albright.

"Z nami je na vlaku miru celotna Hrvaška," je dejal ob prihodu v Vukovar, nato pa nadaljeval v duhu ostre predvolilne kampanje, češ da vlada, ki je državo zedinila, jamči s svojim delom in prizadevanji prihodnost in dobrobit vsem hrvaškim državljanom. Vlado Gotovac, predsedniški kandidat devetih opozicijskih strank, ki se je do nedelje zdravil v bolnišnici zaradi udarcev, ki jih je zadobil v Pulju med volilnim shodom, je izbrljanje državnih poslov s kampanjo označil kot kršitev najosnovnejših pravil demokratične igre. Gotovca je v Pulju napadel vojak Tomislav Brzovič, dan kasneje pa se je ponovil napad na drugega opozicijskega kandidata Tomca.

Vladajoča HDZ je sicer na upravnih volitvah zabeležila pekoč poraz v Zagrebu, Istri, Reki in nekaterih večjih dalmatinskih mestih, vendar ostaja še dalje večinska stranka na položju.

POVEJMO NAGLAS

JANEZ POVŠE

MANJKAJOČA POLITIČNA CELOVITOST ŽE OGROŽA MANJŠINSKO CIVILNO DRUŽBO?

Dejstvo je, da se v novem času kot manjšina nismo uspeli celovito politično organizirati. Ni namen tega zapisa iskati krivdo za takšno stanje, pač pa navesti eno od njegovih posledic, ki prihaja na dan še posebej v zadnjem času. Uvodoma je umestno ponoviti že izrečeno pričanje, da prav nobena stvar ne more odtehtati celovite politične manjšinske organiziranosti, oziroma da je njena odsotnost razlog številnih škodljivih pojavov. Med njimi so tudi naraščajoči dvomi v potrebnost organiziranja tako imenovane civilne družbe, kjer imata pomembno delež tudi obe osrednji krovni organizaciji.

Kot je znano, je civilna družba splet najrazličnejših dejavnosti in ponudb od gospodarske, kulturne, šolske, športne, bančniške, trgovinske, pa še dlje bi bilo mogoče naštevati. Civilna družba je z eno besedo spisek vseh tistih osrednjih dejavnosti, ki omogočajo družbi v celoti in posameznikom v njej primerno raven življenja. Več kot na dlani je, da potrebuje tako razumljena civilna družba ustrezno organiziranost, ki je v odnosu na zahteve novega časa ne premoremo v izobilju. Dejstvo je, da so se pred časom pojavile na strani vplivnega dela manjšine izjave, naj bi dvoje osrednjih krovnih organizacij pretvorili v eno samo. Takšna operacija je zaradi odsotnosti primerne celovite politične organiziranosti težaven in nikakor lahek posel, toda v načelu jo je mogoče sprejeti. Toda s strani istega dela manjšine je slišati tudi predloge, naj bi obe krovni organizaciji prepro-

sto uknili, ker da jih manjšina ne potrebuje. Manjšina naj bi torej naprej živela brez dobrišnega dela lastne organizirane civilne družbe. Na dlani je nevarnost, da bi se manjšinska civilna družba na ta način izvotlila, kar bi seveda imelo odgovarjajoče posledice. Brez dovolj učinkovite organiziranosti bi bila manjšinska civilna družba prizadeta, po vsej verjetnosti bi utrpelo škodo manjšinsko javno življenje v dobesednem pomenu. Razpustitev obeh krovnih organizacij bi brez primerne nadomestila lahko porodila vprašanje, zakaj ne bi razpustila še preostalih organizacij. Kot se zdi tovrstno razmišljanje pretirano in preveč črno obarvano, pa se porodi samo od sebe v trenutku, ko bi želeli opustiti že itak šibke oblike lastne civilne organiziranosti, posebno še, kot smo navedli uvodoma, ker doslej nismo uspeli postaviti na noge novemu času primerne politične manjšinske organiziranosti. Naj bo tako ali drugače, posledice manjkajoče politične organiziranosti so za manjšino že tako hude, da utegnemo zaradi njih vse bolj drseti proti samemu robu povsem neorganiziranega in razdrobljenega stanja. Ni presenetljivo, da se zaradi tega vsiljuje spoznanje, da bomo morali že v bližnji prihodnosti odločiti o tem, ali bomo svojo družbo primerno novemu času uredili ali pa se bomo spremenili v brezštevne nepovezane otoke brez prave moči in usklajenosti. To pa že spominja na takšno folkloro, ki ne premore niti prisrčnosti niti tradicionalne prijaznosti.

NOVI GLAS

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA
IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMIAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
LOGOTIP, KONCEPT: KREA DESIGN AGENCY S.R.L. / GORICA
TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA
NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC
LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 65.000,
INOZEMSTVO 90.000 LIR; ZRAČNA POŠTA 120.000 LIR
POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493
CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 / 533177

FAX 0481 / 536978

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 / 865473

FAX 040 / 775419

INTERVJU / ANDREJA DUHOVNIK ANTONI

KULTURNO ŽIVLJENJE, ŠIRINA IN KREATIVNOST

Prof. Andreja Duhovnik-Antoni je naša sodelavka, saj v Novem glasu na kulturnih straneh zgledno in strokovno skrbi za gledališko kritiko, večkrat pa piše tudi o drugih kulturnih dogodkih. Pred kratkim jo je Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije imenovalo za pedagoško svetovalko za šole s slovenskim učnim jezikom na Tržaškem. To je bil tudi povod, da smo jo povabili na pogovor.

Najprej bi Vas prosili, da se predstavite našim bralcem.

Predstavljanje samega sebe je zahtevna naloga, ki jo zavestno ponostavljam s podatki o delu in izkušnjah. Mladost in šolanje sem preživela v Ljubljani. Po maturi na klasični gimnaziji sem na univerzi zaključila študij slavistike in etnologije. Potem sem precej let opravljala delo lektorja slovenskega jezika na univerzah v Ljubljani, Krakovu, Vidmu in Padovi ter ob zelo intenzivnem in zanimivem delu spoznavala tudi različna okolja. Po bivanju na Poljskem sem se jeseni leta 83 preselila v Devin. Ob lektorskem delu sem tudi poučevala. Prvi stik z našo slovensko šolo je bilo poučevanje na klasičnem liceju v Gorici in tega leta se rada spominjam. Od svoje preselitve pa vse do danes poučujem slovenščino tudi na mednarodnem zavodu v Devinu. Poleg pedagoškega dela sem se ukvarjala tudi z jezikovno problematiko, tudi z vprašanjem dvojezičnosti v predšolskem obdobju. V to sta me ob strokovnem zanimanju v letih zgodnjega odrasčanja vpeljala tudi oba moja sinova. Študij na univerzi sem zaključila z diplomom o sodobnem slovenskem gledališču in k tej tematiki

se v zadnjem času z veseljem vračam ob gledališki kritiki. Tudi moja književna kritika je prerasla osebna razmišljanja in podajanja v razredu, saj me je Radio Trst A povabil, da sooblikujem mesečno oddajo, v kateri v pogovoru z avtorji predstavljamo knjižne novosti.

Že nekaj časa ste na novem delovnem mestu in prav zato Vas prosimo, da opišete svoje delo in dolžnosti.

Vlogo pedagoškega svetovalca za slovensko šolo v Italiji in za italijansko šolo v Sloveniji je v duhu 8. člena Osimske pogodbe določila skupina strokovnjakov obeh držav, ki so se sporazumeli o sodelovanju na šolskem področju. Vse naloge pedagoškega svetovalca bi se dalo strniti v tri sklope. Prvi predstavlja vzdrževanje stikov s šolskimi oblastmi in strokovnimi institucijami v obeh državah. Ob pripravi seminarjev, strokovnega izpopolnjevanja in pri izbiri učbenikov in učnih pripomočkov je v stikih z ravnateljji in učnim kadrom slovenskih šol vseh stopenj. Tretji sklop pa je namenjen učencem in dijakom; ob strokovnih

hospitacijah prihaja do povezav med dijaki in pedagoškimi delavci na obeh straneh meje na strokovnih ekskurzijah petošolci, mali maturantje in maturantje spoznavajo Slovenijo.

Slovensko šolo v Italiji ste v teh nekaj mesecih gotovo bolje spoznali in tokrat "od znotraj".

Katere so odlike in težave naše slovenske šole?

Ker že kar nekaj let živim na Tržaškem, mi je ob dosedanjih delovnih izkušnjah na začetku nove službene obveznosti pomagalo poznavanje tržaške stvarnosti in njene šolske problematike. Delo sem po prof. Evgenju Dujcu prevzela sredi šolskega leta in zdi se mi, da se mora odvrtni celotni letni krog, ko bom stvari lahko še bolje spoznala. Kritike in težave preživljajo najrazličnejši šolski sistemi, ki poskušajo v spremenjenih okoliščinah odraščajočim ponuditi primernejše vzgojne in izobraževalne programe. Slovenska šola v Italiji je razpeta med krizo in reformo italijanskega šolskega sistema in med željo, da bi znotraj tega ustvarila svojo podo-

bo. Kreativno preseganje teh težav prav gotovo vodi k odlikam. Res pa je tudi, da se celotna skupnost k šolski tematiki ozre le občasno in da bi kvalitetna rast šolske mreže morala biti stalnica v našem razmišljanju.

Kaj bi Vi svetovali našim učiteljem in profesorjem, naj storijo, da bo naša šola kvalitetnejša in predvsem izobrazba naših dijakov kakovostnejša?

Svojo vlogo vidim predvsem v posredovanju tistih uspešnih slovenskih šolskih projektov, ki bi lahko obogatili slovensko šolo v Italiji. Učitelj ali profesor se tudi ob pravi strokovni in pedagoški pripravi vedno znova srečuje z vprašanjem, kako motivirati in voditi k uspešnosti. Kljub vsem nasvetom in izpopolnjevanju ter ob pomoči celotne šolske strukture pa mora v danih okoliščinah prav on sam najti pravo pot. To nenazadnje govorim iz lastne izkušnje, saj tudi sama svoj polovični delovni čas preživljam kot profesorica slovenščine v razredu.

Že dolga leta ste profesorica slovenske literature za slovenske dijake, ki obiskujejo Jadranski zavod združenega sveta v Devinu. Kakšne so Vaše izkušnje v tem mednarodnem okolju?

V štirinajstih letih sem v tem delovnem okolju ob različni pripravi dijakov veliko razmišljala o različnih šolskih sistemih in različnih učnih predmetih. Poleg pisane družine in veliko zanimivih osebnih znancev mi je to okolje nudilo tudi veliko raznolikih pedagoških izkušenj. Ker je to zavod in ne le šola, so stiki z dijaki intenzivnejši in človeka še dodatno bogatijo. Ob vsem tem pa

smo skupaj s slovenskimi dijaki vedno znova opozarjali na slovensko prisotnost, saj se je prepogosto dogajalo, da je bil zavod večkrat v ospredju pozornosti kot posebna mednarodna ustanova, ob tem pa je bil delež slovenskega v njem površno prezrt.

Kot natančna in bistra opazovalka našega kulturnega življenja imate gotovo tudi Vi kako željo?

Kulturno življenje je zelo širok pojem in pomeni tudi način našega življenja. Ob tem si verjetno lahko predvsem želimo veliko širine in kreativnosti. Morda pa bi morali razmišljati o zrahljanih kulturnih vezeh in o mejah, ki si jih prepogosto zastavljamo v nas samih.

Pozorno spremljate delo našega gledališča, saj o njem imenitno pišete v Novi glas. Kakšnih predstav si v prihodnje najbolj želite?

O našem gledališču je bilo letos zelo veliko povedanega. Od tehničnih in finančnih težav do uspešnosti sezone. Repertoar je obljubljal veliko smeha, a ta nam je nekako zamiral na ustnicah. Sezona je bila v izbiri posameznih uprizoritev zelo raznovrstna, posamezne predstave pa so bile zavidljivo dobre. Ko bi se gledališče ne ubadalo več z vprašanjem zglednega preživetja, bi korak naprej vodil prav gotovo h globalnemu snovanju prihajajoče sezone in k uigrani ponudbi za tisto publiko, ki si jo vsako gledališče, in zato tudi naše, na neki način mora ustvariti.

Že od samih začetkov izhajanja Novega glasa ste naša sodelavka. Zato ne bo neumestno, če bi Vas prosili za mnenje o njem.

Pobuda, da bi sodelovala s pripevki na kulturnih straneh vašega tednika, me je pravzaprav prijetno vzpodbudila k sodelovanju. V našem prostoru je prav gotovo pomembna prisotnost tednika, ki s svojim značajem lahko obogati vse oblike našega življenja, še posebej kulturno področje.

PRESEDNIK DEŽELNEGA ODBORA F-JK MED NAMI

Giancarlo Cruder je prišel na Goriško v četrtek, 5. t.m. Sestal se je s slovenskimi predstavniki najprej v Kulturnem centru Lojze Bratuž in nato v Števerjanu.

OBISKAL JE KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

Predsednik deželnega odbora Cruder, ki ga je spremljal svetovalec Longo, je bil pretekli teden na obisku v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici. Bil je poln pohval za dobro obnovitev dotrajane strukture, ki je odigrala tako pomembno vlogo v življenju manjšine, in se je zadržal v pogovoru s predstavniki nekaterih slovenskih organizacij, ki imajo v omenjenem središču svoje sedeže. Z delegacijo deželnega vodstva Sveta slovenskih organizacij je potem pogledal nekatera vprašanja, ki so bistvena za družbeno in kulturno rast manjšine in ki se izražajo v našem organiziranem življenju. Posebno pozornost so na srečanju posvetili vlogi, ki jo je poklicana izvajati deželna ustanova v odnosu do manjšine,

kar bo v bližnji prihodnosti toliko bolj pomembno, ker bo dežela dobila nove in večje pristojnosti glede vse svoje dejavnosti in bo neposredno odgovorna tudi za konkretno uresničevanje manjšinske zakonodaje. Do neke mere opravlja vlogo države že zdaj, saj skrbi za izplačila prispevkov iz zakona za obmejna področja.

Prav pri tem pa se zadnja leta zapleta, ko prihaja do velikih zamud, ki dejansko izničujajo učinek vsakršne javne pomoči. Se posebej velja to za probleme tiska in za gradnje. Potrebe na tem področju so zelo velike, zato pa je vsaka zamuda toliko bolj škodljiva v svojih neizogibnih posledicah. Predsednik Cruder je pokazal veliko zanimanje za manjšinsko problematiko, s katero je sicer v glavnih obrisih bil že seznanjen, in je obljubil, da bo posredoval pri pristojnih organih, da bi bila v prihodnje slo-

venska manjšina še deležna javnih podpor in da bi se v čimvečji meri izognili novim zamudam, ki spodjedajo delo manjšinskih organizacij.

SREČAL SE JE S PREDSTAVNIKI SSK V ŠTEVERJANU

Delegacija SSK se je sestala s predsednikom deželne vlade Cruderjem v Števerjanu. Odposlanstvo SSK sta vodila predsednik Bernard Špacapan in tajnik Martin Breclj, v njem pa so bili člani deželnega strankinega vodstva Aleš Figelj, David Grinovero, Marij Maver in Josip Škerk. Prisotni so bili tudi števerjanski župan Hadrijan Corsi in podžupan Dominik Humar ter deželni svetovalec Bruno Longo.

Na sestanku je tekla beseda o vrsti problemov, ki posebno zadevajo slovensko narodnostno skupnost v Italiji. Predstavniki SSK so se zavzeli, da bi v okviru snujočih se ustavnih

Pred Kulturnim centrom Lojze Bratuž, z leve: Longo, Paulin, Žgavec, Žerjal, Banchig, Cruder, Pahor, Markežič, Maver, Grinovero, Ruttar, Valenčič, Furlan, Povše (Foto Bumbaca)

reform okrepili posebno avtonomijo Furlanije-Juljske krajine s tem, da bi razširili njene pristojnosti tudi na področje varovanja manjšin, podobno kot že velja za Avtonomno deželo Trideninsko-Juljsko Tirolsko, pa tudi na področje sodelovanja s sosednjimi državami. Predsednik Cruder se je s to zahtevo načelno strinjal in povabil predstavniki SSK, naj svoje stališče iznese tudi na konferenci, ki jo bo predvidoma septembra priredila Deželna konzulta za reformo krajevne uprave.

Posebno pozornost so namenili vprašanju zastopnosti slovenske manjšine v izvoljenih telesih in še zlasti v deželnem svetu. Voditelji SSK so izrazili zaskrbljenost zaradi zamude, s katero rimski parlament obravnava predlog spremembe deželne statute, ki naj bi omogočil takšno volilno zakonodajo, da bi bila zagotovljena zastopnost manjšine, pa tudi zaradi poslabšanja zadevnega besedila med dosedanjjo parlamentarno obravnavo.

RAST V VERI

DUHOVNA PRIPRAVA
NA JUBILEJNO LETO 2000VODIČ: EVANGELIST MARKO
DOPISNIK: ZVONE ŠTRUBELJ

Z JEZUSOM NA OBALI (MR 2,13-3,6) (3)

Na prvem sprehodu po obali Tiberijskega morja, Galilejskega jezera, smo odkrili, da je vredno prisluhniti Jezusu. Ne govori tako kot pismouki, je poln dobrote, ne prenaša trpljenja, zato ozdravlja in izganja zle duhove, odpušča grehe in v vsakem človeku vidi najprej otroka. Tokrat vas vabim, da z evangelistom Markom ugotovimo, kako so prvi učenci doživeli srečanje z Jezusom. Marko hoče s tem postaviti pred nas drugo sliko, s katero bomo potovali v družbi z Jezusom.

Druga slika: **Jezus kliče, učenec odgovarja** (svetujem, da si ob tem poročilu preberete tekst Markovega evangelija od 1,14 do 3,7).

Takojšen odgovor štirih ribičev (Mr 1,14-20). Simon in Andrej, ribiča ob Galilejskem jezeru, sta takoj pustila mreže in šla za njim. Zebedejeva sinova, Jakob in Janez, sta takoj pustila očeta Zebedeja z najemniki vred v čolnu in sta odšla za njima. Ta dogodek potrjuje dejstvo, da je vredno zaupati Jezusu in takoj, brezpogojno oditi z njim. Tak človek ne more varati, saj ima pravo ponudbo za življenje. Nekaj zelo važnega izbija iz njegovih temperamentnih besed in iz njegove osebnosti. Pustiti mreže, svoj poklic in zaslužek ni nič v primeru s tem, kar ta človek obeta.

Mitničar Levi vstane in gre za njim (Mr 2,13-17). Na obali je Jezus opazil Levija, Alfejevega sina, ki je sedel pri mitnici. Mitničar je bil nekdo, ki v očeh ljudi ni bil kaj prida vreden. Jezus ga povabi: "Hodi za menoj!" Vstal je in šel za njim. Na koncu poročila o tem hitrem vpoklicu evangelist Marko opiše reakcijo ljudi: Kako? Ta človek, ki je grešnik in se je prodal Rimljanom, gre z Jezusom? To je vendar škandal! Marko na ta pomislek odgovori z Jezusovo trditvijo: "Ne potrebujejo zdravniška zdravi, ampak bolni. Nisem prišel klicati pravičnih, ampak grešnike" (2,17). Pravični so z Bogom in mislijo, da ne potrebujejo nikogar. Jezus pa je zdravnik in prijatelj najbolj potrebnih. Njegova pomoč je brezpogojna, ni je treba zaslužiti. Ne daje pogojev za ljubezen in odpuščanje. To je razlog, zaradi katerega Jezus ne izbira med najbolj pridnimi, ampak v vsakem človeku, tudi v grešniku, vidi božjega otroka.

Katere so prve poteze skupnosti Jezusovih učencev?

Radi so med ljudmi in jedo z njimi. Farizeji jedo med seboj, Jezus s svojimi obeduje z ljudmi. Pri mizi je lažje spregovoriti o svojih težavah in radostih in biti deležen ne le kruha in vina, ampak tudi duha, ki veje iz človekove notranjosti.

Živijo svojo poklicanost kot praznik! Evangelist Marko izrazi to važno lastnost hoje za Jezusom, ko spregovori o postu (prim 2,18-20). Farizeji in Janezovi učenci se postijo, Jezus pa ne. Jezusovi učenci imajo Boga, zakaj bi se postili? Če živiš v navzočnosti Boga, kaj ti je treba biti čemer? Dokler je ženin med njimi, se ne morejo postiti.

So kakor novo vino. Novo vino zahteva nove mehove, novo obliko vere in življenja (prim. 2,21-22).

V vseh teh treh potezah se prva skupnost zbrana okrog Nazarečana razlikuje od farizejev in Janezovih učencev. Zaradi navdušenja in podiranja družbenih shem postajajo nevarni. Zato se drugo potovanje po obali z Jezusom konča z žalostno, vendar realistično Markovo ugotovitvijo: "Ta človek ne more živeti!" "In farizeji so takoj odšli in se s herodovci posvetovali zoper njega, kako bi ga umorili" (3,6).

Mislite, da bi bilo danes kaj drugače?

Kot smo že v prejšnji številki povedali, se je sveti oče enajst dni mudil v svoji domovini, na Poljskem. Za njegovega papeževanja je to bilo njegovo šesto potovanje v rodne kraje. Domovina je in ostaja vsakemu človeku pri srcu vse življenje in tudi papež ni izjema. Cicero nekje piše, da je nevreden človekovega dostojanstva, kdor izda svojo družino in domovino. Za svetega očeta tega ne moremo reči, saj ob vsaki priložnosti rad izpove, kako rad ima svojo domovino, "kjer me vsak kotiček in vsaka najmanjša stvar spominjata na moje drage in na moje prednike, na moj narod".

Sveti oče je ob pristanku letala v Wrocławu, kjer so ga pričakali najvišji poljski predstavniki, vzkliknil: "Pozdravljena Poljska, moja domovina!"

Seveda se ni izneveril sam sebi in je svoj pastirski obisk izrabil, da je Poljakom spregovoril o perečih temah. Med njimi ima gotovo vidno mesto zavzemanje za ogrožene in socialno šibkejšo sloje prebivalstva tako na Poljskem kot povsod po svetu. Ko se je spomnil revščine, je dejal: "Drama lakote je velik izziv in obnem tudi velika obtožba, naperjena proti naši družbi. Ze-

mlja je zmožna nahraniti vse ljudi, ki na njej živijo. Zakaj torej danes, ob večernem zahodu 20. stoletja, na tisoče ljudi umira za lakoto? Vsi ljudje na zemlji bi si morali pošteno izprašati vest zaradi socialnih krivic... Prava svoboda zahteva red..., moralni red, red lestvice vrednot, resnice, dobrin... Vsakdo izmed nas mora neprestano misliti na to. Tu se tudi zastavlja vprašanje: ali lahko človek napravi red svobode sam, brez Kristusa ali celo proti Kristusu?... Zemlja je od Boga in vsa njena bogastva je Bog dal človeku v roke, da bi jih tako pravično uporabljal, da bi lahko vsem služila!"

V Wrocławu je sveti oče daroval mašo pred nepregledno množico in tako na najlepši način zaključil 46. mednarodni evharistični kongres. Ko je govoril predstavnikom vseh ver v Evropi, je rekel: "V imenu Jezusa prosim vse, da bi bili krščanski pričevalci vere. Zahod zelo potrebuje našo vero, živo in globoko. Najbolj jo potrebuje v današnjem zgodovinskem trenutku, ko se gradi nov družbeni red, ki je zelo zapleten. Vzhod, ki so ga duhovno razdejala dolga leta na-

"BODITE
SOLIDARNI Z
ŽIVLJENJEM!"

JURIJ PALJK

"Dobri moramo biti kot kruh, ki je na mizi in ga lahko vsakdo odlomi za grizljaj, da se z njim nahrani, če je lačen."

črtovane ateizacije, potrebuje velik znak zaupanja v Kristusa. Evropa potrebuje vse nas, solidarno združene okrog križa in evangelija!"

Ko je govoril o lakoti, je odločno dejal: "Lakoto moramo dokončno zbrisati z obličja sveta! Solidarnost mora premagati nebrzdano hlepenje po dobičku in vse tiste tržne zakone, ki se ne ozirajo na neodtujljive človeške pravice!... Vsakdo izmed nas nosi delček krivde za takšno stanje v svetu. Vsakdo od nas se z roko dotika lakote in siromaštva bližnjega. Naučimo se deliti kruh s tistimi, ki ga nimajo ali pa ga imajo premalo! Naučimo se odpirati srca vsem tistim, ki živijo v hudi revščini in so vsega potrebni! Vedite, da se ubogi včasih sramujejo svojega stanja in se zato skri-

vajo pred nami! Z veliko obzirnostjo jim moramo ponuditi roko! To je tudi največja stvar, ki se je lahko naučimo od evharistije - kruha življenja! Najlepše je to izrazil p. Albert, revček iz Krakova, ki je posvetil lastno življenje potrebnim in največjim revežem: »Dobri moramo biti kot kruh, ki je na mizi in ga lahko vsakdo odlomi za grizljaj, da se z njim nahrani, če je lačen.«

Sveti oče je obiskal tudi grob svetega Vojteha v Gneznem, kjer ga je pričakalo sedem predsednikov srednjeevropskih držav. Ob tej priložnosti je govoril tudi o skupni hiši vseh Evropejcev: "Samo s Kristusom lahko zgradimo nov dom Evrope... Nikdar ne bo združene Evrope, če Evropa prej ne bo združena v duhovni enotnosti... Temelji ev-

ZALOŽBA BRANKO / POSTUMNA KNJIŽICA DR. RUDOLFA KLINCA

O KRONANJU
SVETOGORSKE SVETINJE

nenadno slovo je še danes do podrobnosti živ: v svojih zadnjih besedah, ko ga je slabost ob srčni kapi že dušila, je imenoval svetogorsko Marijo. "Svetogorska Kraljica, prosi zame," je dvakrat slišno vzdihnil. Bil je velik Marijin častilec. Kot vsi Brici, pobožni Brici. Še otrok je vsako leto z očetom in materjo iz rojstnih Vipolž peš dosegal Sveto goro. Tam so spali kar v cerkvi, na klopeh, saj svetišču čez noč niso zaprli vrat. Naslednjega dne pot nazaj.

V postumni knjigi je torej izšla po zgodovinskih virih utemeljena raziskava, ki jo je g. Klinec objavil kot podlistek v Katoliškem glasu od 27. aprila do 2. novembra 1967. V teh letih je bil kancler pri goriškem nadškofu Pangraziju in že dve leti tajnik Goriške Mohorjeve družbe: za njegovega tajništva se je pri GMD začelo izdajanje

"Gora, ki se dviga med Solkanom in Grgarjem, se je nekdanje imenovala Skalnica. Šele pozneje, ko je na Skalnici vzrastlo božjepotno Marijino svetišče, kamor so romale nepregledne množice romarjev, se je kraj preimenoval v Sveto goro." Še danes je to za tuzemce simbol kraj: nanj se hodijo povezovat...

knjižici, ki sta ji pripisala uvodno besedo p. Pavel Krajnik in besedo o avtorju Branko Lušina, izhaja g. Klinec iz tudi danes izredno žive predanosti tukajšnjih ljudstev svetogorski Mariji, in se potopi v čase, ko so se naši predniki pripravljali na slovesno kronanje. Pred bralčevimi očmi v podrobnostih oživljajo bolj ali manj znane slike goriške preteklosti. Na primer časovna bližina med dvema dogodkoma, zaradi katerih se je na Travniku trlo

ljudi: leta 1714 so obglavili tolminske puntarje, leta 1717 so kronali svetogorsko podo.

Pisec je mimogrede opisal cerkvene in politične razmere v tedanjem avstrijskem delu oglejskega patriarhata in navedel pogoje, zaradi katerih je vatiškanski kapitelj pristal na prošnjo o kronanju. Pripoved se prekine tedaj, ko je kanoničnega postopka in velikih priprav na kronanje konec, ko na predvečer slovesnosti naprošajo goriški deželni stanovi patre, naj poteka svečanost na največjem mestnem trgu, na Travniku, ne na Sveti gori, kjer bi cerkev ne mogla sprejeti tolikšnih množic. Bralec na tem mestu pogreša nadaljevanje pripovedi.

Ob rob obisku Janeza Pavla II. na Poljskem naj spomnimo, da je bila svetogorska Marijina podoba kronana samo tri mesece pred slavno čenstohovsko Bogorodico, ki velja za kraljico velikega poljskega naroda in ji je sveti oče posebno zavezan. Njegovo romanje v njeno bližino ga povezuje s Slovenci, Furlani, Italijani, Hrvati in tudi bolj oddaljenimi Nemci, ki prinašajo svoja hrepenjenja na ta sveti kraj nad Gorico. Romarju ostajajo prav posebni svetogorski občutki. Ti včasih prepraščajo v bližino duhovne prisotnosti in morda se pri kom uresničujejo besede pesnika Jurija Paljka: "(...) ko grem tako naprej, / vsak dan bolj sam, / vsak dan bolj prazen in sam / se včasih spominam na Marijo. / In mi je toplo / in nisem sam."

IDE

KNJIGA K. EGGERJA

SKRB CERKVE ZA MANJŠINE

ropske identitete so zgrajeni na krščanstvu. Sedanje pomankanje duhovne enotnosti Evrope je predvsem odraz krize krščanske zavesti evropske družbe... Od tu vam kličem z istim vzklikom, ki sem ga kriknil na začetku svojega papeževanja: Odprite vrata Kristusu! Ponovno kričim: Ne bojte se! Brez Kristusa ne morete razumeti človeka!"

Ko je govoril o edinosti, je dodal: "Zid, ki danes nastaja v naših srcih, ne bo porušen brez vrnitve h koreninam evangelija! Brez Kristusa ne moremo zgraditi dolgotrajne edinosti. Ne moremo zgraditi enotnosti brez korenin, iz katerih so narodi in različne kulture v Evropi stoletja črpali bogastvo in duhovno kulturo... Zato pomagajmo spet spoznati Kristusa tistim, ki so nanj pozabili!... Koliko pomembnih reči nam je Kristus zaupal! Vsakega od nas vabi, naj se udeleži nove pomladi Cerkev, ki mora priti v tretje tisočletje polna novega življenja..."

Spregovoril je o splavu in ob tej tragediji zahodne civilizacije dejal: "Ko Cerkev brani pravico do življenja, se sklicuje na širše, univerzalne vrednote, ki so zapovedane vsem ljudem. Pravica do življenja ni ideološko vprašanje, ni samo verska pravica; to je pravica človeka. To je njegova najbolj osnovna pravica!... Ko to govorim, ne mislim samo na vernike, ampak govorim vsem ljudem. Bodite solidarni z življenjem! Danes je svet postal arena, v kateri se moramo boriti za življenje. Zato si moramo izprašati vest in se moramo truditi z vsemi silami svojega srca in duše, da bomo življenje bolj branili."

Po številnih etapah je vidno utrjeni in vendar prisebni Janez Pavel II. v nedeljo, 8. t.m., ob prisotnosti pol drugega milijona ljudi kanoniziral poljsko kraljico Edvigo d'Anjou, ki je že v 14. stoletju pokazala neverjetno občutljivost za socialne krivice in hkrati odprtost do drugih narodov. Pomemben je bil njegov postanek v Krakovu, zibelki poljske kulture, pravem evropskem miselnem središču, predvsem pa kraju, kjer je Karol Wojtyła bil nekaj desetletij duhovnik in kasneje škof. Dan kasneje je bil posvečen osebni preteklosti človeka, ki je izšel iz revne hiše delavca in pristal na Petrovem sedežu v Vatikanu.

"Neodtujljive pravice manjšin. Manjšine se morajo prav zaradi svojih posebnosti večkrat zatekati k temu, da na ves glas opozarjajo, da se jim ne priznavajo pravice..."

"Dolžnosti manjšin. Vsi se morajo zavedati bistva skupnosti in skupnega življenja. Večkrat manjšine ne sodelujejo pri skupnem delu za skupno blaginjo in družbo in to zato, ker se bojijo, da ne bodo preživele."

"Jezik Cerkev. V Cerkvi naj obvelja pravilo: dajte prostor jeziku srca. V Cerkvi in še posebej pri bogoslužju morajo veljati pravila za uporabo jezika, ker ima jezik izredno visoko simbolno raven. Za Cerkev je izrednega pomena dejstvo, da dopusti uporabo jezika srca."

Sredi maja so v Bocnu v italijanskem in nemškem jeziku predstavili zadnjo knjigo duhovnika Kurta Eggerja. Knjiga ima naslov *Cerkev in etnične manjšine*. Dokumenti krajevnih Cerkev srednje-zahodne Evrope. G. Egger se že več let posveča proučevanju navad manjšin, saj živi na Južnem Tirolskem in je nemške narodnosti. Za knjigo se je temeljito pripravil, saj sam pravi, da je veliko prepotoval: bil je v Trstu, Kataloniji, v državah Beneluxa, na avstrijskem Koroškem in na Slovaškem, kjer je zbiral cerkvene dokumente o manjšinah, tako škofijske kot tudi dokumente župnij in katoliških organizacij. Kurt Egger dodaja: "Ob vseh teh dokumentih pa najbolj izstopa poslanica Janeza Pavla II. ob Dnevu miru leta 1989. V njej sv. oče poziva vse, naj spoštujejo manjšine, ker bodo tako odločilno prispevali k vzpostavljanju miru po svetu. Ko govori papež o manjšinah, misli prav na etnične manjšine! Cerkev se ne sme zanimati samo za posameznika, ampak tudi za odrešenje skupin, narodov. Prav zato se mora vedno zavzemati za neodtujljive pravice manjšin, ki imajo pravico do obstoja, do lastne identitete in kulture. Seveda mora Cerkev tudi opozarjati manjšine, kakšne in katere so njihove dolžnosti, med katerimi je prva gotovo ta, da se morajo zavzemati za skupno dobro in se morajo zavedati, v kakšni družbi živijo. Seveda lahko Cerkev pomaga tudi pri integraciji manjšin, saj je prav Eucharistija vir edinosti in složnosti." G. Egger je povedal, da je zanimiva izkušnja Cerkev na Južnem Tirolskem, kjer je sprva skušala pomagati nemško govorečim vernikom, ker so bili ti po vojni diskriminirani. Kasneje pa je Cerkev vložila vse napore, da bi med seboj složno živeli Ladinji, Italijani in Nemci.

Nekaj misli iz knjige:

"Cerkev in kristjani morajo vedno znova izpostavljati ideje, ki vodijo k spravi, resnici, ljubezni, pravičnosti in prav te stvari morajo biti v temeljih mirnega družbenega reda."

"Cerkev mora zelo paziti, da vera ni podložna narodnim namenom in bi bila tudi zato razvrednotena. V veliko primerih mora Cerkev braniti pravice manjšine in si obenem prizadevati za boljše sožitje med večino in manjšino."

"Neodtujljive pravice manjšin. Manjšine se morajo prav zaradi svojih posebnosti večkrat zatekati k temu, da na ves glas opozarjajo, da se jim ne priznavajo pravice..."

"Dolžnosti manjšin. Vsi se morajo zavedati bistva skupnosti in skupnega življenja. Večkrat manjšine ne sodelujejo pri skupnem delu za skupno blaginjo in družbo in to zato, ker se bojijo, da ne bodo preživele."

"Jezik Cerkev. V Cerkvi naj obvelja pravilo: dajte prostor jeziku srca. V Cerkvi in še posebej pri bogoslužju morajo veljati pravila za uporabo jezika, ker ima jezik izredno visoko simbolno raven. Za Cerkev je izrednega pomena dejstvo, da dopusti uporabo jezika srca."

(POVZETO PO POGOVORU S K. EGGEROM V TEDNIKU VIDEM-SKE ŠKOFIJE VITA CATTOLICA)

200-LETNICA BARAGOVEGA ROJSTVA

Pred 200 leti, 28. junija 1797, se je v Mali vasi, v župniji Dobrič, rodil Friderik Baraga. Spomin na 200-letnico njegovega rojstva želimo poživiti z večjim zanimanjem za njegovo duhovniško delo, misijonsko zavzetost, s poznavanjem njegovih spisov in knjig. Posebej se želimo poglobiti v njegovo svetniško življenje, ki nam je zgled in na katerega smo ponosni. Vsi smo povabljeni, da bi po njegovem zgledu zaupali in molili. Molimo k Bogu tudi na priprošnje svetniškega škofa Baraga, da bi bili uslišani v svojih prošnjah. Ob tem se v molitvi spominjamo prizadevanj, da bi bil Friderik Baraga kmalu

prištet med blažene. V ta namen, za spoznavanje in za molitev, bosta dva Baragova dneva: domačini iz občine Trebnje in Male vasi bodo pripravili Baragov dan 29. junija; vseslovenski Baragov dan, ki je vedno tretjo nedeljo v septembru, bomo praznovali 21. septembra v Dobriču ob 16. uri. Ob Baragovem spominu bo Družina izdala posebno prilogo in podobico z molitvijo; Mohorjeva družba bo ponatisnila knjigo Alojza Rebulca *Duh velikih jezer*; prihodnje leto 1998 bomo v maju brali šmarnice o Frideriku Baragu. Vsi smo ob vsem tem povabljeni k molitvi.

PISMO Z MADAGASKARJA

Objavljamo pismo, ki ga je misijonar Janez Krmelj poslal kot odgovor na denarno pomoč - 13.600.000 lir - ki so jo verniki zbrali v Rojanu. Obenem g. Stanko Zorko obvešča, da se je začela nova nabirka za lačne na Madagaskarju.

Z lepimi misijonskimi pozdravi se Vam oglašim. Smo v hudi krizi lakote, zato se Vam še posebej zahvaljujem za Vašo veliko skrb za naše ljudi. Izrekam Vam in vsem dobrotnikom priskočno zahvalo za izdaten dar, ki ga namerjate meni in mojim bližnjim. Prav tako tudi zahvala v imenu naših misijonarjev, ki bodo deležni deleža pri tem.

Prav sedaj je čas, da se številnim prošnjam za pomoč ugodni z možnostjo zaslužka pri delu na cesti. Tako dnevno zaposlujem po 80 in več oseb, za kar potrošim približno po 1 dolar na osebo. Ko prosijo za zaslužek, rečejo: "Jaz bi rad delal, da si kupim sol!" Tu so namreč zelo vroči predeli in sol je nujno potrebna. Te prošnje človeka ganejo v srce.

Evropejcem si niti predstavljati ni mogoče, kaj je to lakota. Ljudje kopljejo koreninice v močvirju, jih naribajo na drobno, posušijo in stolčajo na drobno, kot se tolče riž, da postane moka in to kuhajo. Jaz ne bi preživel tri dni ob taki hrani, oni pa sedaj že 4. mesec. Kupujemo ogromne količine moke iz manioka, ki to njihovo jed močno izboljša, da bodo preživeli. Doslej smo že razdelili 19.200 kg te moke, in sicer najbolj prizadetim okrog 1.000 - 1.100 družinam (vsak drugi dan).

Zato se Vam v imenu naših ubogih sestradanih ljudi najlepše zahvaljujem!

Bog Vas blagoslavlja pri Vašem plemenitem delu za najrevnejše.

- VAŠ JANEZ

BESEDA ŽIVLJENJA

11. NAVADNA NEDELJA

SILVESTER ČUK

Stori svojo dolžnost in zaupaj v Boga

Papež Janez XXIII., ki so ga imenovali Dobri, ker je izžareval pristno evangelijsko dobroto, je nekoč pripovedoval, kako na začetku svoje papeške službe od samih skrbi ni mogel spati. Ko je bil že skoraj pri kraju s svojimi močmi, mu je neke noči Sveti Duh navdihnil misel: "Janez, kaj se delaš tako važnega! Kaj pa misliš, da si? Kristus je skrbel za svojo Cerkev, ko tebe še ni bilo, pa bo tudi sedaj. Naredi, kar moreš, potem pa mirno spi!" In od takrat naprej je bil čisto miren. Naredil je, kar je bilo v njegovi moči, in trdno zaupal, da bo Bog storil vse, kar je potrebno.

Podobno mnogi ljudje, zlasti starši doraščajočih otrok, pogosto ne morejo spati od skrbi. Če so za njihovo vzgojo storili, kar jim je narekovala vest - zlasti če so svoja vzgojna prizadevanja pošteno podprli z zgledom doslednega krščanskega življenja in človeške plemenitosti, lahko mirno spijo. Zasejali so gorčično zrno in Bog bo njihovi setvi dajal rast. Trdno moramo verovati, da Bog deluje v svetu tudi danes. Njegovo delovanje ni bučno, ampak tiho in preprosto.

O tihem, človeškem očem skritem delovanju Boga govori današnja evangelijska prilika o setvi, ki raste, ko gre sejavec spat, in o gorčičnem zrnu, ki se razraste v velikansko drevo. Ko poljedelec spi in počiva, pravi Jezus, "seme poganja in raste in on sam ne ve, kako". Pred očmi ima rast božjega kraljestva, katerega seme je njegova beseda, shranjena v predragoceni žitnici Svetega pisma, zato hoče s temi podobami povedati, da je tudi za nas skrivnost, kako med nami raste božje kraljestvo. Starši ne vedo, kako se bodo obnesla njihova vzgojna prizadevanja, saj je vsak otrok določen za to, da zraste v samostojno, svobodno, enkratno in nepovljivo osebnost. Gotovo je velikega pomena, kaj je otrok v domači družini prejel, vendar bodo nanj delovali še drugi dejavniki (družba, šola, okolje). Bog vse to dobro vidi, pa nad nikomer ne dela nasilja. Samo trka in vabi in tudi priporoča, naj ravnamo pri svojem "spreobračanju" drugih zelo obzirno. Predvsem naj vsakdo spreobrača samega sebe in potem bo brez besed vplival tudi na druge.

Duhovniki ne vemo, kaj bodo obrodile naše pridige, naše kateheze in druga prizadevanja za širjenje božjega kraljestva v srcih vernikov in v župniji. Sveti Frančišek Saleški, ki zaradi svojega uspešnega oznanjevanja z govorjeno in pisano besedo velja za zavetnika katoliških časnikarjev, je zapisal: "Ne želim, da bi ljudje, ki so slišali razlago božje besede, govorili: »To je sposoben govornik! Ima odličen nastop. In kako mu teče beseda!« Pač pa bi rad, da bi po mojih pridigah rekli: »Moj Bog, kako si dober in pravičen. Moram se poboljšati in spremeniti svoje življenje!«"

Pri študiju nauka o zakramentih so nam bogoslovni profesorji poudarjali, da posredujejo milost tistim, ki ne postavljajo ovir. Drugo temeljno načelo pri samovzgoji krščanskega človeka je: milost gradi na naravi, kar pomeni, da se moramo najprej truditi za to, da si pridobimo osnovne človeške kreposti (poštenost, resničnost, obzirnost, dobroto, sočutje), šele potem bomo lahko postajali vedno bolj krščanski, vedno bolj Jezusovi učenci. Pobožnost, ki nas dela odljudne, čudaške, gotovo ni Bogu po volji. Če ravnamo tako, s tem kažemo, da bi hoteli rasti po svoje in ne tako, kakor hoče Bog.

Naša naloga je pripraviti semenu božje besede ugodna tla, potem pa z vso ponižnostjo in odprtostjo sprejmimo božje navdihne in zaupajmo, da bo Bog naše napore vedno blagoslavljal.

PASTIRČEK ODHAJA S ŠOLARJI NA POČITNICE

Zadnja letošnja številka Pastirčka, tokrat zares jubilejno deseta, prinaša zadnjič na platnicah sliko Michaila Škarbarja iz Bazovice, saj bo naslednji letnik imel na naslovnici gotovo drugo sliko; v ta namen je v Pastirčku tudi povabilo, naj se otroci v čim večjem številu udeležijo nagradnega natečaja za naslovnico, ki bo izbrana jeseni.

Urednik g. Marjan Markežič je v zadnjih letih posodobil obliko revije in tudi poskrbel za ekološko osveščenost naših malčkov, saj se Pastirček tiska na naravi prijaznem papirju. K sodelovanju mu je uspelo pritegniti več novih piscev in med temi tudi nekaj mlajših iz zamejstva, pa čeprav pri nas najbolj pogrešamo prav nova imena, ki bi znala pisati za malčke in odrasčajoče otroke, katerim je Pastirček namenjen.

Vseeno je Pastirček svež; na prvi strani prinaša pesem Ivanke Zavadlav *Juhè, juhè*, ki ji je dodala ilustracijo Danila Komjanc. Zvesta ilustratorica je tudi pripravila naslednji dve strani-slikanici, in sicer o počitnicah in vetnici, ki si jo bodo malčki sami doma naredili, morda tudi s pomočjo staršev, ki jih bodo pri tem lahko naučili tudi lep slovenski pregovor. Le-ta takole pravi: *Škarje, vilca in pa nož, to ni zate, mali mož!*

Marjan Markežič ureja rubriko *Iz knjige življenja*, v kateri tokrat govori o tem, kaj se je dogajalo Mojzesu pod goro Sinaj, kjer je od Boga prejel deset božjih zapovedi. O lju-bezni je pripravila zapis Zlata Volarič, Vojan Tihomir Arhar pa piše o odmevu. Barbara Rustja ima lepo rubriko *Superkuharhari svetuje*, v kateri tokrat naše kuharčke uči, kako se naredi poletna jogurtova juha, ki je primerna za vroče dneve. Vojan Tihomir Arhar je prispeval še lepo pripoved o tem, kaj kdo dela, medtem ko se na naslednji strani predstavlja osnovna šola Albin Bubič iz Milj.

Znani slovenski ilustrator iz Trsta Walter Grudina je prispeval značilno samosvojo slikanico o Jurčku. Marja Feinig Tavčar pa ima letos - in srčno upamo, da jo bo imela tudi v naslednjem letu! - v Pastirčku zares lepo in poučno rubriko o glasbi. Tokrat nam mlada glasbena vzgojiteljica predstavlja mali orkester, ki ga lahko malčki naredijo z instrumenti, katere jih je med letom v Pastirčku naučila narediti. Seveda je tu tudi pesem o mladih muzikantih, ki jo lahko zapojejo ob spremljavi trstenk, kraguljčkov, brenkala, ropotulje, drdrala, piščali in drugih nevsakdanjih instrumentov, katerih uporabo jih iz meseca v mesec Marja Feinig Tavčar uči.

O *Piskrčku na potepu* je pripravila zgodbo Mariza Perat, medtem ko Lučka Susič tokrat objavlja igro za najmlajše z naslovom *Živalska Evrošola 1997*. Temu sledi kar deset strani *Pastirčkove pošte*, rubrike, v kateri uredništvo objavlja spise in likovne umetnine malih prijateljev. Tudi če bi Pastirček obstajal samo zaradi te rubrike, bi ga bilo vredno brati. Tu so še zapis o glasbenem udejstvanju osnovne šole Avgust Černigoj na Proseku, note in pesem o vselem pobu, pesem *Direndaj juhej* ter povabilo urednika gospoda Marjana, ki nestrpnost čaka risbe za naslovno stran Pastirčka v šolskem letu 1997/98. Pastirčkovo razvedrilo zaključuje zadnja številka lepe revije za otroke.

Tokrat je za poletne počitnice uredništvo Pastirčka našim najmlajšim pripravilo lepo prilogo, na kateri je natisnjena na barvnem kartonu igrice *S kolesom po Sloveniji*. Igrá se seveda s kocko, obenem pa se spoznava lepa slovenska dežela, naša matična domovina. Pastirček se z desetimi številki letošnjega letnika poslavlja in gre tudi on na počitnice; za naslednji, že 52. letnik, pa pripravljajo veliko novosti. Nasvidenje torej jeseni!

JUP

KRAGLJEVA "LETA DOZOREVANJA"

KAZIMIR HUMAR

Pod zgornjim naslovom je g. Jožko Kragelj izdal knjigo in tako nekako dopolnil *Moje celice*. V tej knjigi je opisal svoje zapore v letih stalinistične strahovlade na Slovenskem po 1948. Takrat ga je OZNA aretirala, obsodila na smrt, pomilostila na dosmrtno ječo in končno izpustila leta 1956.

V novi knjigi se je lotil svoje mladosti, let dozorevanja. Govori o otroštvu, dijaških letih in prvih letih duhovništva. Za bralca bodo zanimiva njegova študentska leta v goriškem malem semenišču, Alojzijevišču ter bogoslovju. Spominja se nekaterih profesorjev tistega časa, ki smo jih poznali starejši duhovniki iz goriške, tržaško-kopske in reške škofije, saj smo takrat skupno študirali. Opisuje življenje študentov v zavodu in med počitnicami. Zato je knjiga tudi verno pričevanje o takratnih časih, dogodkih in osebnostih v malem semenišču in bogoslovju.

Posebnost g. Kraglja je, da se je vedno zanimal za besedno ustvarjanje in ustvarjalce. Čutil je potrebo po pisateljevanju in je zato že kot študent pisal črtice ter iskal priložnost za srečanje s pisatelji. Tako priča, kako se je srečal s pisateljem Francetom Bevkom, z Ivanom Trinkom v Benečiji, z dr. Jožo Lavrenčičem v Ljubljani, s Francem K. Meškom in drugimi. Posebno srečanje je bilo na kulturno-socialnem tednu v Bohinju od 7. do 12. avgusta 1938, ki ga je priredilo akademsko društvo Zarja in so tam nastopili Edvard Kocbek, Franc Saleški Finžgar, prof. France Koblar, dr. Izidor Cankar, prof. Šolar in drugi. Seznanil se je s številnimi osebnostmi iz katoliških vrst tedanjega časa.

Mašniško posvetitev je moral odnesti, ker je med počitnicami obolel, zato je bil posvečen na Brezmadežno

ter imel novo mašo na praznik sv. Lucije, 13.12.1943; toda še prej se je nekaj zapletlo. Med počitnicami so opazili, da je hodil brez talarja; to je bil takrat za bogoslovce hud prekršek. Rektor msgr. Buttó ga je hotel izključiti, toda posegel je svetolucijski župnik Premrl in spregledali so to njegovo nedisciplino. Kot novomašnik je kmalu prišel na Lizec in ostal tu do aretacije konec decembra 1948. O tem obdobju pripoveduje, kako je pastiroval v tej župniji in se udeleževal tudi kot dramatik, prirejal je igre z dekleti in otroki; izdajal je tudi poseben listič za otroke. Ni se torej zadovoljil samo z rednim dušnopastirskim delom. S tem se je zameril domačim terencem, ki so videli v njem nevarnega tekmeča, ki utegne pohujšati domače ljudi in jih odtegniti od idealov Narodne osvobodilne fronte. V tem njegovem prosvetnem prizadevanju vidim verjeten razlog za njegovo poznejšo aretacijo in obsodbo. *Kdor ni z nami, je proti nam. In župnik Jožko Kragelj na Livku ni delal za OF. Zato odstranimo ga!*

Njegova leta dozorevanja nam odkrivajo kos življenja ne samo Jožka Kraglja, temveč tudi našega tedanjega življenja na Primorskem. Knjiga je izšla v samozaložbi.

OB NEMŠKEM PREVODU JANČARJEVEGA ROMANA POSMEHLJIVO POŽELENJE

TEŽAVE SLOVENSKEGA PISATELJA V AMERIKI

LEV DETELA

Pri celovski založbi Wieser je izšel nemški prevod romana *Posmehljivo poželenje*, ki so ga nekateri slovenski kritiki označili kot najboljše delo pisatelja Draga Jančarja.

In res je Jančarjev tekst tudi v nemški verziji, ki jo je pripravil Klaus Detlef - Olof, zanimivo berilo o slovenskem intelektualcu v Ameriki. Nemški naslov ironičnega, barvitega, napačne sodobnih intelektualcev razgaljajočega dela se glasi *Luciferjev smehljaj*), vendar verjetno ne zadene popolnoma filozofske sporočilnosti slovenskega izvirnika, čeprav skuša sicer slediti glavnim izrazitostim originala, ki so velikokrat kar imenitne in takoj pritegnejo bralca.

Zgodba o slovenskem pisatelju Gregorju Gradniku v Ameriki je lahko karakterističen odsvit sedanjih postmodernističnih hrepenenj po velikem svetu neskončnih možnosti. Toda za pisatelja Gradnika postane skok čez veliko lužo padev v groteskni labirint raznovrstnih odtujitev. V slovenskem pisatelju se ob poklicnih in erotičnih prigodah vedno odločilneje oglašuje neuničljivo hrepenenje po slovenski do-

movini, predvsem pa po neodtujenosti v domačem slovenskem jeziku. Gradnikovo potovanje v Ameriko se izkaže kot novodobno sentimentalno potovanje v neidentičnost in ranljivo otožnost, kar podčrta na humoristično-groteskni način srečanje s profesorjem Baumannom, ki je istočasno tudi pisatelj. Trenutno raziskuje značilnosti melanholije in tudi sam zdrkne pod njeno okrilje.

Jančarjev roman je kot pestra slikanica sestavljen iz različnih prigod, ki rastejo v sporočilnosti nekakšne filozofske nadstavbe o nedonošenosti sodobnega življenja - pa tudi pisateljevanja in intelektualstva. Ali se v tem delu Drago Jančar ne smeje sam sebi? Pa še komu, ki goji velikanske iluzije o globalnem poslanstvu v velikem svetu, ne da bi se oprl na domače korenine. Toda slovenski pisatelj kritizira tudi pomanjkljivosti in provincializem v središčih svetá in postavlja stvari, kot se zdi, na pravo mesto. Zdi se, da je s tem, ko je odkril hibridnost različnih provincializmov, napisal univerzalni, svetovljanski roman, ki je lahko zanimiv za širši svet.

SOVODENJSKA DEKLETA POJEJO ŽE 15 LET

V NAŠEM SRCU BOSTE OSTALE

"Da v Vašem srcu bi ostale" je bilo geslo jubilejnega koncerta Sovodenskih deklet v petek, 30. maja, v Kulturnem domu v Sovodnjah ob 15-letnici obstoja vokalne skupine. Kaj le-ta pomeni za vas na levem bregu Soče, je dokazalo izredno številno občinstvo, ki se je zgnatlo v dvorano domačega društva; to je bil prazničen dan za celo vas.

Vzdušje je bilo posebno slovesno, scenografija skrbno pripravljena, celota postavljena po zamisli režiserja Janeza Starine. Združevalna oskupine, ki prerašča meje pevskega sestava in - kot so protagonisti želele izrecno poudariti - se v njej razvijajo lepa prijateljstva, je nežna in hkrati odločna dirigentka Sonja Pelicon, pod vodstvom katere so razposajane in v lepo petje zaljubljena "njena" dekleta v treh delih zapela kar sedemnajst pesmi; zamenjala so iz zakladnice tujih - preteklih in sodobnih - avtorjev, velik poudarek je bil dan slovenskim, predvsem našim primorskim; med temi je bil prisoten Ignacij Ota, ki je na poseben način vezan na sovodensko skupino. Zapele so tudi Jericijevo *Cvetlico dehtečo*, znano *Njega ni* v zahtevni pri-

redbi V. Mirka. Ni mogla manjkati niti češka ciganska plesna *Tancuj*, ki jo Sovodenska dekleta prepevajo že dolga leta z zmeraj novim "ciganskim" navdušenjem. Kot zadnja skladba so zapela duhovito *Sovodenska dekleta* na besedilo članice skupine Doriane Devetak. S tem "šopkom not" so prisotnim zaželele še mnoga leta.

V intermezzu so za solidno delo prejela priznanja in čestitke sovodenskega župana, predstavnikov društva, zborov in organizacij iz Goriške in Tržaške; naj omenimo le Gallusova bronasta in srebrna odličja, ki jih je podelila Zveza kulturnih organizacij Slovenije.

V ozadju petnajstletnega truda Sovodenskih deklet sta predvsem požrtvovalnost in skrb za slovensko besedo in za skupnost, za nas zamejce življenjski vrednoti, edino orožje proti asimilaciji in individualistični izoliranosti. In, kot smo videli na koncu, živijo res simpatična dekleta svojo zavezanost naši ljubiteljski kulturi s svežim in nalezljivim navdušenjem. Zaradi tega bodo ostale zapisane ne samo v priložnostni publikaciji, ampak tudi - v naših srcih.

DD

NADŠKOF DEL MESTRI O CESARJU KARLU (1)

Pokojni nadškof Guido Del Mestri, iz ugledne goriške plemiške rodbine, je imel septembra 1989 v Brixnu med mašo v spomin na cesarja Karla govornomemben tudi za sedanji čas. V njem se je spomnil božjega služabnika z naslednjimi besedami.

Bilo je pred več kot 60 leti, ko sem bil po posredovanju ge. Emmy Gehring sprejet v Molitveno zvezo za razglašanje blaženim cesarja Karla. Že takoj od začetka sem se zavedal, da pripadam skupnosti molitve in mišljenja, ki si prizadeva tudi za spravo po načelu: "Spremeni sramotjenje in obrekovanje Svojega služabnika Karla v slavo poveličanja."

Tokrat še nisem vedel, kaj je 34-letni Karel na svoji smrtni postelji zaupal svoji soprogi, in sicer: "Naj ti razodenem, kako je bilo z mano v življenju: vedno sem si prizadeval, da bi spoznal voljo božjo in jo kar najpopolneje izpolnjeval."

Če molimo že leta in desetletja za razglasitev blaženim tega božjega služabnika, izhaja to iz dvojnega prepričanja: prvič, ker sije iz teh preprostih besed umirajočega ideal krščanske svetosti, in drugič, ker je Karel na svoji križevi poti sledil temu idealu junaško in dosledno. Naj še pridamo svoje prepričanje o tem, da bo njegovo poveličanje pomembno za mir in spravo med narodi.

Življenje Karla je imelo že od otroških let pečat posebne ljubezni do Kristusa v zakramentu in do Matere Božje. Tudi ko je odrasel in zatem kot prestolonaslednik in cesar, je sveto obhajilo prejemal, kadar je le mogel; tudi vsak dan. Še potem, kot cesar, ni šel nikoli počivat, ne da bi zmolil rožnega venca, kljub vsej svoji obremenitvi z delom. Bil je rojen v kraju, ki je blizu božje poti Maria Taferl, kamor je kot otrok pogosto romal. Tudi po poroki sta z ženo, princeso Cito, rada zahajala na to božjo pot, da bi si izprosila Marijin blagoslov. V pregnanstvu v Švici je svojo otroško vdanost izkazoval milostni Materi Božji v romarskem središču Einsiedeln. V pregnanstvu na Madeiri, zadnji postaji njegove križevne poti, je bila njegova najljubša cerkev Naša Gospa na Gori, kjer je bil potem in je ostal do danes pokopan. Vsa ta notranja navezanost na Boga tako v molitvi kot v zakramentih cesarja Karla nikoli ni ovirala, da se ne bi mogel posvetiti dosledno dolžnostim, ki mu jih je nalagal njegov visoki položaj. Zavedal se je, da je v poklicnem delu in izpolnjevanju dolžnosti prav tako služenje Bogu, kakor je v molitvi in zakramentih.

Usoda ga je še ne 30-letnega potegnila v strašne čase prve svetovne vojne s klanjem in tisočermi žrtvami na frontah in stradanjem množic v zaledju. Mladi vladar se je jasno zavedal naloge: zagotoviti svojim narodom mir. Zato je z vsakim vlaknom svojega srca, z vsemi duševnimi močmi, kot tudi z iznajditeljskim darom in domišljijo deloval in se boril proti okolju, deloma sovražnemu deloma nevednemu, ki ni bilo pripravljeno tako kot on doseči mir za vsako ceno in tudi ne za boleče popuščanje. To okolje je jasnim mirovnim načrtom cesarja nasprotovalo odkrito ali pa jih odklanjalo zaradi nerazumevanja.

JŠ / DALJE

VESNINE MUCE

Mačka, maček, mačkoni, mačkice, muca ali muc, kakorkoli že, je ta simpatična in navihana živalca glavni junak v ilustracijah, ki jih dobro poznana mladinska ilustratorica Vesna Benedetič razstavlja do 20. junija v foyerju Kulturnega doma v Gorici (ob delavnikih: 9.-13. in 16.-18.).

Čisto okrogla glava z velikimi okroglimi očmi; trikotni ušeski in smrček z dolgimi brki; debelo okroglo telo in nagajiv zavihan in plesoč rep; temu dodajmo še živopisane oranžne in rumene, včasih še svetlosive barve in že imamo tu našega muca. Stvar seveda ni tako preprosta ali enostavna, in vendar je narisana s tako sproščenostjo, da nas ta svežina takoj prevzame. Vsakdo bo takoj prepoznal nekaj izredno domačega v mucu, ki z nedolžnimi očmi gleda na "gospodarja", potem ko je tempera barve potresla na palkete in se po njih sprehodila, ali v muckah, ki sta se zapletli v tapiserijo, ali še v mucu, ki se poi-grava med kopicco knjig, ki se kot nebotičniki dvigajo v nebo. Ob teh je prostor še za miške, saj si brez njih mačk sploh ne moremo zamisliti. Kot v basni, nas tudi te živalce spominjajo na nekaj človeškega, kot da bi se tega nalezle ob tisočletem sobivanju z ljudmi. Zjutraj muca in miška z vprašljivim in zaskrbljenim obrazom gledata navzgor, potem ko sta se stehali na tehtnici; včasih cela družina mačk in mačkov pod brki nasmejanih pozira kot pred starodavnim fotografskim aparatom, medtem pa se vesele miške kar kopajo v žakljih moke.

V vseh prizorih lahko prepoznamo igrivo in vedro ironijo nad vsakdanjimi dogodki, ezopovsko izpoved našega življenja, največ pa bomo od ilustracij odnesli, če si jih bomo ogledali preprosto pripravljeni, da nas te mucke in miške prijetno požgečkajo s svojo zavihanostjo in vedrino.

- SAŠA QUINZI

EVROPSKI FILMI NA SLOVENSKEM ALI SLOVENIJA LOVI EVROPO V POPOLDNEVU IN NOČEH

KLARA KRAPEŽ

Karol Grossman, pionir slovenskega filma si je leta 1907 naredil tak avtoportret s sinom Vladimirom.

Med raznovrstno ponudbo Evropskega meseca kulture Ljubljane '97 so morda še najbolj dobrodošli projekti ljubljanske Kinoteke, ki je na slovenskem sploh edina institucija, v kateri se počasi pridobiva arhivsko gradivo starejših filmskih izdelkov. Že v preteklem letu so s posebno akcijo sponzorjev začeli izbirati in nakupovati izdelke sedme umetnosti, tokratno prilagoditev evropske prestolnice pa so kinotečani izbrali za projekcije filmskih predstav, ki jih bo v dobrem mesecu kar 210, imenovali pa so jih *Retrospektiva evropskega filma*. In zakaj prav evropskega filma? Tudi zato, da bo Kinoteka končno lahko ponudila tisto bogastvo, ki ji zaradi prejšnjega režima in mačehovskega odnosa tedanje in nemalokrat tudi sedanje oblasti ni bilo usojeno prej pokazati. Dobra volja sicer vedno obstaja, a v takih projektih je to vendarle premalo, saj se vse - hočemo ali pa ne - ustavi pri denarnih sredstvih.

Kakorkoli - Kinoteka je z dnevi evropske kulture pridobila številne filmske izvede iz vse Evrope, ki jih lastniki v drugačnih okoliščinah najverjetneje ne bi ravno ponujali. A tokrat so jih, in če ste ljubitelji dobrega, potem si morate vsekakor ogledati vsaj nekaj delčkov celotne ponudbe. Filmske predstave se dnevno

odvrtijo v petih, šestih projekcijah. Retrospektiva, imenovana *Do zadnjega vala*, ponuja izdelke od šestdesetih let do današnjih dni, zbranih pa je večina vrhunskih filmov, med katerimi številni pomenijo tudi največje dosežke posameznih nacionalnih kinematografij. Večina od njih je bila tudi nagajevana na znanih festivalih v Cannesu, Berlinu, Benetkah, Rotterdamu... In večina med njimi bo tokrat prvič in zadnjič predvajanih, vsaj za nekaj let.

V tem času se nam bosta v celoviti retrospektivi predstavila tudi režiserja Krzysztof Kieslowski in Nanni Moretti. Njune filme bo mogoče videti tudi na ponovitvah, da nam pač ne bi prehitro in neopazno ušli. Sicer pa seznam zvezd in zvezdic ponuja tudi še druga imena - Simone Signoret, Klaus Kinski, Nikita Mihalkov, Monica Vitti, Lea Massari, Marcello Mastroianni, Alain Delon, Antonio Banderas, Liv Ullman, Klaus Maria Brandauer, Jean-Paul Belmondo so le nekatera med njimi.

V dnevih do začetka julija bo potekala tudi filmska šola, ki nadaljuje sicer že tradicionalno jesensko šolo. Njene tokratne razlike bodo opazne predvsem v praktični ponudbi, ki bo temeljila na osebnejših izkušnjah - te bodo razkrivali predvsem sami ustvarjalci.

MLADI SLOVENSKE PROSVETE: NACRTI ZA POLETJE

BREDA SUSIČ

V Mladinskem odboru Slovenske prosvete se mladi ukvarjajo z dejavnostmi na treh različnih področjih: na mednarodnem, na izobraževalnem in na področju prostega časa.

Dejavnosti na področju prostega časa so se letos prvič lotili. Organizirali so plešni tečaj za popolne začetnike, ki ga vodi Andrej Zaghet.

Na izobraževalnem področju se že več let posvečajo organizaciji Drage mladih in občasno kakega družbenopolitičnega tečaja.

Člani MOSP-a pa razvijajo še tretji tip dejavnosti, ki je v našem zamejskem prostoru relativna novost. Nastala je namreč skupinica, ki se bo ukvarjala z "mednarodnimi odnosi". Člani tega krožka bodo gojili stike s sorodnimi skupinami iz Slovenije, Italije in drugih evropskih manjšin. V zadnjem letu so se tako nekateri člani MOSP-a že udeležili nekaterih mednarodnih srečanj, in sicer v Avstriji in v Walesu, udeležili so se srečanja s študenti iz republik bivše Jugoslavije, aprila pa se je predstavila MOSP-a udeležila tudi mednarodnega seminarja v Škofji Loki.

V torek, 6. maja, pa so se trije predstavniki MOSP-a (skupaj s predstavniki Slovenskega kulturnega kluba, Mladinske sekcije Slovenske skupnosti in Mladinske komisije pri Slovenski kulturno-gospodarski zvezi) udeležili neformalnega sestanka z Adalgard Willemsma. Mlada Frizijka je predsednica organizacije YEN (*Youth of European Nationalities*), ki združuje mladinske manjšinske organizacije iz cele Evrope.

KAM TO POLETJE?

Ob bližajočem se poletju bi radi člani mednarodnega krožka MOSP-a opozorili mlade na nekatere pobude, srečanja, počitniške tedne, za katere je značilno ravno to, da se na njih mladi lahko srečajo s svojimi vrstniki iz Slovenije in različnih držav Evro-

pe in sveta ter z njimi preživijo del svojih počitnic.

POLETNI TEDNI V TAIZÉJU, v Franciji. Na njih se zberejo mladi s celega sveta, skupaj molijo, se pogovarjajo, spletajo prijateljske vezi. Tedni bodo potekali od 12. do 20. julija, od 19. do 27. julija, od 26. julija do 3. avgusta, od 2. do 10. avgusta.

INTERNATIONAL SUMMER CAMP v Logarski dolini v Sloveniji. Od 21. do 31. julija. Za mlade iz Zahodne, Srednje in Vzhodne Evrope, od 18. leta dalje. Prijave do 10.6.

SVETOVNI MLADINSKI DAN V PARIZU. Od 18. do 25. avgusta. Srečanje s sv. očetom in z mladimi z vseh celin. Prijavite se čimprej na tel. št. 040/410860 (Giorgina Pisani).

DRAGA MLADIH v parku Finžgarjevega doma na Opčinah pri Trstu, od 4. do 6. septembra. Predavanje in okrogli mizi na temo *Prihodnja postaja: Evropa!*, kulturni in družabni program. Za mlade iz zamejstva, zdomstva in Slovenije.

POTOVANJA IN IZLETI PO UGODNI CENI za študente (Irska, Škotska, Skandinavija, južna Italija in Sicilija, Aquafun, Češka in Slovaška, Grčija, Turčija, Egipt, ZDA). Ponuja jih Študentska organizacija Univerze v Ljubljani.

Za vse informacije: Slovenska prosveta, ul. Donizetti 3, Trst, tel. št. 040/370846, od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure.

Mladi, ki bi se želeli aktivno vključiti v Mladinski odbor Slovenske prosvete ali bi želeli več informacij o delovanju skupine, se lahko obrnejo na Francesco (040/226923) ali na Bredo (040/211551).

OB 52. OBLETNICI VETRINJA

Še so v modi pripovedke (3)

STANKO ŽERJAL

Po mojem takratnem videnju je general v čisto dobri veri samo ubogal Angleže, da jim je pač povedal in pokazal število slovenskih vojakov in njihov porazdelitev na čete, bataljone itd. in na povelje Angležev vsak dan po dvakrat sporočil nižjim častnikom, koliko in katere čete naj se povzpnejo na tovorne avtomobile. Vrstni red je bil določen po nekem kriteriju, a sem pozabil kako. Menda je odločala prevladujoča starostna doba v raznih skupinah.

Še danes me v spominih preseneča pojav solidarnosti častnikov vseh stopenj z navadnimi vojaki in skrb za podrejene. Pri omenjenem svojem srečanju s Krenerjem in Vizjakom na komandi te zajete in premagane vojske sem slišal še tale odgovor:

Polkovnik Vizjak, v vidno napetem razpoloženju, neki trenutek vzdihne: "Jaz pojdem za svojimi fanti. Kamor so bili odpeljani oni, tja pojdem tudi jaz..." General Krener: "Kaj si norec?" Vizjak: "Pa naj bom... Kamor so bili odpeljani moji fantje, tja spadam tudi jaz, njihov dosedanji poveljnik." Krener:

"Saj ne boš prišel živ do njih. Tebe bodo partizani odpeljali kam drugam in te ubili in fantom ne boš nič pomagal..." Vizjak grenko zamišljen: "Če so moji fantje v ujetništvu, smatram za nečastno, da bi se ognil deliti z njimi ujetništvo." Krener: "Tudi jaz bi šel z vsemi skupaj, toda le, če bi se mogel zanesti, da bom res z njimi živ... Toda zdaj je sploh prepozno, ko nama Angleži niso zaukazali odhoda z našimi fanti, ker sva pač v glavnem poveljstvu, dokler je še kaj vojakov tukaj." Za razumevanje bralcu hitim povedati, da je bilo tistega večera v taborišču še tisočpetsto vojakov. Vizjakovo duševno trpljenje pa me je ganilo. Odšel sem.

Po sredi taborišča med civilnim in vojaškim oddelkom me je dohitel stari prijatelj doktor Loh, jurist, policijski komisar poprej v Ljubljani. Zadnjič sva se videla - sicer po dolgih letih - v ljubljani kak mesec pred koncem vojne. Takrat mi je dejal: "Kaj vemo, kaj še bo. Tudi po vojni mi utegne pasti na glavo kaka opeka s strehe..." Zdej v vetrinjskem taborišču me je toplo pozdravil in prijetno in zaskrbljeno nagovoril: "Ti, šušlja se, da domobranci res odvažajo v Jugoslavijo..." Odgovoril sem mu po vesti. "Kako da Ti, ki si blizu vrhov slovenskega političnega in policijskega in vojaškega vodstva, nisi poučen. Pravijo, da se ne sme nič šušljati, da ne nastane nevarna panika, ki bi pri Angležih izzvala kaj hujšega. Ob devetih zvečer bo šele previdno razglašeno vsem uniformiranim, kar jim je treba vedeti, če hočejo posamič pobegniti ponoči iz taborišča, ker mrzlična pregajanja in prošnje Narodnega odbora v Celovcu z Angleži še niso dosegla uspeha,

da bi ustavili odvažanja v Jugoslavijo. Ob štirih popoldne je Narodni odbor šele mogel z gotovostjo sporočiti vojaškemu poveljstvu npr. Krenerju itd., da je nesporno dognano, kam odvažajo in komu izročajo slovenske narodnjake, demokrate. Ti si v civilni obleki, pomagaj si! Če hočeš, Ti pomagam v Italijo.

Prijatelj je bil presenečen. Tedaj je prisopihal do naju neki drugi moj znanec, malenkost starejši od mene. Bil je ves živčen. Dr. Loh se je vljudno oddaljil, moj novi sopotnik proti zahodnemu izhodu iz taborišča pa me je najprej živčno nahrulil: "Kaj si morda kaj izblebetal temu človeku! Ti, Stane, boš povzročil paniko, če boš predčasno izdal žalostno vest. Do devete zvečer je treba molčati, da ne nastane panika. Jaz sem ves iz sebe. Moram v mesto, v Celovec, iskat civilnih oblek za svoja dva brata, ki sta v uniformah tamle med domobranci..." Odgovoril sem mu po vesti: "Ti, moralko sva študirala oba. Po moralki sem v vesti dolžan človeku v smrtni nevarnosti povedati, da mu je nastavljena zanka..."

Ob enajstih zvečer sem se s težavo v brezlučni temi preinil skozi gnečo domobrancev med šotori do kapetana Bertola, ki me je bil še pri visokem dnevu pridobil, da bi vodil njegovo četico 48 slovenskih vojakov na begu čez Dravo proti Ziljski dolini in jim organiziral beg čez mejo v Italijo. To sem v naslednjih dneh tudi izpeljal. Zdej po toliko letih sem v teh vrsticah natrosil nekaj paberkov iz tistih dramatičnih dni in noči, le nekaj za dokaz, da vetrinjsko tragedijo poznam.

— DALJE

ENOKRAS 97

POTREBNA VEČJA PROMOCIJA KRAŠKIH VIN

ERIK DOLHAR

Na gradu sv. Justa je v soboto in nedeljo potekala 2. izvedba promocijske pobude za ovrednotenje vin vinorodnega okoliša z zaščitenim poreklom Enokras 97 v priredbi Konzorcija za zaščito vin s kontroliranim poreklom Kras.

FOTO: KROMA

Prireditev se je uradno začela v soboto s svečanostjo v muzejski dvorani Caprin, ko so po uvodnem pozdravu predsednika Konzorcija Benjamina Zidariča spregovorili predstavniki oblasti, med drugimi tržaški župan Riccardo Illy in zgoniška županja Tamara Blažina. Oba sta poudarila (predstavnic okoliških občin dvojezično), da je delo kraškega vinogradnika skoraj herojsko predvsem zaradi značilnosti terena. Skoraj čudež je, kako jim iz te kamnite zemlje uspe pridelati tako zlahko in visoko kvalitetno kapljico, ki pa bi jo bilo treba bolje promovirati na domačem in zlasti na tujih trgih. Blažina pravi, da morajo krajevne uprave pomagati vinogradnikom. Nekaj je bilo že storjenega (npr. občinske razstave vin), druge pobude pa so v teku (izgradnja enoteke oz. centra za promocijo kmetijskih izdelkov v Zgoniku). Na slovesnosti sta nato sprego-

vorila strokovnjaka, enolog in časninar Fabrizio Penni in univerzitetni profesor Attilio Scienzi. Penni je podčrtal, da je treba izkoristiti tri edinstvene prednosti: kraško zemljo, dve avtohtoni sorti (vitovska in teran) ter lepoto Krasa. Scienzi je spregovoril o pomenu gojenja avtohtonih vinskih sort in o težnji po visoki kvaliteti, glede na značilnosti terena.

Promocije kraških vin na gradu sv. Justa Enokras 97 se je udeležilo lepo število obiskovalcev. Gostinski operaterji so sodelovali pri predstavitvi trinajstih vinogradnikov z vini vitovska, teran, malvazija, chardonnay, sauvignon, kabinet in drugimi z zaščitenim poreklom ali tipičnim geografskim nazivom. Nekaj je bilo tudi mešanih vin, kot so rdeči Turmino in bela Idila in Aroma. Predstavljena vina so bila lanska in starejša, nekatera celo starana.

Načrt jemlje v poštev zlasti področje pristanišča in nabrežja. Novo pristanišče naj bi po tem načrtu okrepili in razširili v smeri proti Miljam z izgradnjo novega pomola (št. 8) in z uporabo neizkoriščene površine na področju škedenjske železarnice in bivše čistilnice Aquila. Staro pristanišče naj bi preusmerili k novim dejavnostim: padli so že predlogi, da bi tam nastala velika marina oz. privezališče za jadrnice, motorne čolne in jachte (prosilcev naj bi bilo že okoli dvatisoč). Ogromno površino starega tržaškega pristanišča, ki je večja od površine genovske luke, bi lahko

V torek, 10. junija, je novi predsednik tržaških industrijcev Federico Pacorini na občnem zboru te stanovske organizacije predstavil svoj načrt za preporod Trsta.

izkoristili za turistične, kulturne, gospodarske in druge dejavnosti, lahko pa bi nanjo tudi preusmerili promet, tako da bi sprostili tržaško nabrežje.

O načrtih, pogledih in predlogih za rešitev vprašanja tržaškega pristanišča, zlasti njegovega starega dela, se je, predvsem na straneh dnevnika *Il Piccolo*, razpravljalo že nekaj tednov. Pacorinijev načrt je žel odobranje tudi drugih predstavnikov

krajevne gospodarstva, med katerimi gre omeniti predsednika zveze gradbincev Donata Riccesija. Pozitivno, čeprav z nekaterimi pomisleki glede ureditve prometa, se je o njem izrekel župan Illy, med političnimi strankami pa načrt podpira DSL, naklonjeno pa je tudi Nacionalno zavezništvo, ki si ni pomišljalo iti v polemiko z vidnim predstavnikom Liste za Trst in bivšim županom Manliom Cecovinijem, ki je pred dnevi

na straneh *Piccola* kritiziral Pacorinijev načrt.

Vprašanje ponovne oživitve tržaškega gospodarstva, pa tudi tržaškega mesta nasploh, bo verjetno še dalj časa polnilo stolpce krajevnega časopisja in se bomo morali k tej temi kar večkrat vračati. Na tržaški občini pa poteka v teh dneh izvolitev predsednikov komisij. Slovenski svetovalec DSL, izvoljen na listi Oljke, Igor Dolenc, je bil izvoljen za predsednika komisije za urbanistiko, predstavnik SSK Andrej Berdon pa bo v zastopstvu tržaške občine v Kraški gorski skupnosti. Še vedno pa niso bili izvoljeni predsedniki nekaterih rajonskih svetov.

DRAŽBA V DEVINSKEM GRADU

OMILITI DIVJO RAZPRODAJO!

V sredo, 11. t.m., se je začela dražba predmetov devinskega gradu, ki se bo zaključila v soboto, 14. t.m.

Treba je omeniti, da niso prav vsi razstavljeni predmeti izredno dragi, saj je v katalogu marsikaj ocenjeno zelo nizko in tako primerno tudi za neravno globoke žepce. Res škoda bi bilo, da bi se nekdanji simboli oblasti iz kraljevega bogastva razpršili po vsem svetu (katalog je obkrožil vso Evropo, kupce pa pričakujejo celo z drugih celin). Dražbe naj bi se udeležila tudi princesa teta, ki je nekoč živel v Vili Diana, nasproti sesljsanske cerkvice. Država skuša iz

vsake razprodaje nacionalnega bogastva iztržiti čim več, krajevne uprave pa si prav tako obetajo svoj delež dohodka. Domačini, predvsem mlajši, so nad tem ogorčeni, saj bi si želeli, da bi predmeti devinskega gradu za vedno ostali tam, kjer so bili. Z njimi pa sedaj za vselej odhaja sedanji princ s svojimi otroki in... z več kot tremi milijardami lir, kolikor princ upa, da mu bo uspelo iztržiti z dražbe.

Naj navedemo samo nekaj primerov predmetov na

prodaj: klavir, na katerega je igral Franz Lizst, stol, na katerega je ob svojih obiskih v devinskem gradu sedel pesnik Reiner Maria Rilke, preko 50 m² velika preproga Bijard, velik belo-zlati salon s tremi karnapeji in 12 fotelji, izredno dragocen rokopis padovanske šole iz leta 1539 na 91 pergamentih (zanj bo treba odšteti od 70 do 90 milijonov lir), oljni portret Mathiasa Hoferja iz 16. stol. (od 280 do 300 milijonov), v Bruslju izdelan gobelin iz 17. stol., novejša, v knjižno omaro predelana nekdanja spovednica, cela vrsta slikarskih upodobitev devinskega gradu vse do zadnjih let, ter še marsikaj, ponavljamo, po dostopnejši ceni.

ED

"GLI ANNI BUI DELLA SLAVIA"

TRŽAŠKA PREDSTAVITEV BENEŠKE USPEŠNICE

Prejšnji teden, točneje v torek, 3. junija, so v Gregorčičevi dvorani v Trstu predstavili knjigo *Gli anni bui della Slavia* (v prostem prevodu *Mračna leta Benečije*), ki jo je izdala zadruška Dom iz Čedadada. Predstavitve je priredil Slovenski klub pod pokroviteljstvom Zveze slovenskih kulturnih društev, o njej pa so spregovorili msgr. Marino Qualizza, župnik Božo Zuanella in časninar Giorgio Banchig, medtem ko je slikarka Claudia Raza brala odlomke iz knjige.

O tej izredno zanimivi in dragoceni publikaciji smo že nekajkrat poročali, in sicer ob njenem izidu in predstavitvi v Špetru. O povojnem ustrahovanju in pritiskih v Benečiji ter o vlogi, ki so jo imeli - in jo še imajo - beneško-slovenski duhovniki, pišemo tudi v tej številki v uvodniku. Povedali bi le, da se je večera v Gregorčičevi

FOTO: KROMA

dvorani udeležilo veliko število ljudi, ki so prizadeto spremljali razlago o tem, kako so italijanske tajne in polvojaške organizacije z ustrahovanjem in najrazličnejšimi pritiski hotele zbrisati slovenstvo iz Beneške Slovenije, pri tem pa se niso ustavile pred ničimer.

Tržaška predstavitve je bila torej res zelo uspešna, kar pomeni, da med tržaškimi Slovenci vlada veliko zanimanje za dogajanje v Benečiji, občutena pa je tudi potreba po globljem spoznavanju beneške stvarnosti.

ZAKLJUČNI KONCERT PEVSKIH ZBOROV IGO GRUDEN

V soboto, 7. t.m., so nam nabrežinski pevci pripravili lepo presenečenje z izvirno podanim zaključnim koncertom ženskega in moškega zbora, ki sta nastopila tudi v mešani zasedbi. Neutrudna in požrtvovalna pevovodkinja Bojana Kralj si je zamislila neobičajno postavitev, ki se je ujemala z okoljem. Nastopili so namreč na lepi kraški Ušajevi domačiji v osrčju stare nabrežinske vasi (saj je vsem znano, da ta občina ne premore ene same dvorane!).

Moški zbor je dovršeno odpel prvi del programa, posvečen zlahko vinski kapljici, kar ob pogrnjenih mizah in s kozarci v rokah. Poslušali smo vrsto pesmi iz zbirke *Zapojmo veselo*, ki jih je uglasbil naš Ignacij Ota.

Sledil je nastop maloštevilnega, a odličnega ženskega zbora, ki se je pomeril z zahtevnimi skladbami od Cherubinija, preko Gregorca, Kramolca, Kokola do Premrla. Slišali smo izvedbo *Pevske ure*, *Teče mi, teče, vodica*, *Jaz bi rad cigajnar bil*, *Pleničke je prala* in *Sončce, sij*. Dekleta, ostalo jih je le sedem, so pokazala svojo glasbeno izobrazbo in ubrane glasove ter dokazala, da sodijo v zgornji kakovostni prostor.

Zadnji del je bil namenjen mešani zasedbi in je dokazal, da se nabrežinski pevci dobro odrežejo tako s starimi ljudskimi pesmimi kot z modernim podajanjem nelahkih Kumarje-

vih skladb. Posebej bi omenili južno-ameriško Fourcaudovo pesem v priredbi Ignacija Ote *El condor pasa*, katero je publika upravičeno nagradila z dolgim aplavzom. Za konec so nam v veliko veselje postregli še z nabrežinsko himno *Od Slivnega do Kriza*.

Celotni spored je profesionalno povezoval Igor Tuta; pred vsako pesmijo je povedal priložnostne misli, ki so zlasti z zadnjo trditvijo, ki je izražala nemogoče pogoje, v katerih zbora delujeta, marsikomu segla do srca. Naj navedemo le zadnji del Jarhovich misli: "Pomagajmo, upajmo na uresničitev besed v dejanja, še preden se bodo vse vode skalile, obzorja zastrla, morja izumrla in človek minil."

Zaključila se je še ena uspešna sezona (in bližamo se tridesetletnemu neprekinjenemu delovanju zbora), ko so naši pevci uspešno nastopili doma in na gostovanjih s pripombo, da sta se domača nastopa odvijala na Kržadi (ob vodnjaku na malem trgu v stari vasi in zaključni na kraškem borjaču).

Tokrat ne mislimo iskati krivcev za tako stanje, saj so vsem dobro znani, radi pa bi pripomnili, da si tak nastop zasluži nekoliko večje pozornosti s strani domačinov, saj smo med sicer zadovoljivim številom prisotnih pogrešali predvsem Nabrežince, ki so bili svoj čas bolj dovzetni za kulturne prireditve, danes pa imamo vtis, da se vse preveč zapirajo v domači krog in sebično skrbijo le za lastne koristi.

Naj ob koncu povemo, da so nas domači pevci pogostili z odličnim golažem ob dobri domači kapljici. Kaj bi si še želeli?

- ANTEK

INTERVJU / HERMAN ANTONIČ

25-LETNO POSLANSTVO DEKLIŠKEGA ZBORA "DEVIN"

ERIK DOLHAR

Dekliški zbor Devin s svojim dirigentom Hermanom Antoničem pred sedežem v Devinu (Foto Kovačič)

V soboto, 14. junija, bo dekliski zbor Devin s slavnostnim koncertom proslavil 25 let neprekinjenega delovanja pod taktirko dirigenta Hermana Antoniča, s katerim smo se ob tej priložnosti sproščeno pogovorili.

Kako se je pravzaprav vse začelo?

Zbor je nastal leta 1972 na pobudo devetih Devinčank, ki so prej pele v otroškem zboru Kraški slavček pod vodstvom Erminija Ambrozeta in Sergija Radoviča. Dekleta so si zamislila, da bi bilo prav, ko bi nekaj naredili tudi v Devinu, in so me povabila, da bi vodil ta zbor. Začeli smo z vajami in tako je z devetimi pevkami nastal dekliski zbor Devin.

So dekleta pribajala samo iz Devina?

Na začetku so zbor sestavljale samo Devinčanke; ko pa se je kaj kmalu razširil glas, da imamo v Devinu dekliski zbor, so pristopila še druga dekleta iz bližnjih vasi, od Jamelj tja do Mavhinj in Slivnega, v glavnem iz vasi pod Grmado.

Bi nam lahko podal nekaj obračun vaše, v 25 letih prebojene poti?

Nekje imam zabeleženo, da smo do danes nastopili približno 325-krat, kar ni malo. Na začetku smo bili doma v glavnem v bližnji goriški in tržaški okolici ter v matični Sloveniji. Kasneje smo začeli nastopati na Koroskem (v Selah in Celovcu), v Sloveniji od Ljubljane do Velenja in Slovenskih Konjic. Rad bi omenil za nas izredno pomemben nastop v prvih osemdesetih letih v Cankarjevem domu, kjer smo v živo snemali za oddajo RTV Ljubljana *Skrinja orehova* v režiji Marka Sosiča. V Ljubljani smo pred petimi leti nastopili tudi v Narodni galeriji, več stikov pa smo skupno s Fantii izpod Grmade imeli tudi z Zvezo kulturnih organizacij Ljubljana-Bežigrad oz. z gospodom Zalarjem, ki nam je večkrat organiziral koncerte v slovenski prestolnici in okolici, predvsem v občini Dolsko oz. v Beričevem. V Sloveniji smo nastopali tudi v Ilirski Bistrici in pri zboru italijanske manjšine v Piranu - Tartini. S Fantii izpod Grmade smo se odzvali tudi vabi-

lu rojakov, ki živijo v Milanu. Večkrat smo gostovali v bližnji Furlaniji, v Trziču ter pri vokalni skupini iz Farre. Ob vseh teh nastopih pa ne smemo pozabiti na vsakoletno prisotnost na naših tradicionalnih revijah pevskih zborov, kot so Cecilijanka, Primorska poje in Revija Zveze cerkvenih pevskih zborov.

Labko bi rekli, da delujete vzporedno z "bratskim" moškim zborom Fantje izpod Grmade, s katerim si delite tudi sedež v Devinu. Kako z njimi sodelujete?

Prav po zamisli Fantov izpod Grmade smo leta 1986 začeli z obnovitvenimi deli prostorov pri devinskem vrtcu, kjer danes vadimo. Tri leta kasneje je bil naš sedež dokončan. Sodelovanje poteka tudi drugače. Mislim, da bi si v naših krajih težko predstavljali Božič brez skupnega koncerta na večer sv. Stefana. Poleg tega skupnega nastopa s Fantii pojemo tudi na kaki proslavi, v glavnem pa smo se doslej bolj malo ukvarjali z mešanim zborom in smo le poredko pripravili kak skupen, bolj "zaokrožen" koncert v veselje naših pevcev.

Kakšna je današnja sestava zbor oz. srednja starost deklet in kaj si od njih obetaš?

Pred tremi leti je zbor doživel skoraj popolno prenovitev. Stopili smo v neko novo obdobje. Danes pri nas poje 16 deklet, ki imajo od 15 do 23 let. Število torej ni veliko; ob tem pa moram pripomniti, da ta dekleta nimajo glasbene izobrazbe, kot so jo imele nekdanje pevke (predvsem po zaslugi pokojnega Radoviča). Nasploh mislim, da se je nekoč tej izobrazbi polagala večja pozornost, saj je domala vsako deklet igralo vsaj malo na klavir ali harmoniko in tako poznalo note in se je tudi doma in v šoli več pelo. Tega je danes manj, zato je treba polagati v učenje petja več truda. Vsekakor je dobro, da dekleta

pridejo k zboru. Tudi drugi pevovodje opažajo, da je v takih okoliščinah težko delati, ker moraš pevko "narediti praktično iz nič". V teh treh letih pa nam je uspelo spet dvigniti zbor na določeno raven, ki nam je omogočila, da so se pevke naučile tudi nekaterih zahtevnejših skladb.

Glavno poslanstvo zbor pa je, da je nekaj steber slovenstva na tem narodno ogroženem koščku naše zemlje...

Mislim, da imata tako dekliski zbor Devin kot moški zbor Fantje izpod Grmade edinstveno vlogo v tem našem kotičku. Kot večkrat rad pravi zborovodja Fantov izpod Grmade Ivo Kralj, če Fantov izpod Grmade ne bi bilo, tu ne bi niti slovenske besede, isto pa seveda velja tudi za dekliski zbor. Naš zbor je nastal nekaj let po Fantih, a na istih temeljih, ki niso zgolj kulturno-zabavni. Takrat smo zlasti čutili potrebo, da ohranimo vsaj malo slovenstva, ki je bilo takrat tu prisotno. To pa velja še danes, ko nas ni veliko več. Za naš zbor sta torej pomembni tako kvantiteta kot kvaliteta, saj menim, da je poleg ohranitve slovenstva tudi važno, da dostojno nastopamo. Seveda ne bomo iskali ne vem kakšnih zahtevnih skladb ali stremeli po nastopih na kakih tekmovanjih; mislim pa, da tudi pevke in pevci vedno bolj kvalitetno pojejo. V naporu iskanja večje kvalitete opažam tudi, da so današnje pevke z večjim zanimanjem in bolj redno prisotne na pevskih vajah.

Kako pa bo potekala Vaša 25-letnica?

Na našem koncertu seveda ne morejo manjkati Fantje izpod Grmade. V našem krogu imamo tudi zborovodjo devinskega italijanskega zbora Rilke Barbaro Corbato, tako da smo tudi z njimi v dobrih odnosih in nam bodo tudi oni zapeli. Omeniti pa moram, da smo se v tem zadnjem letu precej potrudili in se naučili mešani osemglasni polifonski Gallusov *Credo* iz maše *Ad initiationem Pater noster* v sodelovanju s tržaškim moškim zborom Illersberg ob njihovi 35-letnici. To bomo tudi ponovili v Štivanu.

Seveda bo na slavnostnem večeru imel glavno besedo naš zbor, sicer ne s celim koncertom. Peli bomo kakih osem pesmi, tudi novejšje, ki so nam najbolj pri srcu. Za zadnjo točko pa smo povabili tudi bivše pevke, s katerimi bomo zapeli dve pesmi.

Vabljeni torej v soboto, 14. t.m., ob 20.30 v cerkev sv. Janeza Krstnika v Štivanu, kjer bo dekliski zbor Devin s slavnostnim koncertom proslavil svojo 25-letnico!

PREDSTAVITEV KNJIGE O BOHINJSKI PROGI

V ponedeljek, 9. junija, so v Društvu slovenskih izobražencev predstavili knjigo dr. Paola Petronia *Transalpina* s podnaslovom *Die Wocheimbahn, La linea di Wochein, Bohinjska proga*, ki je letos izšla pri tržaški založbi Italo Svevo. Knjiga je velikega formata in ima 400 strani ter je bogato opremljena s tehničnimi podatki ter s slikovnim in fotoografskim gradivom. V poštev jemale t.i. Čezalpsko železnico, ki je povezovala Češke Budějovice s Trstom, točneje tisti del med Trstom in Jesenicami, znan kot Bohinjska proga. Poleg avtorja, ki je svoj referat prebral v slovenščini, sta spregovorila tudi ravnatelj železniškega muzeja v Ljubljani Mladen Bogič in slovenski konzul v Trstu Tomaž Pavšič. Po krajši razpravi so si prisotni lahko ogledali kratek film, ki ga je izdelal avtor sam in prikazuje del Bohinjske proge od tržaške postaje pri sv. Andreju do Opčin in Rentabara.

VRSTA PRIREDITEV NA TRŽAŠKEM

Konec prejšnjega tedna je bilo na Tržaškem več dobro obiskanih kulturnih prireditev. Med le-temi gre omeniti najprej prireditev z naslovom *Poj, pleši, igraj in še kaj v veselje sebi in drugim*, ki je potekala v soboto in nedeljo, 7. in 8. junija, v prostorih Marijanišča na Opčinah. Priredilo jo je pevsko društvo Vesela pomlad.

Vedno v soboto in nedeljo je bila v Marijinem domu v Rojanu predpremierna in premierna uprizoritev dramske znanosti uspešnice Antona Ingoliča *Tajno društvo PGC*. Igrali so člani gledališkega krožka Slovenskega kulturnega kluba v režiji Lučke Susič.

V petek, 6. junija, pa je bila v Mačkolkah zaključna prireditev tamkajšnje župnijske glasbene šole.

Sprachferien Hermagoras

Nemščina za mladino v Avstriji
Pri Celovski Mohorjevi smo najugodnejši ponudnik poletnih jezikovnih počitnic v Avstriji. Zadržna leta se je v Modestovem domu v Celovcu zvrstilo že polno mladit.
Mnogi se vračajo.
Zakaj ne bi poskusili tudi vaši otroci?
Zahtevajte prospekte: 040-212987

OBVESTILA

IŠČEMO PRIMERNO osebo za nabiranje reklamnih oglasov. Pokličite na tel. 040-365473.

DRAMSKA SKUPINA SKD Igo Gruden bo v petek, 13. t.m., ob 21. uri na Ušajevi domačiji v Nabrežini ponovila veseoligro v narečju *Primorske zdrave*.

SLOVENSKA VINCENCIJEVA konferenca v Trstu sporoča, da je še nekaj prostih mest za poletno gorsko kolonijo v Comegliansu. Kdor se želi vpisati, naj telefonira v večernih urah na št. 366970 ali 43194 za Trst, na št. 0481-530924

za Gorico. Kdor se je že vpisal, naj vsekakor še telefonira na navedene številke.

DSI vabi na srečanje z dr. Angelom Kosmačem, avtorjem knjige *Ricmanje včeraj in danes*. Uvodno besedo o delu bo podal prof. Tomaž Simčič. Srečanje bo v Peterlinovi dvorani, Donizettijeva 3, v ponedeljek, 16. junija, ob 20.30.

DAROVI

V SPOMIN na dragega očeta Karla Kokorovca daruje družina za Marijin dom pri Sv. Ivanu 100.000 in za cerkveni pevski zbor 50.000.

ZADRUGA GRMADA

prireja

JUBILEJNI KONCERT OB 25-LETNICI DELOVANJA DEKLIŠKEGA ZBORA DEVIN

ki bo v soboto, 14. junija 1997, ob 20.30 v novi štivanski cerkvi sv. Janeza Krstnika. Sodelovali bodo tudi zbori *Fantje izpod Grmade, Rilke* in *Illesberg*. Ob tej priložnosti bo na sedežu devinskih zborov razstavljal fotograf Janko Kovačič. Prisrčno vabljeni!

SVETOIVANSKA ŽUPNIJSKA SKUPNOST

prireja

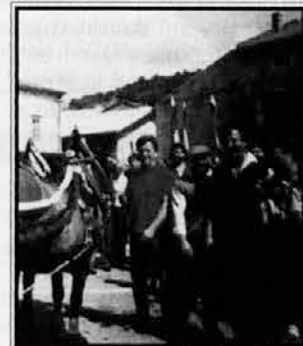
PRAZNOVANJE ŽUPNIJSKEGA ZAVETNIKA

• v soboto, 21. 6., ob 20.30 koncert v župnijski cerkvi; • v nedeljo, 22. 6., ob 9. uri procesija, nato slovesna sv. maša v slovenščini; • v ponedeljek, 23. 6. (vigilija sv. Ivana), ob 20. uri sv. maša v slovenščini v stari cerkvi, nato kresovanje na Stadionu 1. maj v priredbi SKD Slavko Škamperle; • v torek, 24. 6. (god sv. Ivana), ob 18. uri sv. maša v slovenščini v župnijski cerkvi.

KLUB PRIJATELJSTVA

O IZLETU V ILIRSKO BISTRICO IN PREM

Klub prijateljstva nas je 24. maja povedel v zares lepe kraje. Kaj velja že to, da nas je vso pot z vseh strani obdajalo sveže zelenje, da smo se ob pogledu nanj popolnoma sprostiti!

Ilirska Bistrica, ki nosi ime po starodavnih prebivalcih Ilirih - domačini imenujejo mesto Bisterc, reko, ki tam teče, pa Bistrica - nas je pozdravila na zelo pisan način: "vizitantje", fantje, ki so ravno opravili "vizito" za vojaški nabor, so to proslavljali z mimohodom in nagrajevanjem okrašenih vozov. Voz je bilo osem, vsakega je vlekel par ovenčanij konj. Na vsakem vozu so stala drevesa, okrašena s papirnatiimi cvetovi in trakovi raznih barv. Iz cvetic so tudi sestavili napise, grbe, okraske... Vse to so fantje - s pomočjo deklet - pripravljali več mesecev. Vsak voz je bil svojevrsten, vsi zelo lepi in vredni nagrade, zato je vsak voz dobil pršut, vsak "furman" pa bokal. Vsaka skupina fantov si je morala prislužiti nagrado tudi s petjem (nalašč neubranim) na odru in godbo.

Tiste, ki smo stopili v cerkev sv. Jurija, je poleg Kraljevih fresk presenetil edinstven križev pot: Kralj ga je po starem ljudskem načinu naslikal na steklo; za steklom gori luč. Efekt je čudovit.

V Premu smo se povzpeli do starega gradu, ki sloni na rimski utrdbi. V njem so se menjavali razni "gospodje": od vazalov oglejskih patriar-

hov preko raznih drugih plemičev do zadnjega lastnika, bogatega Tržačana Zuccolina. Ta je grad zapustil l. 1938 in odtlej je razpadal, zlasti v vojnem času. Zadnje čase so začeli z obnavljanjem. Obiskali smo tudi "Kettejevo sobo" v stari šoli - rojstni kraj prerano umrlega nadarjenega pesnika.

Po zeleni Vremski dolini ob reki Reki smo prispeli do Škocjanskih jam. Tu Reka ponikne in privre na dan pri našem Štivanu kot Timava. V jami se nismo spustili, le z "razgledne točke" smo zrlj v globino ter se med zelenjem za slovo nadihali svežega zraka.

Za dobro voljo v avtobusu so poskrbeli petje in smešnice, s katerimi nas je zabavala gospa Ban. Takih izletov si še želimo.

NM

OTROCI, ČAKAJO VAS VESELE URICE V ZAVODU SV. DRUŽINE!

Kako mučno je bilo, kajne otroci, mirno sedeti v premajhnih klopih in pazljivo poslušati učitelje in profesorje, ki so skušali še v zadnjih dneh vlti v vaše bistrice glavice snov iz učnega načrta! Tam za šolskimi zidovi pa se je smejalo okroglo sonce, trkalo s svojimi žarki po oknih učilnic in prijazno vabilo ven, na dvorišče, travnike, v gozdove... In vendar se je tudi letos pouk končal in včasih "sitni" vzgojitelji so zaprli ocenjevalne liste in razrednico, vi pa ste še zadnjič pospravili knjige, zvezke, peresa... v svoje torbe in brezskrbno zaprli šolska vrata za seboj. Živele počitnice!

Toda sošolci in sošolke? Ne bo vam nič žal po njih? Seveda, ne! Kajti spet se boste srečali, a tokrat pri igrah in drugih sproščujočih dejavnostih, a kje? V **Zavodu sv. Družine** vendar, ki vam že prijazno kima ves odet v cvetje. Tu bodo tudi letos srečanja za osnovnošolce in srednješolce, in sicer **od 16. junija do 18. julija**, od ponedeljka do petka, **od 8. do 13. ure**. Daleč stran od šolskih skrbi boste navezali

nova prijateljstva, se vadili v raznih športnih panogah in skupaj stikali "po zakladih", ob sprehodih se bolj seznanjali z goriško okolico in našim lepim parkom vzdolž soškega brega. Še posebno, ko bo vreme bolj muhasto, se boste posvečali različnim ročnim spretnostim. Pod vodstvom znanega ilustratorja boste odkrivali lepoto likovnega izražanja. S simpatično članico dramskega odseka PD Štandrež boste odstirali odrsko zaveso in za njo ugledali očarljivi gledališki svet. Pa tudi petja ne bo zmanjkalo in zabave med vrtiljaki, tobogani, gugalnicami.

Starši, nikar se ne bojte za vaše otroke, saj bodo v dobrih rokah višješolcev, ki imajo že nekaj izkušenj z malčki in znajo biti otroško radoživi in razigrani pri igrah, a tudi pozorni, vestni in skrbni pri nadzorovanju! Zato, dragi starši, pohitite z vpisom, oglasite se v Zavodu sv. Družine (tel. 530341), kjer boste lahko dobili še dodatna navodila in pojasnila.

— IK

MoPZ "MIRKO FILEJ" V KRIŽEVCIH

"VENEC SPOMINČIC" PRVIČ NA HRVAŠKEM

Za zaključek sezone so pevci goriškega moškega zbora Mirko Filej gostovali na Hrvaškem in v soboto, 31. maja, nastopili v Križevcih, zgodovinskem kraju, posebej znanim po sedežu katoliške škofije vzhodnoslovenskega obreda. Naši pevci pa so peli v župnijski cerkvi sv. Ane, zgrajeni v 17. stol. V njej je odlična akustika, ki so jo pevci začutili že ob prvem akordu vajah pred nastopom. V takem ambientu je peti užitek, ki se prenaša tudi na poslušalca. To je bilo čutili že ob prvi pesmi *Kraguljčki*, zapeti v zakristiji, iz katere se je "skrivnostni" zvok razlival v cerkveno ladjo. V nadaljevanju je zbor zapel še osem pesmi, z enakim žarom. Tudi izbor skladb je bil tak, da privlači sam od sebe, pa naj gre za Filejevo *Nekje v gorah*, Foersterjevo *Večerni ave*, črnsko duhovno *Deep river*, Vodopivčevo *Terra tremuit* in druge. Ne preseneča, da je po nastopu zbor žel splošno priznanje in pohvale.

Predstaviti je potrebno tudi širši program prireditve, saj je bila pesem le del scenarija. Sama prireditev je bila namreč naslovljena kot *Venec spominčic možu na grob*, znani pesnitvi Ljubke Šorli, ki je bila tokrat prvič predstavljena na Hrvaškem. Prvi in zadnji sonet je bil recitiran v hrvaškem prevodu, ostali pa v slovenščini. Za izvedbo je poskrbelo ljubiteljsko gledališče Teharje s Petrom Simonitijem, ki je podal uvodni nagovor in režiral nastop, ter s Sonjo Mlejnik, ki je kot vedno občuteno predstavila posamezne sonete. Tudi izbor orgelskih skladb v izvedbi organista Huberta

Berganta je izzvenel v polnem sozvočju z vsebino sonetnega venca. In pomenljivo je imela ta ganljiva vsebina veliko povedati tudi poslušalcem na Hrvaškem v sedanjih čutenjih povojnih let.

Naš zbor z dirigentom Zdravkom Klanjščkom na čelu in organistom Hubertom Bergantom pa je čakala še dolga pot domov, lažja ob spoznanju, da je bilo opravljeno novo pomembno gostovanje. Brez požrtvovalnih pevcev seveda ne bi šlo; zato jim gre ob zaključku sezone vse priznanje. Zadnja vaja pred počitnicami, v torek, 3. t.m., pa je pokazala, da je bila sezona res plodna in vzdušje v zboru pravo "pevsko".

— PB

TEKMOVANJE SEGHIZZI ZA SOLOPETJE

V nedeljo, 8. junija, se je v Gorici zaključilo tekmovanje C. A. Seghizzi za solopetje. Udeležilo se ga je večje število pevcev iz različnih držav. Na posameznih tekmovalnih nastopih so morali pevci izvajati določene umetniški program, ki je obsegal starejšo in novejšo vokalno ustvarjalnost. Žirijo so sestavljali priznani glasbeniki iz različnih držav, predsedoval pa je Slovenec Samo Hubad. Prvo mesto je osvojil švedski tenorist Leif Aruhn-Solen iz Stocholma. Na drugo mesto se je uvrstil korejski pevec Young-Hoon Shin, tretja pa je Italijanka Francesca Ziveri iz Parme. Četrta je bila japonska pevka Ari Moriskita, sledili pa sta Roberta Canziani in Barbara Pichler. Zborovsko tekmovanje Seghizzi pa bo v prvi polovici julija.

PREDSEDNIK DEŽELNEGA ODBORA F-JK MED NAMI

Predsednik Cruder je potrdil, da obstaja okrog spremembe deželne volilne zakonodaje še veliko nejasnosti, zagotovil pa je, da je velika večina deželnih političnih sil za pozitivno rešitev vprašanja zastopanosti slovenske manjšine.

V pogovoru je nadalje tekla beseda o pravici pripradnikov slovenske manjšine do rabe slovenskega jezika v odnosih z deželno upravo in v samem deželnem svetu. Po Cruderjevih besedah se deželni odbor prav zdaj zavzema za to, da bi omenjeno pravico že v kratkem vsaj načelno uzakonili.

Na sestanku je bil dalje govor o nujnosti, da bi kolikor mogoče odpravili ali vsaj omejili veliko zamudo, s katero deželna uprava deli prispevke za ustanove in organizacije slovenske manjšine. Beseda

Od leve: Humar, Longo, Corsi, Cruder

je tekla še o izvajanju deželnega zakona št. 16 iz leta 1992, ki predvideva posebne ukrepe za razvoj kraškega teritorija o Kraškem parku, o okrepljeni krajevnih avtonomij ter o nujnosti ureditve jusarskih in srenjskih pravic. Cruder je dejal, da bo njegova vlada skušala rešiti vsaj nekatere od omenjenih vprašanj, kolikor ji bo pač mogoče še storiti v tej de-

želni zakonodajni dobi, ki se postopoma izteka. Na poziv predstavnikov SSK pa se je predsednik deželne vlade obvezal, da bo posegel pri rimskih oblasteh za to, da bi čim prej prišlo do odobritve zaščitnega zakona, pa tudi do rešitve nekaterih specifičnih vprašanj, kot je vidnost slovenskih televizijskih sporedov RAI na celotnem območju, na

katerem je slovenska manjšina prisotna v Furlaniji-Juljski krajini.

CRUDER NA OBČINI V ŠTEVERJANU

Po obisku Kulturnega centra Lojze Bratuž se je predsednik deželnega odbora Cruder podal tudi na občino v Števerjan, kjer so ga dočakali župan Hadrijan Corsi, podžupan Dominik Humar in odbornik Roman Di Battista. Največ so govorili o znanem števerjanskemu plazu, ki je prizadel veliko škodo občinskim cestam, in o prispevku, ki naj bi ga dežela podelila za ureditev le-teh. Tudi glede tega se je ugledni gost izrazil optimistično; pripravlja se načrt za odsek ceste Oslavje-Števerjan. Predstavniki števerjanske občine so predsednika deželne vlade seznanili tudi z drugimi problemi, kot so javna dela, cesta vina in češenj, dovršitev doma za ostarele. Župan Corsi je seznanil Cruderja tudi z delovanjem Briške gorske skupnosti.

BRALNE ZNAČKE IN MUCE VESNE BENEDETIČ

PRAZNIČNI DOPOLDAN V KULTURNEM DOMU

Po toplen soncu je vreme v ponedeljek, 2. junija, spet pokazalo svoj kisli, deževno-jesenski obraz. Toda oblaki, ki so se vili po nebu, niso zakrili sonca, ki je žarelo v srcih šolarjev iz goriške osnovne šole Župančič in štandreške Erjavec. Ob spremstvu učiteljic so se zbrali v mali dvorani Kulturnega doma na slovenskem podeljevanju bralnih značk. Odbor staršev osnovnih šol goriškega didaktičnega ravnateljstva je namreč poklonil marljivim bralcem čudovite knjige. Nakup teh mladinskih biserčkov je omogočila Kmečka banka, brez njenega prispevka bi knjižnega daru gotovo ne bilo.

Uvodoma so otroci pod temperamentno roko učiteljice Ketty Tabaj radostno zapeli nekaj pesmic. Po zasluženem prirčnem ploskanju je predsednica Kulturnega doma Nada Komjanc pozdravila prisotne in predala besedo učitelju Silvanu Bevcarju, ki je učence seznanil z ilustratorko (sama sicer pravi, da je umetnica, ki riše in dela za otroke) Vesno Benedetič. Ob tej priložnosti je bila v preddverju tudi neobičajna otvoritev razstave njenih del. Otroci prav dobro poznajo umetnico, saj sodeluje tudi v reviji Galeb. Najraje riše čisto okrogle, izrazito plastične muce in poredne, navihane miške. Mali poslušalci so obsuli umetnico z najrazličnejšimi vprašanji o njenem življenju, poklicu, ustvarjanju, uporabljenih tehnikah... Njihovo radovednost je potešila s prijaznimi, odkritosrčnimi odgovori. Pokazala jim je, kako se na čisto belem listu lahko z nekaj zamahi flomastra pojavi vesela ali žalostna muca. Na papirju je namreč zaživela Zelena muca iz izvorne istoimenske pravljice, ki si jo je zamislila Katarina Quinzi, prebrala pa učiteljica Barbara Rustja. Pred razdeljevanjem lesenih medaljončkov, ki so jih izdelali nekateri očetje in mamice, je članica odbora staršev prof. Nevenka Bresciani poudarila, kako ostaja knjiga še zmeraj zvesti in potrpežljivi prijatelj, ki bi moral spremljati otroka vsak dan. Zahvalila se je prisotnemu ravnatelju Kmečke banke dr. Cianciolu za denarni prispevek in izrazila upanje, da bodo učenci znali ceniti knjižni dar, kot ga cenijo njihovi starši. Končno je za pridne cicibane nastopil najlepši trenutek: prejeli so knjigo in značke ter še enkrat poskočno zapeli *Po vaseh in po dolinah* in *En ten tenera*. Ob koncu se je ravnateljica Mirka Brajnik zahvalila vsem, ki so sodelovali pri prireditvi, še posebno pa prof. Brescianovi, ki si je zelo prizadevala za nabavo knjig in učinkovitost tega srečanja.

— IK

SCGV KOMEL / NASTOP V KULTURNEM CENTRU

GLASBENI POKLON NAJMLAJŠIH: MOJCA POKRAJČULJA IN PRIJATELJI

IVA KORŠIČ

Bogve koliko očarljivih pravljic so letos slišali in videli na odru zamejski malčki, a prav gotovo jim bo najbolj ostala v spominu ta, ki so jo odigrali njihovi vrstniki, ki obiskujejo goriški Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel. Najmlajši gojenci se niso prav nič zbal štivilnih malih in odraslih gledalcev, ki so v soboto, 7. junija, napolnili velike dvorane Kulturnega centra Lojze Bratuž. Samozavestno so skušali obvladati odrski prostor in čeprav je bilo število skupnih vaj skromno, so izoblikovali glasbeno igrico o Mojci Pokrajculji in njenih prijateljih. Po koroški ljudski pravljici o Mojci, cekinčku, piskrčku in gozdnih živalcah si jo je zamislila in primerno priredila prof. Marja Feinig, ki jo vsi dobro poznamo, saj že nekaj let uspešno vodi predšolski glasbeni pouk DO-MI-SOL. Redno se tudi oglašava v Pastirčku in med drugim razkriva čudovit svet preprostih glasbil, ki jih lahko otroci kar sami izdelajo. Pri odrski uresničitvi glasbene pravljice so ji pomagali Franco Žerjal (dragoceni oblikovalec režijske, scenske in svetlobne zamisli), Hija Jacint Jussa, Niko Klanjšček (tehnika), Mirjam Obljubek (šepetalka). Glasbeno kuliso je odigral Aleksander Ipavec. Otroke so skozi celo leto spremljali profesorji Fabio Devetak, Marco Fantini, Aleksander Ipavec, Igor Kuret, Aleksander Sluga, Silvan Kerševan, Nataša Sirk, Miloš Rijavec, Eleonora Ipavec, Marja Feinig.

V svežo, otroško-igrivo Mojco Pokrajculjo se je s prijetno lahkotnostjo spremenila Anka Černic. S pentljami v laseh, v rožnatem krilu pastelnih barv (za kostume je poskrbela Snežica Černic) se je z lahkimi gibi kretala po odru, pela in pometala s svojo metlo, našla cekinček in seveda se pred dežjem skrila v piskrček. Vanj je rade volje sprejela družinico mišk, ki so zaigrale na flavte in kitare, plesalke vrtavke, ki so zaplesale; kužka, ki je pokazal, kako zna igrati na harmoniko; slona s trobento; veverice z violončelom in srčkane pikapolonice (DO-MI-SOL), ki so zapele *Na planinah*. Tudi zajček

FOTO BUMBACA

trepetaček, lisica zvaticata in medved godrnjač so se zatekli v Mojčino hišico. A ko je lisica polizala ves med, je nastala zmeda in živalce so begale sem ter tja in... pok, piskrček, kupljen za cekinček, je počil kot balonček. Pravljice je bilo s tem konec in ljubki oblikovalci glasbenega prikaza so prejeli zares iskren aplavz.

Na sobotnem večeru sta poleg Mojce in prijateljev sodelovala še Zbor teoretskega oddelka, ki je pod vodstvom prof. Franke Žgavec in klavirske spremljave prof. Ingrid Silič zapel pet ljudskih pesmi, in instrumentalna skupina (kljunaste flavte, flavta, violine, violončelo, klavir), ki je pod taktirko Fabia Devetaka izvedla Keuningeovo *Kleine suite*.

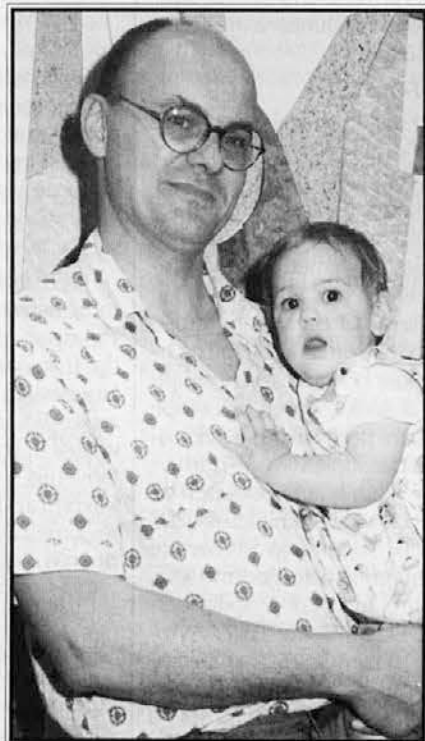
ŽUPNIK ANTON LAZAR KAZENSKO OPROŠČEN

Malo pred zaključkom redakcije našega tednika nas je števerjanski župnik Anton Lazar z zadovoljstvom seznanil z novico, da je bil v odmevni aferi glede vaških zvonov, ki naj bi motili goste Formentinijevega hotela, kazensko oproščen. Župnikov odvetnik dr. Nereo Battello je namreč vložil priziv na kasacijsko sodišče, ki se je takole izreklo. Civilna obsodba pa ostaja.

MARTIN SREBRNIČ, PREDSEDNIK UPRAVNEGA ODBORA
SCGV EMIL KOMEL

V ODGOVORNOSTI ZA NOVO KVALITETO

Ko smo zvedeli za novico, da so udeleženci občnega zbora Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel sredi meseca maja korenito prenovili upravni odbor, v katerem ni več dolgoletne predsednice Franke Žgavec, smo poiskali novega predsednika, opernega pevcu in glasbenega pedagoga Martina Srebrnič, in ga prosili, da bi nam predstavil sebe, ustanovo, ki jo ob koncu sezone sprejema v oskrbo, in načrte za njeno prihodnost. Predvsem pa nas je zanimalo njegovo mišljenje o aktualnih temah, ki sodijo v širšo razpravo o iskanju zakonske ureditve našega glasbenega šolstva. Morali pa smo le upoštevati dejstvo, da mu sveže imenovanje še ni dopustilo, da bi se uživel v odgovorno vlogo. Zato mu vnaprej želimo, da bi to opravljal vestno in uspešno, zavedajoč se, da je Center nepogrešljiva zamejska stvarnost.

Martin Srebrnič s hčerko Živo (Foto Bumbaca)

Ste neke vrste "homo novus", vsaj pri prevzemu odgovorne vloge pri slovenski ustanovi. Bi se lahko našim bralcem predstavili?

Po rodu sem doma iz Števerjana, kjer sem tudi pred kakim desetletjem začel delovati na kulturnem področju v takojšnjem društvu F.B. Sedej. Nekaj časa sem bil tudi njegov predsednik. Potem pa me je pot zanesla drugam. Prišel sem s študijem solopetja na tržaškem konservatoriju Tartini, kjer sem tudi diplomiral l. 1990. Hkrati sem tudi opravljal suplence kot učitelj. Leta 1988 se mi je na poklicnem področju odprla nova pot, saj sem bil sprejet kot zborovski pevec v veronski Areni, kjer sem tudi prebil 5 poletnih sezon. To je bila ena najlepših izkušenj v mojem življenju, in to tako z umetniške kot tudi osebne strani. Tam sem spoznal veliko novih ljudi s celega sveta, udeležil sem se tudi nekaterih gostovanj na tujem (Tokio 1989). Nov preobrat je dobilo moje življenje, ko sem si l. 1990 ustvaril družino in sem sprejel učiteljski poklic; zaradi tega sem tudi opustil službo v Veroni. Trenutno imam 3 otroke, poučujem na osnovnih šolah Župančič in Erjavc, dom pa sem si ustvaril v Ločniku.

Povejte kaj o svoji zavezanosti glasbi; ima svoje razloge tudi v družini?

Lahko rečem, da je moj odnos do glasbe že od vsega začetka povezan s šolo, ki ji predsedujem, saj sem bil eden prvih gojencev, ko so lekcije potekale še na Placuti. Učil sem se najprej klavirja, nato, kot sin organista, tudi orgel. Takrat sem tudi opravil svoje prve nastope v javnosti. Pozneje sem glasbeni študij spravljal za nekaj časa v kotichek skritih želja, ki pa sem jih lahko uresničil s poznejšim, že omenjenim študijem solopetja. Sedaj imam občasno koncerte kot solist v raznih skupinah. Moja velika želja pa je, da bi se na tem področju lah-

ko še izpopolnjeval. Upam, da se mi bo kdaj uresničila.

Podajte nam sliko o stanju šole: kdo jo obiskuje, kdo poučuje, kdo je pri njej zaposlen in kdo so ostali sodelavci, nazadnje finančno stanje itd. Katera ponudba? In pa problemi?

V letošnjem šolskem letu obiskuje šolo približno 200 gojencev, in sicer jih 142 hodi na glavni sedež, ki je od jeseni 1994 na Drevodredu 20. septembra. Ostali sledijo glasbenemu pouku v naših podružnicah. Uči jih 7 stalno nastavljenih profesorjev in 17 sodelavcev, poleg njih pa imamo zaposleni še dve upravni moči. Finančno stanje šole je podobno stanju vseh ostalih slovenskih organizacij, saj se nam je v letošnji sezoni nako-pičilo približno 150 milijonov dolgov, in to predvsem na račun zamude pri izplačevanju deželnih prispevkov. Upamo, da nam bo dežela pred zaključkom šolskega leta nakazala vsaj del prispevkov, da bomo lahko nemoteno nadaljevali poučevanje v prihodnjem šolskem letu.

Ocena o prebojeni poti, o dosedanem obstoju šole, o njenih uspeh in neuspeh. Kako ocenjujete njeno umeščenost v naš slovenski prostor ob meji?

Nedvomno je šola s selitvijo v nove prostore veliko pridobila na ugledu, poleg tega pa se kvalitativno poučevanja viša, saj je izšlo v prejšnjih letih iz naše šole precej diplomiranih glasbenikov, predvsem pianistov, ki so danes naši profesorji. Morda bo treba to doseči še pri pouku drugih glasbil in mogoče uvesti pouk kakih novih instrumentov, vendar je to vezano predvsem na zanimanja gojencev in njihovih staršev. Poleg skrbi za glasbeno izobrazbo pa je na Centru Komel v zadnjih časih prisotna še druga dejavnost, to je organiziranje kon-

certnih sezon, kar je pravzaprav tudi neke vrste glasbeno izobraževanje. V tem pa je tudi precej problemov, saj je v zadnjih časih vedno težje privabiti publiko, kvalitetnejši koncerti pa so vezani na velike izdatke, ki si jih ne moremo vedno privoščiti.

Na občnem zboru je bil prisoten tudi dr. Drago Štoka, predsednik Glasbene matice. Kako potekajo stiki s to ustanovo, katera je vaša ocena o ustanavljanju avtonomnega oddelka konservatorija Tartini? Kaj pa

ZAHVALA

Zakonca Danjel in Milka Miklus se ob 60-letnici skupnega življenja in zvestobe zahvaljujeva števerjanskemu župniku za lep govor in občutljive besede, števerjanskemu pevskemu zboru in gospodu Hermanu Srebrniču za lepo petje ter ženskam za okrašeno cerkev. Posebna hvala števerjanski sekciji SSK za čestitke. Zahvaljujeva se še vsem, ko so na katerikoli način sodelovali pri slovesnosti in nama bili blizu ob prazniku.

ARS
GALERIJA

Vljudno Vas vabimo na
odprtje razstave
HERMANA KOSIČA

Umetnika bo predstavil
prof. Joško Vetrh.

Katoliška knjigarna, Travnik 25, Gorica
petek, 13. junija 1997, ob 18. uri.

MEŠANI PEVSKI ZBOR RUPA - PEČ

vabi na
SREČANJE POBRATENIH ZBOROV

Sodelujejo:
MEŠANI ZBOR FRAN BOGOVIČ - Dobova
MEŠANI ZBOR CIRIL SILIČ - Vrtojba
MEŠANI ZBOR RUPA - PEČ

Kulturni dom Sovodnje, sobota, 14. junija 1997, ob 20.30.

prizadevanje za postavitve slovenskega konservatorija? Kako bi vi uredili zadevo?

V zvezi s tem bi povedal, da so se stiki med glasbenima ustanovama v prejšnjih časih nekoliko razrahljali, in to v glavnem zaradi nesporazumov. Trenutno snujemo skupno posvetovalno komisijo, ki bo usklajevala delo obeh ustanov. Glede postavitve slovenskega konservatorija pa bi opomnil predvsem na en aspekt, in sicer, da vseh podružnic obeh šol ne bodo nikoli podržavili; obstaja pa nevarnost, da bodo, ko bo končno uveden slovenski konservatorij, odpravili prispevke ostalim glasbenim šolam, kar bi bilo za nas pogubno. Vsekakor pa menim, da bi bila postavitve slovenske državne glasbene ustanove nad vse dragocena, saj bi naši gojenci na njej lahko polagali izpite v slovenščini; ne sme pa pomeniti ukinitve ali okrnitve prispevkov ostalim glasbenim šolam. Na to bomo morali budno paziti!

S kakšnimi načrti prevzimate novo vlogo?

Povedati moram, da sem funkcijo sprejel s težkim srcem, saj se zavedam odgovornosti, ki sem si jo naprtil, in vem, da bom moral marsikateri trenutek svojega časa odtrgati družini. Glede načrtov bi povedal, da se v predsedniško vlogo komaj uvajam. Vsekakor bi mi bilo všeč, če bi lahko vzpostavili plodno sodelovanje z Glasbeno matico kot tudi z vsemi glasbenimi ustanovami v mestu in pa tudi z osnovnimi šolami in vrtci, ki z nami delijo težko vlogo vzgajanja naše mladine.

IDE

TISOČ SLOVENCEV - TISOČ DAROV

ZA KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

Darko Miklus ob diamantni poroki staršev 300.000 lir.

Svoj prispevek lahko nakažete na uredništvu Novega glasa ali na tekoči račun št. 31276 na Kmečki banki.

DAROVI

ZA CERKEV v Gabrijah: NN. 5.000; N.N. 5.000 lir.

ZA CERKEV v Rupi: N.N. 20.000; Claudio Prescheren 100.000 lir.

ZA CERKEV na Peči: ob procesiji 50.000 lir za cvetje.

ZA MISIJON p. Kosa: Giovanni Zecchini 10.000; Ada Zecchini Škabar 30.000; N.Ž. 20.000 lir.

ZA SLOV. misijonarje: M.Ž. 200.000 lir.

ZA LAČNE otroke: Cilka 50.000 lir.

ZA CERKEV sv. Ivana: ob poroki hčerke Aleksandre A. Kosič 500.000; starši prvoobhajancev 465.000 lir; v spomin na pok. Pavlo Močnik A.T. (ZDA) 10 \$.

ZA ŽUPNIJSKO cerkev v Štandrežu: namesto cvetja na grob pok. organistu Mirku Špacapanu cerkveni pevci 220.000, Irena 30.000; namesto cvetja na grob pok. Igorju Pavlinu Andrej in Rina 300.000, druž. Corsi 200.000, Rafaela 50.000, Jožica 50.000, druž. Pavletič 150.000, cerkvene čistilke iz Štandreža in Igorjeve sopevke 171.000, Štefka 50.000, Vladko z druž. 100.000, N.N. 100.000, Gizela 50.000, druž. Cingerli 150.000, Joana, Nadja in Rudi z druž. 200.000, Rado in Irena 100.000, Emilio

in Giuseppe 100.000, Dušan 50.000, Danilo 50.000, biblična skupina 112.000, cerkveni pevci 220.000, druž. Božo Tabaj 50.000, Alenka in Vanja 300.000 lir.

OBVESTILA

IŠČEMO PRIMERNO osebo za nabiranje reklamnih oglasov. Pokličite na tel. 0481/533177.

VRH SV. Mihaela. Ob zaključnem nastopu gojencev SCGV E. Komel, ki bo v ponedeljek, 16. t.m., ob 20. uri v Kulturno-športnem centru Danica, bo nastopila tudi dramska skupina Štandrež z enodejanko *Človek brez smeha*.

GLASBENA MATICA - Gorica. Zaključni nastopi: Gorica, 12. t.m., ob 18.30, Avla Glasbene matice; Doberdob, 16. t.m., ob 18.30, Občinska glasbena soba, v sodelovanju s pihalnim orkestrom Kras; Sovodnje, 17. t.m., ob 18.30, Kulturni dom.

SKRD JADRO iz Ronk prireja v sklopu praznovaj 10-letnice delovanja v soboto, 21.6., v kraju Altura di Polazzo nad Foljanom ob 15.30 srečanje z bivšimi učenkami in učenci slovenske osnovne šole iz Romjana, ob 19.30 predstavitev zbornika Jadro 1987-1997, ob 21. uri pa svetoivansko kresovanje.

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO E. KOMEL

GLASBENI POKLON OB ZAKLJUČKU ŠOLSKEGA LETA 1996/97

- V GALERIIJI INSTRUMENTOV velika dvorana Kulturnega centra L. Bratuž, sobota, 14. junija, ob 20.30.
- PETJE IN GLASBA POD CERKVENIM OBOKOM cerkev sv. Ivana v Gorici, petek, 20. junija, ob 20.30.
- ZAKLJUČNI NASTOPI PO PODRUŽNICAH: Doberdob, žup. dvorana, četrtek, 12. t.m., ob 20. uri; Vrh sv. Mihaela, KŠC Danica, ponedeljek, 16. t.m., ob 20. uri; Plešivo, OŠ Zorzut, pon., 23. t.m., ob 20. uri.

SKRD JADRO IZ RONK

pod pokroviteljstvom ronške občine vabi na odprtje razstave tržiškega slikarja in pesnika

CLAUDIA GIANNATTASIA

O umetniku bo spregovoril novinar TV Koper
dr. Silvano Sau.

V ponedeljek, 16.6.1997, ob 18.30 v občinski knjižnici v Ronkah.
OGLED RAZSTAVE PO URNIKU KNJIŽNICE.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

vabi na odprtje razstave dokumentov, fotografij in predmetov iz obdobja

SAMOSTOJNE ŠTANDREŠKE OBČINE 1866-1927

SODELUJE MEŠANI PEVSKI ZBOR ŠTANDREŽ
V torek, 17. junija 1997, ob 21. uri v spodnjih prostorih župnijskega doma Anton Gregorčič v Štandrežu.

RAZSTAVA BO ODPRTA DO 22. JUNIJA OB DELAVNIH OD 20.30 DO 22. URE, V NEDELJO OD 11.15 DO 13. URE.

SKRD JADRO IZ RONK

vabi na predstavitev knjige v italijanščini

ORIGINI E CAUSE DELLE ATTUALI SCIAGURE D'ITALIA

Predaval bo avtor prof. Angelo Filipuzzi, že docent na univerzah v Padovi, Dunaju, Salzburgu, Dresdi in direktor italijanskega kulturnega združenja na Dunaju.

Knjigarna Il Segnalibro v Ronkah, ul. Carducci 21, petek, 13. junija 1997, ob 18.30.

KULTURNO POLETJE JE ŽE TU

ERIKA JAZBAR

V prejšnjih dneh so predstavili program nekaterih pomembnejših poletnih pobud na Videmskem in nas spomnili, da nas deli od prikupnega kulturnega poletja le mesec dni.

MITTELFEST

Začnimo z najbolj odmevno iniciativo, ki vabi vsako leto v Čedad številne osebnosti in gosti hospitacije, ki so za naše kraje precej neobičajne. Čedadski župan Giuseppe Bernardi je nekaj dni pred svojim odstopom pozdravil in v glavnih obrisih predstavil vsebinske sklope letošnje šeste izvedbe Mittelfesta, srečanja srednjeevropskih narodov, ki se nam bodo tudi letos predstavili s svojimi kulturnimi specifikami v iskanju in potrditvi skupnega humusa tega dela Evrope. Kot je bilo pričakovati, je seveda poudaril pomembnost iniciative predvsem v luči bogate kulturne tradicije te zemlje, ki - dodajmo - rada izkorišča raznoli-

kost glasov svoje preteklosti in sedanjosti le ob kulturnih srečanjih, pred tujimi gosti in intelektualci.

Ob taki pogosto izraženi ugotovitvi pogledimo, kako se nam letos predstavlja Mittelfest; šesta izvedba je v marsičem podobna lanskoletni, saj bo umetnike in njihova dela tudi letos povezovala bogata rdeča nit, ki gradi same teme nove Evrope, t.j. tema identitete. Gledališče, glasba, balet, poezija, film, okroglice, lutke, to je program letošnje čedadjske manifestacije, ki jo bodo odprli v soboto, 19. julija, in bo na programu do nedelje, 27. Imena umetniških vodij so v glavnem lanskoletna, in sicer Giorgio Pressburger za prozo, Carlo De Incontrera za glasbo ter Mimma Gallina (organizacija). Nadiške doline bodo tudi letos protagonistke, saj bodo, lahko rečemo, "kot običajno", gostovale lutkarske predstave v organizaciji Roberta Piaggia. O letošnjem bogatem Mittelfestu bomo se obsežno poročali.

POSTAJA TOPOLOVE

V teh dneh nastaja program tudi drugega pomembnega poletnega srečanja v Benečiji. Gre za Postajo Topolo-Topolove, ki jo letos organizirajo že četrtric. Od 5. do 20. julija bo postala beneška vasica v občini Grmek, pozabljena v vseh teh desetletjih od politično-ekonomskih oblasti, s svojimi 50 prebivalci umetniško razstavišče ter raziskovalni laboratorij Benečije. "Koreograf" iniciative bo tudi letos Moreno Miorelli. Na programu lahko zasledimo pomembna imena umetnikov, ki prihajajo iz raznoraznih predelov sveta, dobrih poznavalcev umetniških področij, polnih izzivov, saj je tudi letos Miorelli zbral prvovrstna imena protagonistov v svetu iskanja in poskusov novih umetniških doživetij.

Ob umetnostni koloniji prinaša tudi letošnja izvedba večerna srečanja s poezijo pod geslom *Glasovi iz čakalnice*; ob sami otvoritvi bodo sodelovali mladi beneški pevci skupine Beneške korenine, na programu je tudi projekcija

filma *Unseeing* praškega režiserja Miroslava Janeka, koncert Johna Duncana in še marsikaj.

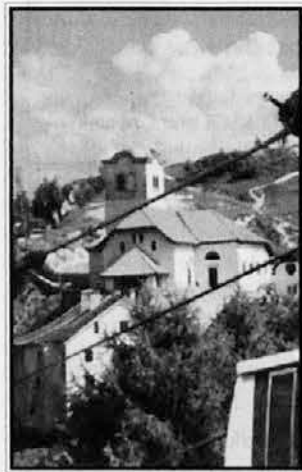
FOLKEST

Etnična specifičnost pa bo kraljevala od 3. do 27. julija v glasbi; naša dežela, kjer se (tokrat zares) prepletajo in soočajo različne narodnosti, postaja eno izmed idealnih prizorišč za srečanje, kakršno je Folkest. Organizatorji vabijo ljubitelje etnične glasbe na trge, kjer bodo nastopile skupine iz Afrike, Amerike, Evrope in nam predstavile svet, ki ostaja nazadnje v svojih primarnih vzgibih zelo podoben ali celo enak. Tudi na letošnji izvedbi sodelujejo prvovrstni protagonisti (omenimo vsaj Jethro Tull 27.7. v Spilimbergu, David Byrne 10.7. v Vidmu, Tazenda 25.7. v Spilimbergu in Mau Mau 12.7. v Koprju). V naših krajih pa sta na programu koncertna večera v Scigli 4. julija z dansko skupino Dug in v Klenjem 21. julija z angleško-danskim večerom protagonistov Atlantic wave.

ZAČETEK POLETNE SEZONE NA SV. VIŠARJAH

NASVIDENJE
NA SV. VIŠARJAH!

"Preživeli boste dan v tistem objemu visokogorskega sveta, v bližini orlov in divjih petelinov, kjer se je pred več kot šeststo leti rodilo prijateljstvo med tremi narodi. Tukaj so zares nebesa bližja."

V soboto, 7. junija, je žičnica spet obnovila svoje poti na Svete Višarje in odprla letošnje romarsko sezono, čeprav so tudi v prejšnjih mesecih vizitirni romarji dosegali visokogorsko svetišče po pešpotih. Božjepotni cilji so predvsem potreba duha in jim zato ne odmerjajo časa turistične organizirane sezona.

Do 21. junija bo kabinska žičnica delovala samo ob sobotah in nedeljah, odtlej dalje pa vsak dan. Nanjo se lahko človek vkrca na postaji v bližini Ovčje vasi, pet kilometrov od Trbiža. Žičnica obratuje od 9. do 17. ure v delovnih in od 8.30 do 18.30 ob nedeljah in praznikih. Cene za prevoz so iste kot v lanskem sezoni, za skupine pa so predvideni posebni popusti. Tudi cena po-

vratne skupinske karte je ostala nespremenjena (14.000 lir). Spremljevalec in šofer bosta dobila zastojno karto. Letošnja novost za tiste, ki raje kolesarijo v dolino kot pa v breg, pa je možnost brezplačnega prevoza za gorska kolesa (t.i. mountain bike). Vožnja z žičnico je udobna in primerna tudi za starejše ljudi. V pičlih 15 minutah ta pripelje do 1790 metrov visokega vrha, kjer prišlece čakajo lepo svetišče, ob njem še peščica hišic, ki ponujajo tradicionalne spominke in gorski prigrizek. V Domu "Al convento" je možna prenočitev. Predvsem pa vabi na goro veličasten razgled v dolino in na zahodne Julijske Alpe v objemu neskaljenega miru.

Maše v višarskem svetišču, ki ga je s kraju primernimi barvami poslikal Slovencec priljubljeni slikar Tone Kralj, potekajo ob 12. uri med tednom, ob 9.30, 10.30, 12. in 15. uri ob nedeljah in praznikih. Videmski nadškof g. Battisti se je zavzel, da bodo slovenski verniki deležni primerne sprejema, saj je marijanska pobožnost tesno povezana z vernostjo Slovencev in so Sv. Višarje nam med najdražjimi romarskimi potmi. V ta namen, zagotavlja nadškof, bo poskrbljeno za maše v slovenščini.

IN MEMORIAM

SLOVO OD
KOROŠKE PESNICE
MILKE HARTMAN

Koroški Slovenci žalujejo. V rojstnih Libučah pri Pliberku so v sredo, 11. t.m., pokopali pesnico Milko Hartman, ki je 11. februarja letos dopolnila 95. leto starosti. Že v svoji mladosti je bila zelo aktivna v rojstni vasi Spodnje Libuče pri Pliberku, po končani gospodinjstvi šoli, ki jo je sredi dvajsetih let obiskovala v Ljubljani, pa se je močno angažirala kot vodja gospodinjstvih tečajev po raznih krajih na Koroškem. Ti tečaji pa so bili v letih nacistične strahovlade in tudi po drugi svetovni vojni dragocene kovnice narodne zavesti in narodnega ponosa. Na koži je doživela nacistično preganjanje in zasledovanje ter arest gestapa.

Polne slovenske zavednosti so tudi pesmi rajne Milke Hartman. Pesnila je od svoje rosne mladosti do zadnjega. Njene pesmi so polne ljudskega melosa in domačih motivov. Pisala je še zlasti domoljubne, ljubezenske in religiozne pesmi.

Njena prva pesniška zbirka je izšla leta 1934 z naslovom *Dekliške pesmi*. Leta 1952 ji je sledila zbirka *Moje grede*, leta 1972 *Lipov cvet*, pet let kasneje pa je izdala zbirko narečnih poezij *Pesmi v libuškega puela*. Kaj pomeni Milka Hartman za koroške Slovence, se zelo lepo odraža v trilogiji, ki jo je uredil Feliks J. Bister in v kateri obravnava njeno življenje, poezije in melodije, ki jih je harmoniziral Hanzi Grainer. Milka Hartman je namreč kako svojo pesem tudi zapela. Zaradi spevnosti in bogatega sporočila pa so številne njene pesmi bile tudi uglasbene. Nekatere njene poezije so doživle tudi prevod v nemščino. Leta 1953 je bila izvoljena v prvi odbor Kršćanske kulturne zveze, nato ostala odbornica celih 25 let. Zaradi izrednih pedagoških in kulturnih zaslug pa ji je avstrijsko ministrstvo za šolstvo leta 1983 podelilo naslov profesorice. Prejela je tudi več nagrad (med temi l. 1984 Tischlerjevo).

IZSELJENSKO DRUŠTVO
"SLOVENIJA V SVETU"
NA EVROPSKEM
MESECU KULTURE

MARIJA PRIMC

Slovensko izseljensko društvo Slovenija v svetu, ki zastopa Slovence zlasti iz diaspore, je s predstavitev njihove kulturne ustvarjalnosti vpelo kamenček v mozaik Evropskega meseca kulture.

Predstavitve programa kulturne ustvarjalnosti Slovencev v diaspori (poteka od 3. junija do 1. julija) - pripravili so jo Slovenska kulturna akcija, Raziskovalni inštitut Studia Slovenica in Izseljensko društvo Slovenija v svetu - zajema likovno razstavo in predstavitev umetnikov, razstavo tiska, predavanja o slovenskem zdamskem pripovedništvu, slovenskem romanu pred revolucijo in po njej.

Predstavitve te slovenske kulturne ustvarjalnosti se je začela 3. junija v atriju ljubljanskega frančiškanskega samostana z odprtjem likovne razstave *Slovenski umetniki v diaspori*, kjer so razstavljena dela (okoli 40 del) slikarjev Bare Remec, Božidarja Kramolca, Milana Volovška, Marjanca Savinšek, Alekse Ivan Olivieri in kiparjev Franceta Goršeta ter Franceta Ahčina. Po besedah predsednika Društva Slovenija v svetu Boštjana Kocmurja (na sliki) je kulturna ustvarjalnost Slovencev v diaspori brez dvoma del evropske kulture; to je tisti del slovenske kulture, ki se je po sili razmer preselil na tuja tla. Nosilka te kulture je generacija starih in mladih kulturnih ustvarjalcev, ki se je po I. 1945 razselila po Evropi, Argentini, Kanadi, ZDA in Avstraliji. Ob koncu druge svetovne vojne in domače revolucije maja 1945 se je del slovenskega naroda, ki ni priznaval komunizma, moral umakniti v begunska taborišča v Italijo in Avstrijo, če je hotel ohraniti življenje. Ta čas so v Sloveniji onemogočili vso kulturo, ki ne bi bila v službi ozkih interesov revolucije. Tako je v Sloveniji nastala nova kultura - t.i. kultura NOB, v izgnanstvu pa se je razvijala kultura, zasidrana v slovenski tradiciji. Slovenska ustvarjalnost v diaspori je bila dolga desetletja - skoraj do osamosvojitve - zamolčana.

Predsednik Slovenske kulturne akcije Marijan Eiletz pa je zatem v svojem govoru izhajal iz tega, da je zapustitev domovine vedno bivanjska tragedija, ki z večjo ali manjšo silo travmatično zaznamuje izseljenca. Domotožje za izgubljeno domovino in boleča žalost ob ločitvi od dragih na človeka vplivata depresivno. Ko pa izseljenci ustvarijo močno medsebojno navezo, se v skupinah pojavijo močni obrambni tokovi, ki delujejo na različnih področjih. Po drugi svetovni vojni se je po svetu razlil nov mogočen val nove slovenske kulturne zakladnice. Na vseh kontinentih so se pojavili umetniki lika, zvoka, besede in misli. Več sto ljudi je sestavljalo in še vztraja v

kulturni armadi slovenske zdamske kulturne epopeje. Marijan Eiletz je ne nazadnje še poudaril, da so v tujini živeti Slovenci ponosni na našo kulturno zgodovino.

Umetnostna zgodovinarica Verena Koršič Zorn je v predstavitvi umetnikov poudarila, da so pred nami umetniki Slovenci, vendar zaznamovani z drugačnostjo, ki se kaže predvsem po duhovnih razponih; prežarjeni so s krščanskim etosom. Domovina žal še ni v celoti ovrednotila neprecenljivega bogastva svojega telesa, ki se je oplajalo na tujih nedrjih z nepotešljivo mislijo na dom.

Prvi dan predstavitve kulturne ustvarjalnosti Slovencev v diaspori sta požlahtnila s samospetvom basist Marko Bajuh in pianistka Hermina Hudnik.

PIKNIKOVANJE
DRUŠTEV MED
SLOVENCİH V BELGIJI
IN NA NIZOZEMSKEM

Ko se pokaže spomladansko sonce in preden začne pripekati, kakor se spodobi za poletni čas, je pri slovenskih rojakih v tujem svetu navada, da priredijo slovenska družabna srečanja. Čas je primeren za piknike na prostem. Društvo sv. Barbare v Maasmechelnu je v soboto, 31. maja, prvo priredilo na terenu svojega doma letni piknik. Naslednjega dne, 1. junija, je imelo društvo Slomšek svoj letni materinski in očetovski dan v prostorih Slovenske katoliške misije. Takoj po službi božji sta bila kulturni program in piknik zraven hiše. Predvidena pa sta še dva piknika: pri Našem domu v Gneku 26. junija in pri pevcih zbora Slomšek 24. avgusta.

Pri Slovencih na Nizozemskem pa je še možnost se udeležiti veselice pred začetkom počitnic. Slovenska folklorna skupina Nizozemska vabi na Slovenski dan 14. junija v Voerendaalu, pevsko društvo Zvon pa na Slovenski dan 15. junija v Heksenbergu. /PC

NOVA GORICA SE UVELJAVLJA TUDI KOT SEJEMSKO MESTO

PRVIČ SREČANJE GOSPODARSTVENIKOV IZ TREH DEŽEL

MARJAN DROBEŽ

V Novi Gorici poteka od 11. junija prva od letošnjih treh sejmskih prireditev, ki jih organizira Goriški sejem. To je posebna ustanova, ki jo sestavljajo Obrtna zbornica, Industrija Meblo, ki je dala prostore za sejemske prireditve, in Mestna občina Nova Gorica. Na voljo je okrog 8 tisoč km² razstavnih površin (na prostem in v zaprtih prostorih), na katerih se predstavlja skoraj 200 podjetij oz. obrtnikov iz Slovenije ter kakih 30 podjetij iz Gorice.

Organizatorji poudarjajo, da Goriški sejem poskuša izrabi predvsem mednarodno vlogo in možnosti Nove Gorice, ki leži ob meji z Italijo ter blizu Koroške oz. Avstrije. Tako je bil omenjeni sejem uspešno predstavljen v pobratnem Celovcu na tamkajšnji prireditvi *Freizeit*, na sejmu *Turizem, šport in prosti čas* v

Vidmu in na goriškem sejmu *Espomego*. Zanimanje zanj pa kaže tudi sejem na Reki. Ob tem opozarjamo, da ima vsak sejem svoje značilnosti in namen; vsi zlasti težijo po čim večjem številu razstavljalcev in obiskovalcev, zaradi česar med seboj ne sodelujejo. Tako, denimo, Goriški sejem v ničemer ne sodeluje z Obrtno-podjetniškim Primorskim sejmom v Portorožu, ki so ga letos odprli ob koncu maja, zaprli pa na začetku junija.

Izkušnje v Sloveniji kažejo, da se tudi na področju sejemske dejavnosti regije zapirajo v svoje okvire, tako da se npr. na Obrtno-podjetniškem Primorskem sejmu predstavljajo izključno podjetja in drugi razstavljalci iz južne Primorske in s slovenske Obale, sejmi v Novi Gorici pa naj bi bili namenjeni Goriški oz. Posočju. Ker sta v bistvu na istem prostoru, to je na območju nek-

danje Gorice, bi kazalo vzpodbuditi stike in sodelovanje med Goriškim sejmom in sejmsko ustanovo *Espomego* v Gorici.

Sedanja prva od treh načrtovanih sejmskih prireditev v Novi Gorici je namenjena obrti in podjetništvu, trajala bo do nedelje, 15. junija, poteka pa pod geslom *Odprite vrata uspeha*.

POMEMBNE OBSEJEM- SKE PRIREDITVE

Bolj zanimiva in aktualna kot predstavitev izdelkov in storitev posameznih razstavljalcev bodo nemara razne obsejemske prireditve. V soboto bodo razstavljalci in gostje obiskali Goriška Brda, kjer bo potekal tradicionalni Praznik češenj. Brici bodo predstavili tudi posebno polnjenje vin iz Goriških Brd, namenjeno sejmski prireditvi.

Veliko si obetajo od poslovnega srečanja podjetij iz

Republike San Marino, dežele Emilie Romagne in iz Slovenije. Potekalo bo v soboto, 14. junija, pripravljajo pa ga Območna gospodarska zbornica v Novi Gorici ob sodelovanju Območne obrtne zbornice v Novi Gorici, Trgovinskih zbornic iz Ravenna in Riminija, Združenja industrijcev iz San Marina in Modene ter Veleposlaništva Republike San Marino. To poslovno srečanje naj bi omogočilo sklenitev novih poslovnih dogovorov o sodelovanju in izmenjavah ter morda prispevalo tudi k skupnim nastopom podjetja na tretjih tržiščih. To bi bil pomemben dosežek sedanje prve sejmske prireditve od treh načrtovanih letos v Novi Gorici.

V okviru sejma bo Turistična zveza Nova Gorica na svojem prostoru prikazala *Slovenijo v malem*. Lanski sejem je namreč pokazal, da je zanimanje za takšno ponudbo zelo veliko, za turistične možnosti in zmogljivosti Slovenije pa se najbolj zanimajo obiskovalci iz Italije.

MREŽA ZDRAVIH VRTCEV V SLOVENIJI

TRETJA LETNA KONFERENCA V NOVI GORICI

MARJANA REMIAŠ

Konec prejšnjega tedna so se v novogoriški Perli zbrali in srečali predstavniki slovenske mreže zdravih vrtcev, ki je vključena v svetovno zdravstveno mrežo Cindi. Na letnem srečanju so pregledali poročila o delu zdravih vrtcev in o delu projektnega sveta ter sestavili seznam aktivnosti za prihodnje leto. Srečanje delavcev vrtcev Slovenije, njihovih strokovnih svetovalcev in zdravstvenega osebja, ki si prizadeva širiti mrežo zdravih vrtcev v bodoče, so pozdravili novogoriški župan Črtomir Špacapan, primarij Marjan Mramor, direktor Cindi Slovenije in v imenu gostitelja mag. Joža Ferjančič, direktorica novogoriškega vrtca.

Štrideset zdravih vrtcev v Sloveniji si redno prizadeva obdržati nivo storitev in kriterije, ki so znani že od ustanovitve: njihov osnovni cilj je varen, telesno aktiven, primerno hranjen in duševno zdrav o-

trok. Prav o psihološkem zdravju otrok je v uvodnem delu letnega srečanja predaval dr. Zoran Pavlovič, v nadaljevanju celodnevne strokovne posveta pa so predstavniki vrtcev sprejeli nekaj sklepov skupščine.

Vodilne teme dela zdravih vrtcev v prihodnje so varnost igral in igrač, oblikovanje dela preko regionalnih centrov, izmenjava izkušenj in mnenj vrtcev v obmejnih krajih, kar še posebej velja za novogoriške in obalne vzgojno-varstvene ustanove, širjenje aktivnosti na starše in predlog za naslednjo letno skupščino, ki naj bi zasedala v Lendavi.

Delovno srečanje, katerega odlični gostitelj je bil Vrtec Nova Gorica, so kolegi zaključili v Goriških Brdih z ogledom gradu Dobrovo in pokušnjo domače briške kaplje.

VINSKA KLET IZ GORIŠKIH BRD LETOS NI HOTELA SODELOVATI NA LJUBLJANSKEM SEJMU

Mednarodni sejem vin v Ljubljani (zaprli so ga prejšnjo soboto) je letos doživel različne ocene, od najbolj navdušenih do kritičnih. Najbrž ni mogoče zanikati pomena mednarodnega ocenjevanja vin, po čemer je ljubljanski sejem med najbolj zanimivimi in pomembnimi na svetu. Na minulem že tridesetletnem sejmu je 30 mednarodno priznanih degustatorjev iz raznih držav ocenilo več kot 1.100 vzorcev vin iz petindvajsetih držav. Od tega števila jih je slaba polovica bila iz Slovenije. Ocenjevali so po novem pravilniku, ki omogoča nagraditi tretjino prispelih vin. Poleg šampionov, zlatih in srebrnih medalj in pisnih priznanj, so letos prvič izbirali tudi prvake sorte, ponovno pa tudi prvake kategorij in prvake držav.

Med petimi šampioni je najvišje priznanje dobilo tudi penecé se vino Barbara 1994 z Bizeljskega na Štajerskem. Na ocenjevanju alkoholnih pijač, ki je potekalo v okviru vinskega sejma '97, sta bila podeljena tudi dva šampiona. Za svoje žganje ga je prejela Živilska industrija Fructal iz Ajdovščine, drugega šampiona pa je komisija podelila konjaku podjetja Rubin v Kruševici v Srbiji.

V okviru sejma je bilo tudi tekmovanje za najlepšo vinsko klet v Sloveniji. Posebna komisija je ocenila 36 kleti, za zmagovalca pa razglasila zasebnega vinogradnika in vinarja Aleša Kristančiča (iz družinske kmetije Movia) iz Cegla v Goriških Brdih. Kristančič je bil proglašen tudi za lastnika najlepše vinske kleti na

Primorskem. Predsednik ocenjevalne komisije Ernest Novak je ob omenjenem tekmovalju dejal: "Tako kot se lahko pohvalimo z dobrim vinom, smo lahko tudi ponosni na vinske kleti, ki pa jih bi morali čim bolj odpreti za turiste. Ugotovili smo, da ima že polovica vinskih kleti v Sloveniji dodatne prostore za pokušnje in predstavitve vin, treba pa bo paziti, da se bodo primerno vključevale v okolje in ohranile slovenske posebnosti, ne pa posnemale vinske kleti v tujini."

Na letošnjem sejmu je 9 vrhunskih slovenskih vinarjev ustanovilo družbo ARS vini, med katerimi sta tudi že omenjeni Aleš Kristančič in Stojan Ščurek iz Cegla v Goriških Brdih. Ob ustanovitvi je omenjena skupina sprejela poseben memorandum o vlogi omenjenega združenja oz. družbe. Zapisali so, "da je njihov cilj kakovost vin, saj smo se v Sloveniji doslej premalo zavedali kvalitete in vrhunskosti, ki ju rojeva naša zemlja."

Vinogradnika in vinarja Kristančič in Ščurek sta med redkimi Brici, ki so se udeležili mednarodnega vinskega sejma v Ljubljani. Tisti, ki niso sodelovali, so morda soglašali z bojkotom velike zadrudne kleti na Dobrovem, ki na sejmu ni hotela sodelovati. Gre za eno največjih vinskih kleti v Sloveniji, zaradi česar sta bila prizadeta pomen, ugled in prestiž vinskega sejma. Na sejmu klet ni hotela sodelovati, češ da v takšnih razmerah, kakršne vladajo na ljubljanskem sejmišču (razstavne hale so brez klimskih naprav za hlajenje) "ni mogoče dostojno

popiti kozarec dobrega vina." Tudi čas sejma, ki poteka ob koncu maja in na začetku junija, naj ne bi bil primeren. In končno, po mnenju predstavnikov zadrudne vinske kleti na Dobrovem, "imajo Primorci

FRUCTAL BO SOFINANCIRAL NASADE BRESKEV

Fructal, največje podjetje živilsko-predelovalne industrije v Sloveniji, je v nekdanji Jugoslaviji vlagal zelo velika sredstva v nasade breskev in jagod v Srbiji ter v BiH. Tam je zgradil tudi lastne predelovalne obrate. Toda po razpadu Jugoslavije je izgubil celotno svoje premoženje, kar je pravzaprav tudi omogočilo streznitev oz. spremembo poslovne usmeritve omenjenega podjetja v Ajdovščini.

Odslej bo Fructal vlagal finančna sredstva v pospeševanje pridelovanja breskev v Vipavski dolini, za kar so se sicer prej zaman prizadevali kmetijske zadruge in zasebni pridelovalci. Fructal naj bi prispeval 200 tisoč dolarjev za vsak nov hektar nasadov. Pogodbe o tem bo podjetje sklenilo s Kmetijsko zadrugo v Vipavi, ki bo usmerjevalka pridelave, ter s posameznimi sadjarji. Letos bodo tako sofinancirali zasaditev tega sadja na površini od 12 do 14 hektarov. Dobre pogoje za pridelovanje breskev imajo v vsej Vipavski dolini, zlasti pa v njenem spodnjem delu, to je na območju Dornberka.

M.

upravičene pripombe nadokusom ocenjevalcev, ki jim suha vina, kakršna so primorska v veliki večini, očitno niso pri srcu."

Morda pa so v ozadju omenjenih kritičnih ocen in razmišljanj načrti, da bi vinski sejem iz Ljubljane preselili v Gorico, o čemer je že govoril novogoriški župan Črtomir Špacapan.

M.

PRVI OBISK NOVEGA PREDSEDNIKA GORIŠKE POKRAJINE BRANDOLINA

Novi predsednik goriške pokrajine Giorgio Brandolin, ki je bil izvoljen na listi koalicije strank Oljka, je v torek prišel na prvi uradni obisk v Novo Gorico. S tamkajšnjim županom Črtomiro Špacapanom sta ocenila stike in sodelovanje med Goriško pokrajino in Mestno občino Nova Gorica, ki so sicer bili uspešni tudi pod prejšnjo upravo, ki jo je vodila Monica Marcolini. Treba pa je opozoriti, da je sodelovanje med Goriško pokrajino in Novo Gorico zadovoljivo samo na formalni ravni, kar velja tudi za stike med obema sosednjima občinama, Gorico in Novo Gorico. Treba bi se bilo dogovoriti o konkretni vsebini in ciljih sodelovanja na tem območju državne meje med Slovenijo in Italijo. Krajevne oblasti na obeh območjih bi se npr. zdaj lahko dogovorile o skupnih prireditvah ob tisočletnici prve pisane omembe Gorice, torej prostora, na katerem ležita Nova Gorica in Gorica.

M.

ALEKSANDRINKA MILKA HVALA DOPOLNILA 100 LET

Milka Hvala, naša rojkinja, rojena v Slapu ob Idrijci blizu Mosta na Soči, je v Londonu 2. junija praznovala sto let. Z njenega obraza veje milina, za seboj ima pestro, čeprav ne z rožicami postlano pot. Njena zgodba ni neobičajna, kar je doživela se je namreč pogosto dogajalo Primorkam njene generacije. Ko je po prvi svetovni vojni Italija zasedla Primorsko, se je Milka pridružila sestrični, ki se je odpravila služiti v Egipt. V Aleksandriji je bila otroška varuhinja, guvernanta in gospodinja pri bogatih družinah. Z njimi je potovala tudi v tuje države. Naučila se je francoskega, angleškega in arabskega jezika. Spoznala je poljskega vojaka in se z njim poročila. L. 1945 mu je sledila v London. Tam se je vključila v dejavnost slovenske katoliške misije in bila zaradi svoje skromnosti in zato, ker je rada pela, izredno priljubljena. Po moževi smrti je priimek iz zakona nadomestila z dekliškim priimkom Hvala. Vrsto let je preživela sama v skromnem stanovanju v predelu Chels in trdo delala. Kaj je delala? Različne stvari, pravi, tudi frizerka je bila. Zadnja leta pa je prestala nekaj operacij kolkov in več zlomov. Zadnjih deset let živi v domu, ki ga vodijo katoliške redovnice. Ob rojstnem dnevu je prejela mnogo čestitk. Spomnila sta se je tudi slovenski predsednik Kučan in angleška kraljica Elizabeta. Milka Hvala dobro govori slovensko in pravi, da pogosto misli na rojstni kraj. Doma v Slapu ob Idrijci ima še brata in dve sestri, ki so ji ob stoletnici čestitali po telefonu. Ob življenjskem jubileju je povedala, da "ima dolgo življenje veliko radosti, veliko doživljanja in imaš veliko spominov, pa tudi veliko prijateljev."

M.

DOBER OGLED IN DOBER TEK NA PREDZADNJI PREMIERI PDG

Banquet, ki si ga je kot gastronomsko instalacijo konceptualno zamislil režiser Emil Hrvatin, je gledališki dogodek, ki v vrtnec igre posrka slehernega gledalca. Scenograf Vádim Fiskin, kostumografka Ivana Popović, avtor glasbe Borut Kržišnik in violinist Vuk Kraković so poskrbeli za pestro doživljanje gledališkega prostora, v banketno prizorišče, spremenjeno malo gledališko dvorano in gledaliških kostumov. Igralca, gostja Rossana Piano in domači Boris Mihali, sta banketno vzdusje stopnjevala z nepristranskimi užitki, ki so od hrane prehajali na človeško telo in se od tam vračali spet na hrano. Gledalci, fascinirani od nenadejne večerje, ki jo hostese postrežejo med predstavo, se niso mogli upirati gastronomskim užitkom dobrot, ki jih je pripravilo Gostišče Oddih. Publika je razvrščena v štiri osveščene in neosveščen razred; razlike med njimi so očitne, saj prveemu razredu strežejo boljšo hrano kot četrtemu. Vsi gledalci, tudi razredno neosveščeni, ki ne jedo in ne pijejo med predstavo, pa se lahko po milijonih naučijo gledališke otipljivosti obeh igralcev, fenomenalne gostje Rossane Piano in Borisa Mihala, ki citira dialog Platona, Marinettija, Engelsa, Rousseauja in Müllerja...

Banquet, ki so ga dopolnili še akterka Petra Govc na filmskem platnu, producent Damir Domitrovič Kos in kuharski svetovalec Marko Gabrijelčič, je nastal v koprodukciji društva B-51 iz Ljubljane in Primorskega dramskega gledališča. /MR

PROSTOVOLJNI PRISPEVKI

Nova socialna normativa predvideva, da je treba imeti za prejem starostne pokojnine plačanih vsaj 18 let prispevkov (za letošnje leto), naknadno pa bo potrebnih 20 let. Za prejem invalidske pokojnine je treba imeti plačana vsaj 3 leta v zadnjem petletju. Kdor nima plačanih teh prispevkov, se lahko poslužijo prostovoljnih prispevkov. 30. junija zapade rok, da plačamo prostovoljne prispevke za prvo trimesečje letošnjega leta. Da dobimo pravico do plačevanja teh prispevkov, je treba vložiti na INPS posebno prošnjo. Prošilec mora zadostiti tem pogojem: imeti plačanih vsaj pet let prispevkov v vsej delovni dobi, če ni teh, pa vsaj tri leta v zadnjem petletju (predvideva se, da bo nova zakonodaja spremenila tudi to).

Delavec ne more nadaljevati s plačevanjem, če je še vedno v delovnem razmerju ali plačuje prispevke kot neodvisni delavec ali prejema pokojnino. Višina teh prispevkov je določena od INPS-a na osnovi plač, ki jih je prejemal delavec v zadnjih treh letih. Ti prispevki so razdeljeni v 46 razredov. Kdor plača v nižjem razredu, kot je določil INPS, mu ta avtomatično sorazmerno zniža število prispevkov. Prostovoljni prispevki se vsako leto zvišajo z istim odstotkom, kot je povšek pokojnin. Letos je za 3,9%. / EŽ

RAZRED	KOLIKO PLAČAJO ODVISNI DELAVCI		TEDENSKI PRISPEVEK	
	TEDENSKA PLAČA (V LIRAH)		POOBlaščen PRED 31.12.1995	POOBlaščen PO 31.12.1995
18		do 274.600	74.092	75.422
19	od 274.601	do 292.700	79.095	80.514
20	292.701	312.400	84.362	85.876
21	312.401	334.100	90.118	91.734
22	334.101	358.700	96.472	98.203
23	358.701	385.300	103.635	105.494
24	385.301	411.900	111.090	113.083
25	411.901	442.500	119.047	121.182
26	442.501	478.000	128.313	130.615
27	478.001	513.700	138.249	140.729
28	513.701	548.800	148.101	150.758
29	548.801	584.600	157.995	160.830
30	584.601	619.300	167.833	170.844
31	619.301	659.000	178.257	181.455
32	659.001	698.400	189.237	192.632
33	698.401	737.900	200.148	203.739
34	737.901	777.500	211.171	214.959
35	777.501	816.800	222.096	226.081
36	816.801	855.900	233.133	237.315
37	855.901	895.200	244.044	248.422
38	895.201	934.900	255.066	259.642
39	934.901	974.700	266.019	270.792
40	974.701	1.013.500	277.042	282.012
41	1.013.501	1.053.100	287.995	293.161
42	1.053.101	1.092.900	299.059	304.424
43	1.092.901	1.132.500	310.068	315.630
44	1.132.501	1.172.300	321.146	326.908
45	1.172.301	1.211.900	332.224	338.185
46		1.211.900	337.952	344.015

SLOVENSKO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE - GORICA

DELOVANJE IN PERSPEKTIVE

MARTIN DRUFOVKA

ZUNANJA TRGOVINA IN NJENI PROBLEMI

V ponedeljek, 2. t.m., se je sestel odbor zunanje trgovinske sekcije in razpravljalo o goriški carinski problematiki ter sploh o problemih, ki ta čas bremenijo operacije zunanje trgovine. Načelnik sekcije Igor Černic, ki je vodil sejo, je naštel vse dosedanje pobude sekcije v zvezi z znanimi problemi in zapleti okrog interpretacije zakonov pri izvozu blaga in niz drugih specifičnih norm. Odbor je sklenil, da bo sekcija za čim večje razčiščenje problematike priredila tri predavanja, predvidoma v mesecu septembru. Na prvem predavanju bo predaval funkcionar goriške carine in z njenega vidika obrazložil sporno problematiko. Na drugem naj bi spregovoril funkcionar urada davka DDV (IVA). Za zaključek bi sekcija organizirala srečanje glede prihodnosti uvozno-izvoznih podjetij. Predavanja bi izvajali poleg domačih tudi tuji priznani strokovnjaki, ki bi spregovorili o prilagoditvi novim razmeram v vstopanju Slovenije v EU in seveda Madžarske, Češke itd. Prehajamo torej v novo obdobje in odbor zunanje trgovinske sekcije meni, da pomaga članom tudi z organiziranjem podobnih predavanj in srečanj. Prvi dve predavanji bosta namenjeni predvsem uslužbencem, zadnje pa predvsem operaterjem.

ZADNJE SREČANJE GOSTINCEV Z VINOGRADNIKI

S pobudo Srečanje z vinogradnikom je gostinska sekcija SGZ še bolj utrdila sodelovanje z gostinci z Goriškega in Tržaškega, včlanjenimi v SDGZ. Srečanja so potekala v maju in juniju na kmetijah res vpljudnih in perspektivnih vinogradnikov. Zadnje srečanje je bilo v ponedeljek, 2. junija, na Oslavju na posestvu "La castellada" bratov Bensa. Pokazala sta nam vinograde, obdelane na star način, po starih metodah in navadah, in na novo obnovljene vinograde po t.i. metodi Gujon. Ta zahteva veliko napora, ker trte uspevajo nizko (od 40 do 60 cm od tal). Zanimivo je, da v njunih vinogradih rase trava, ker pravita, da na tak način trta raste počasi, tako je manj izčrpana in "stresirana". Grozdna proizvodnja je nizka in zaradi tega je kakovost vina zelo visoka. Brata Bensa se ukvarjata s tipi-

čnimi briškimi vini. Njun pridelek je izvrsten. Vse vino pridelujeta doma po metodi Barik. Vino dozoreva v hrastovih sodih in dobi ožigosa, tipičen, enkratni okus. Ker je bilo to zaključno srečanje, so se udeleženci zbrali v gostilni Korsič v Števerjanu, kjer so se ob dobri hrani, briški kapljici in prijetnem razpoloženju pogovarjali o bolj in manj resnih zadevah. Obiskanim vinogradnikom in Linu Doljaku, načelniku gostincev SDGZ s Tržaškega, je bila podarjena umetnina Silvana Bevčarja; ta predstavlja izrazit primer globoko vraščene umetnika v svoj življenjski prostor - goriška Brda.

Gostinska sekcija SGZ iz Gorice bo organizirala izlet v deželo Piemont predvidoma konec avgusta. Septembra ali oktobra pa bomo obiskali znani žganjarni "De mezzo" in "Tosolini c-amel".

SEJA OBRITNIŠKE SEKCIJE

V sredo, 4. junija, so se sešli člani obritniške sekcije. Pozitivno je dejstvo, da je bilo prisotnih več mladih obritnikov, ki so aktivno sodelovali v diskusiji. Načelnik sekcije Drago Tomsič je začel razpravo o srečanju in morebitnem skupnem poslovanju z operaterji zunanje trgovinske sekcije. Namen je naslednji: vsak zainteresiran član obritne sekcije naj pripravi opis svoje dejavnosti, prospekt, ki ga bo posredoval operaterjem zunanje trgovine na sestanku 7. julija. Poleg drugih argumentov bodo razpravljali o možnosti, da bi operaterji zunanje trgovine prodajali proizvodnjo naših obritnikov. Tako bi dali dodatno možnost razvoja zamejskim obritnikom, saj je pot do direktne konkurenta, ki bi bil proizvajalec oz. tovarna iz Milana, Vicenze itd., res dolga. Interesirani obritniki se lahko zgledajo na sedežu Zdrženja, kjer bodo izpolnili vprašalno polo in dobili vse informacije.

Nekje septembra pa naj bi sekcija organizirala tudi enodnevno srečanje s specifičnimi obritniki iz Nove Gorice in okolice. Izkoristili bi priljubljenost, da bi si potencialni partnerji ogledali obrate tukaj in onstran meje. Vsi vemo, da bo Slovenija prej ali slej stopila v Evropsko unijo, izmenjava uslug bo vsakdanja praksa; zato je potrebno vzdrževati čim boljše stike z našimi prijatelji obritniki iz Nove Gorice.

POSVET O KMEČKIH TURIZMIH

NAČRT DR. GREGORIČA ZA RAZVOJ VINOGRADNIŠTVA (2)

CILJI

1. Ojačenje proizvodne baze z obnovitvijo starih vinogradov in povečanjem primernih površin za gojenje vinske trte s posaditvijo novih nasadov.

POSEGI

Razširiti površino vinogradov kmetij do 2-3 hektarov, kar se smatra, da je dovolj, da kmetije postanejo ekonomsko vitalne in omogočijo vinogradnikom, da se poklicno ukvarjajo s kmetijstvom. Ne gre pa zanemarjati ostalih vinogradnikov, ki razpolagajo z manjšimi površinami. Tem bo vinogradništvo le dopolnilni vir dohodka ob zaposlitvi izven kmetijstva. Tudi zato, ker se ta kmetijska dejavnost s lahkoto usklaja z drugimi dejavnostmi. Izkušnje na krajevni ravni potrjujejo živahnost tovrstnega upravljanja kmetij, ki imajo vedno pomembnejšo vlogo in jih zato ne gre prezreti. Potrebna je tudi obnova starih vinogradov, kar bi omogočilo tudi rešitev nekaterih negativnih strani našega vinogradništva, kot so sortna raznolikost na istih površinah, nehomogenost vzgojnih oblik ter uvajanje novih sort in prilagajanje sort tržnim potrebam. Dodatni posegi bi morali zadevati ureditev poljskih poti, ki bi omogočale dostop do vinogradov, kar velja predvsem za breg, s stroji, kar bi omogočalo strojno obdelavo s posledično bistveno nižjimi proizvodnimi stroški. Treba je osvojiti sodobne agronomске tehnike v vinogradu in uvesti dodatno tehnologijo v kletih. Domači proizvajalec je na trgu v privilegiranem položaju, saj je povpraševanje pridelka veliko večje od ponudbe. Pristojne ustanove bi morale nuditi strokovno pomoč, ki naj zaobjema agronomске posege, varstvo trte in enologijo. Leta 1993 je skupina vinogradnikov ustanovila Konzorcij za zaščito kontroliranega porekla vin "Kras" z namenom, da zaščiti vino s kontroliranim poreklom ter skrbi za njegovo promocijo. Vinogradniki si namreč, glede na svoj povprečno skromen proizvodni material, težko posamezno ustvarjajo lasten imidž in tržišče. Konzorcij bi vzporedno s tem lahko tudi izvajal poizkuse iz vinogradništva in tako našel ustrezne rešitve za razne probleme tega sektorja.

POVRŠINE ZA RAZVOJ KRAJEVNEGA VINOGRADNIŠTVA

Površina, ki je v tržaški pokrajini primerna za gojenje vinske trte, bi lahko dosegla 400 hektarov in 100 hektarov bi lahko obnovili.

POVRŠINA NOVIH VINOGRADOV

Dovoliti nove vinograde do največ 2000 kvadratnih metrov obdelovalne površine oz. 1000 kvadratnih metrov za terase, medtem ko bi za obnovitev vinogradov ta površina lahko bila znatno manjša (500 kvadratnih metrov).

ED

ITALIJANSKO PRAVO

ELASTIČNA STAROSTNA MEJA ZA POSVOJITVE

DAMJAN HLEDE

Potem ko je Ustavno sodišče z razsodbo št. 33 z dne 24. avgusta 1996 razglasilo protustavnost drugega odstavka šestega člena zakona št. 184/83 (gl. NG 5. septembra 1996), v kolikor "ni predvideval, da lahko sodnik odredi posvojitve, v izključnem interesu mladoletnika, kadar starost enega izmed zakoncev presega za več kot štirideset let starost posvojenca, le da mora omenjena starostna razlika ostati v mejah tiste, ki ponavadi obstaja med starši in sinovi, in to le v primeru, ko bi zanikana posvojitve povzročila mladoletniku hudo škodo, ki bi se ji ne dalo drugače izogniti", se je sedaj tudi kasacijsko sodišče izreklo za isto načelo.

Šlo je konkretno za naslednji primer: zakonca sta leta 1991 prosila in dosegla od sodišča izjavo o njuni primernosti za mednarodno posvojitve v mejah zakonske mere za starostno razliko (bilo je pač pred razsodbo ustavnega sodišča). Zatem sta istega leta dosegla od tujega sodišča posvojitveni ukrep z ozirom na otroka, čeprav je razlika med posvojenčev in posvojiteljevo starostjo presegala (sicer le za dve leti) mejo štiridesetih let. Otroka sta zakonca pripeljala v Italijo (uradno ne zaradi posvojitve, ampak zaradi nujnega zdravljenja). Šele po enem letu in pol sta prosila za italijansko priznanje posvojitvenega ukrepa tujega sodišča. Sodišče za mladoletnike jima ga je odreklo, kasacijsko

sodišče pa je sprejelo priziv zakoncev in odredilo posvojitve, ker je pač medtem ustavno sodišče uvedlo omenjeno načelo elastičnosti v starostni meji.

V čem je lahko problem in zakaj je ta razsodba omembe vredna? Načelo ustavnega sodišča izrecno pravi, da so izjeme starostni meji štiridesetih let možne le v izključnem interesu posvojenca in le v primerih, ko bi mu zanikana posvojitve prizadela hudo in neizogibno škodo. Razvidno je, da lahko pride do tega primera najpogosteje prav takrat, ko je otrok že preživel nekaj časa v družinskem jedru tistih, ki kasneje zaprosijo za posvojitve. V tem primeru bi ga pač negirana posvojitve spet oddaljila od pridobljenega domačega kroga. Zgornji primer nam pokaže, kako se v mednarodni posvojitvi skoraj vedno dogodi tako, saj je italijanski ukrep zelo pogosto za kakšno leto kasnejši od tujega predposvojitvenega ukrepa. Kar pomeni, da bo nepriznanje le-tega skoraj vedno v škodo posvojenca in da bo torej izjema starostni razliki vedno priznana, kar dalje pomeni, da ne bo več izjema. Predvsem pa to, da ne bo več veljalo zgolj pravilo prvenstvenega otrokovega interesa, ampak bo prevladal interes staršev. Skratka je razvidno, da bi morala omenjena elastičnost biti izrecno pravno uokvirjena v točno definirane meje, če bi se hotela izogniti zlorabam.

ZAKON "BASSANINI II" IN PRAVNE OSEBE

Zakon št. 127/97 o upravni poenostavitvi prinaša pomembno novost v zvezi s pravnimi osebami in njihovimi pridobitvami stvari in dobrin. Trinajsti člen namreč pravi, da so preklicani člen 17 civilnega zakonika in zakon št. 218 iz leta 1896 v celoti ter vse druge norme, ki predpisujejo nujnost dovoljenja za pridobitve nepremičnin ali za sprejetje daril, dediščin in volil s strani pravnih oseb, združenj in fundacij. Preklicani so torej v prvi vrsti tudi členi 5-7 izvajalnih norm civilnega zakonika, ki so določali postopek in nujna opravila v zvezi z dovoljenjem, ki ga je predpisoval 17. člen civilnega zakonika. Preklican je po vsej verjetnosti tudi zakon 1037 iz leta 1850 (t.i. "zakon Siccardi"), ki je predstavljal neposreden vir omenjenega 17. člena civilnega zakonika in je gotovo bil še v veljavi, saj je zakon št. 123 iz leta 1991 moral izrecno poskrbeti za njegovo neveljavnost v deželah s posebnim statutom.

17. člen civilnega zakonika je določal, da morajo pravne osebe, ki hočejo pridobiti v last nepremičnino (oz. pridobiti kakšno drugo stvarno pravico nanjo) ali sprejeti darila, dediščine in volila, prositi za dovoljenje na pokrajinski ravni pristojnega prefekta. Zakon št. 218/1896 pa je določal predpise za prefektovo dovoljenje pridobitve s strani občin, pokrajin in javnih dobrodelnih ustanov. Začetni vzrok te močne državne kontrole nad imetjem pravnih oseb je bil v želji, da bi ne prišlo do t.i. "mrtve roke", da bi torej ustanove, ki niso trgovinske narave, kopičile dobrine in jih s tem odvzemale normalnemu tržnemu kroženju. Z odpravo dovoljenja je zakonodajalec priznal spremenjeno socialno in gospodarsko vlogo pravnih oseb.

Novost velja po zakonu tudi za nakupe, ki so jih ustanove sklenile, preden je nov zakon stopil v veljavo, in za darila, dediščine in volila, ki so se uresničila pred tem datumom.

DH

NAMIZNI TENIS

NINA MILIČ (KRAS) DRŽAVNA PRVAKINJA 3. KATEGORIJE

ERIK DOLHAR

ŠK Kras najboljši klub v Italiji. Vanja Milič je v finalu dvojic ugnala klubski kolegici Ano Bersan in Katjo Milič ter osvojila naslov 2. kategorije. Paru Martina Milič - Andrea Bertolotti bron, kot Ani Bersan v mešanih parih in posamezno - druga tudi v absolutni kategoriji ženskih dvojic.

med prvih 8 je dosegel tudi par Katja Milič (Kras) - Antonio Arrisi (Parma 92'). Med drugokategoricami posamezno je Ana Bersan (na sliki spodaj) pristala na 3. mestu, med prvih 8 se je uvrstila lanska podprvkinja Vanja Milič, Katja Milič in Daša Bresciani med prvih 16, Sonja in hči Martina Milič pa med prvih 32. Med mešanimi dvojicami se je v absolutni kategoriji Ana Bersan s Tollom Hansjorgom (Tramin) uvrstila med prvih 8 parov, v ženskih dvojicah pa je bila z

BOLOGNA - V četrtek, 5. t.m., so predstavniki zgoščenega Krasa odlično začeli državno člansko prvenstvo. Krasovka Nina Milič (na sliki zgoraj) je namreč med tretjekategoricami presenetljivo pobrala z vso konkurenco in stopila na najvišjo stopničko. V četrtfinalu je premagala sestrično Martino Milič, ki je nato pristala med 5. in 8. mestom. Obe sta si tako zagotovili pravico, da se tudi med drugokategoricami potegujeta za čim višjo uvrstitev v državi. V mešanih parih sta 3. mesto osvojila še Martina Milič in Andrej Bertolotti. Dan kasneje je bilo na sporedu še tekmovanje dvojic, kjer so Krasovke kar trikrat stopile na zmagovalni oder. Par v sestavi Vanja Milič (Kras) - Karin Calliari (Tramin Bocen) je osvojil državni naslov v 2. jakostni kategoriji. Krasova ženska dvojica Ana Bersan - Katja Milič je osvojila srebro po hudi borbi z zmagovalno dvojico. V mešanih parih je par Ana Bersan (Kras) - Toll Hansjorg (Tramin) zasluženno osvojil 3. mesto. Uvrstitev

Michelo Merenda (Cocaglio) 2. v absolutni kategoriji, medtem ko se je Vanja Milič s Karin Calliari prebila med prvih 8.

Če sedaj potegnemo črto, bi lahko povedali, da je v primerjavi z lanskimi rezultati za največje presenečenje poskrbela Nina Milič z osvojitvijo naslova 3. kategorije, največ odličij pa je od vseh Krasovk osvojila Ana Bersan. Z vrsto odličnih uvrstitev je ŠK Kras pristal na 1. mestu posebne društvene lestvice.

IGRE ALPE JADRAN 2000

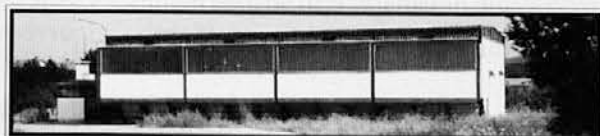
PRVIČ V F-JK: GORICA!

V četrtek, 5. t.m., je deželni odbornik za šport Roberto De Gioia v Gorici predstavil poletne igre Alpe Jadran 2000, ki bodo prav v mestu ob Soči. Za to se je deželni odbor odločil, ker Gorica že od nekdaj igra pomembno vlogo pri mednarodnih stikih znotraj skupnosti Alpe Jadran in ker mesto nudi tudi vsa jamstva glede športnih objektov. To je prvič, da poletne igre priredi

naša dežela, zato bo tudi njena uprava dala prispevek za organizacijo, prenovo športnih struktur in njihovo prilagoditev evropskim normam. Udeleženci bodo tekmovali v štirih panogah: atletiki, plavanju, ženski in moški košarki ter ženski odbojki. V kratkem bodo ustanovili organizacijski odbor, ki bo sestavil program dela.

ŠPORTNI OBJEKTI

NAČRT ZA OBNOVO NABREŽINSKE TELOVADNICE

Devinsko - nabrežinski občinski svet je v torek, 3. t.m. odobril predhodni načrt za izredna vzdrževalna in preureditvena dela na občinski telovadnici v Nabrežini (na sliki). Gre za popravilo strehe in poda ter za ureditve nove električne napeljave, kar bo skupno stalo 475 milijonov lir. Če bo šlo vse po načrtih, bo telovadnica nared čez nekaj mesecev, torej žal ne pred začetkom nove športne sezone. Domače športno društvo Sokol se bo tako moralo spet seliti drugam, kar je že v komaj minu-

li sezoni povzročilo našemu društvu katastrofalne posledice, ki so ga privedle na rob propada.

Športna društva in skupine, ki nameravajo v šolskem letu 1997/98 uporabljati za svojo dejavnost šolske telovadnice na Goriškem, obveščamo, da morajo do konca meseca predložiti prošnjo v uradu za šolstvo (tel. 385-284) oz. v uradu za stike z javnostjo (tel. 385225) na sedežu goriške pokrajinske uprave od ponedeljka do sobote od 9. do 13. ure.

ŠPORT

KOŠARKA

DOMU NI USPELO

Jan Budin v Sežano, Vremec na Kontovel. Jadran 5. na turnirju Sarti.

Dom Agorest Rob Roy je izgubil tudi v drugi dodatni tekmi za direktno napredovanje v C2 ligo. V soboto so Goričani namreč v Štarancanu tesno izgubili tudi proti Aiellu. Kot pa smo že večkrat poročali, bi lahko Dom vseeno napredoval v C2 ligo, skupaj z Borom Radenska, saj košarkarska zveza pripravlja reorganizacijo lig.

Naša združena ekipa Jadrana je na turnirju Sarti pri tržaškem Don Boscu osvojila le 5. mesto. Usoden je bil uvodni poraz proti Latte Caru. Medtem se je izvedelo, da naš največji košarkarski talent zadnjih časov, 22-letni Jan Budin (na sliki), skoraj zanesljivo ne bo igral za našo združeno ekipo, posebno po njenem nazadovanju v C1 ligo. Jan je namreč dobil zanimivo ponudbo iz Sežane, kamor ga vabi tamkajšnji slovenski prvotigaš Kraški zidar. Budin naj bi igral kot tujec, kar je zanj nov izziv, potem ko je pozimi nekaj mesecev igral v Londonu kot evropski državljani. Salski dolgin pa pravi, da ni še vse odločeno, saj se bo šele 25. t.m. definitivno rešil jarma milanske-

FOTO KROMA

ga Stefanela, ki si je doslej lastil pravice nad tem našim igralcem. Sežana pa zanj predstavlja novo zanimivo izkušnjo, predvsem zaradi bližine doma in kvalitete 1. slovenske košarkarske lige.

V D ligi si je Kontovel zagotovil trenerja Andreja Vremca, ki je nesrečno prestopil izkušnjo pri padovanskem B-ligašu. V Jadranskih krogih pa se šušlja, da bi kapetan Sandi Rauber lahko igral pri Domu (seveda ko bi ta napredoval v C2 ligo), playmaker Dean Oberdan pa je dobil ponudbi od ekip Čedad in Liseura (B2).

ED

MLADINSKA KOSARKA: POLET 1. V ŠTARANCANU

Minikošarkarji Poleta so osvojili turnir v Štarancanu za letnike 1988/89.

V soboto in nedeljo je bil v Miljah že tradicionalni turnir pokrajn za dečke. V goriški in tržaški reprezentanci so igrali tudi naši predstavniki: Domovec Nejc Spacal ter Poletovca Andraž Guštin in Matteo Peric. Eden dveh trenerjev Trsta je bil Boris Vitez, ki je s Poletom letos osvojil 2. mesto v pokrajini.

Na Kontovelu pa sta bila konec tedna dva mladinska turnirja prijateljstva v prireditvi domačega športnega društva za kategoriji propagande in naraščajnikov. V kategoriji propaganda je zmagal Bor Tentalex, Kontoveleci naraščajniki pa so bili 2.

MLADINSKA ODBOJKA

MATEJ ČERNIC NA SVETOVNO PRVENSTVO

FOTO BUMBACA

Ko smo v prejšnji številki NG na tem mestu poročali, da je 18-letni talent goriškega Vala Matej Černic (na sliki) odločilno pripomogel k uvrstitvi italijanske reprezentance na svetovno mladinsko prvenstvo avgusta v Bahreinu, morda nismo dovolj poudarili, da bo Matej prvi zamejski odbojkar, ki se bo udeležil svetovnega prvenstva. Čeprav bo zvezni selektor Lorenzetti šele tik pred odhodom na SP sporočil imena reprezentantov, ni nobene dvoma, vsaj po Matejevi igri na kvalifikacijah v Latviji sodi, da bo Matej zanesljivo med potniki za Perzijski zaliv. Gre za izjemen uspeh, za katerega bo naš plavalasi dolgin ob koncu

leta verjetno prejel nagrado kot najboljši zamejski športnik leta. Mateja in ostale mlade Azzurre sedaj čaka dolgo obdobje priprav, med katerimi bodo odigrali tri turnirje z vsemi najboljšimi mladinskimi vrstami na svetu, od 18. do 27. julija pa bodo pripravne nadaljevali v Braziliji.

Preselimo se v kategorijo dečkov. Reprezentanca Trsta, v kateri so sodelovali tudi trije igralci naše združene ekipe J. Grilanc, M. Mikolj in M. Stopar, je že drugo leto zapored osvojila pokal pokrajn Furlanije-Juljske krajine v kategoriji dečkov. Ekipa Gorice, katero so skoraj v celoti sestavljali igralci slovenskih goriških ekip, je bila tretja.

AMATERSKI NOGOMET

NOV TRENER JUVENTINE

Obračun Štandrežcev. Disciplinski pokal na Goriškem. Tretja trofeja Veto v malem nogometu v Trebčah.

Štandreška Juventina se je ob koncu sezone zbrala na družabnosti, med katero je predsednik Dario Princič podal obračun opravljenega dela. Ocenil je, da je bila igra članske ekipe v elitni ligi sicer zadovoljiva, žal pa se nazadovanju ni mogla izogniti. Enajsterica je imela veliko smole, saj je precej tekem izgubila izredno nesrečno. Pred prvenstvom seveda takega razpleta nihče ni pričakoval, toda dolga serija negativnih rezultatov je nato prispevala k takemu razpletu. Vsekakor pri Juventini iz tega ne delajo tragedije in načrtujejo čim hitrejšo vrnitev med elitne ligaše. Največjo novost v Štandrežu zaenkrat predstavlja zamenjava trenerja Zuppicchinija z letošnjim trenerjem mladincev Sandrom Sacchetom. Štandreško ekipo čaka v tem mesecu še zadnji nastop v Mariboru, kjer bo gost novepečenih slovenskih državnih prvakov. Na kupoprodajni borzi amaterskih lig se je izvedelo, da

naj bi nogometiš Sorrentino ba- naj bi okrepil vrste trebenskega Primorca, igralec Vesne Santoro naj bi odšel v Milje, v Križ pa naj bi se vrnil vratar Zemanek. Zarja se poteguje za napadalca Trevisana, za svojega napadalca Ravalica pa se zanima več klubov.

Goriška pokrajinska zveza je poleg končnih lestvic objavila tudi disciplinske razpredelnice. Obračun naših ekip je dober: v 3. amaterski ligi je doberdobska Mladost osvojila 5. mesto, med naraščajniki pa 2. Nekoliko slabše so se odrezali sovođenjski začetniki, ki so bili deveti.

V okviru praznika tiska poteka v Trebčah do nedelje, 15. t.m., že 3. trofeja Veto v malem nogometu. Na turnirju nastopa 8 ekip, ki so razdeljene v 2 skupini. V eni so Prosek, Bar Gelateria Arnoldo, Confezioni Roby in Primorje, v drugi pa Adriatrans, Breg Generali, Medja vas Štivan in Bani Grad.

HOKEJ NA ROLERIJH

POLET KWINS V PLAY-OFFU

Openski hokejisti so v nedeljo začeli svoje nastope v končni državnega prvenstva v Bocnu, kjer so gladko premagali Totem iz Trevisa in visoko izgubili proti premočni Cortini. Konec tedna bodo Poletovci spet v Bocnu, kjer jih čakajo še tri tekme.

Medtem je kotalkarska in hokejska zveza povabila na zbor pred svetovnim prvenstvom, ki bo v avstrijskem Zell am Seeju od 20. do 26. t.m. tudi tri Poletovce: Mitjo Kokorovca, Maura Medeota in Rikija Fonzarija.

BALINANJE

PELICON IN KALC NAŠA PRVAKA

Eligio Pelicon (Primorje) je postal zamejski prvak v tehničnem zbijanju, ki je bilo na padriški balinarski stezi Gaje. Pelicon je bil boljši od Zarjana Maksa Križmančiča in člana Gaje Daria Kalca, ki pa je zmagal v obveznem zbijanju in bližanju pri Kraškem domu. Ob koncu prvega dela zamejskega prvenstva zanesljivo vodi padriško-gropajska Gaja.

ROLKANJE

USPEHI MLADINE V ITALIJANSKEM POKALU

V nedeljo je okrnjena kriška Mladina nastopila na 1. preizkušnji italijanskega pokala v reber pri Trentu. Zmagala sta spet začetnica Mateja Paulina in v kategoriji Master 1 Guido Masiere.

TENIS

MOŠKI GAJE TRETJI V ITAL. POKALU

V italijanskem pokalu za moške je Gaja v odločilnem dvojboju zadnjega kola kvalifikacijskega dela s 4-2 izgubila proti TC Triestino in tako izpadla iz nadaljnega dela tekmovanja, saj je zasedla končno 3. mesto, kar pa sploh ni slabo.

Med ženskami je Gaja v zadnjem kolu gladko klonila pred Ferriero. Praznih rok je Gaja ostala tudi v 2. kolu prvenstva za 12-letnice.

ATLETIKA

MACCHIUT DOBRO TUDI V PADOVI

Zamejska atletinja Margaret Macchiut se je odlično odrezala tudi na mednarodnem mitingu v Padovi, tako da se je zanesljivo uvrstila v državno reprezentanco, ki bo od petka, 13. t.m., nastopala na sredozemskih igrah v Bariju. Margaret je bila z novim osebnim rekordom 5. na 100 m z ovirami in prehitela doslej najboljšo zaprekašico v Italiji Tuzzi.

OBVESTILA

ODBOR ZA ohranitev Stadionu 1. maj prireja 13., 14. in 15. t.m. na prostornem dvorišču Stadionu 1. maj, na Verdelski cesti 7 v Trstu, športni praznik z bogatimi športnimi in zabavnimi sporedom. Na voljo bodo dobro založeni kioski, zvečer pa bodo za ples igrala skupine Kraški ovčarji, Juke box in Vesele Štajerke.

GOVOLLEY GORICA prireja v soboto in nedeljo, 14. in 15. t.m., v telovadnici Slovenskega športnega centra v Gorici, Drevored 20. septembra 91, mednarodni ženski odbojkarški turnir. Spored tekem: v soboto ob 18. uri: KEMIPLANS KOPER (slovenska A1 liga)-VIVIL Villa Vicentina, nato Govolley Kmečka banka K2 Sport-Record cucine Latisana. V nedeljo ob 17. uri mali finale, sledi finale za 1. mesto.

ŠZOLYMPIA prireja od 17. do 25. t.m. na odprtem igrišču ob telovadnici na Drevoredu 20. septembra 91 v Gorici, 18. odbojkarški turnir P. Spazzapan. Turnir je letos namenjen društvom z mešanimi ekipami (4 igralci in 2 igralki), ki so uradno včlanjeni v Fipav in največ en ne včlanjen igralec. Vpisnina znaša 50.000 lir za ekipo, poleg te pa mora seznam igralcev in ime odgovornega ekipe dospeti do 14. t.m. na fax 0481-531407 za g. Martina (tel. 0481-531407). Žrebanje skupin bo istega dne na sedežu društva. Vsako društvo lahko vpiše več kot eno ekipo, za prijave pa bo organizator upošteval vrstni red vpisnin. V primeru, da se ne doseže zadostno število društev, bo spremenjen program tekem. Prve bodo na sporedu od torika, 17. t.m., do petka, 20. t.m., vsak dan ob 19. uri, sledile bodo ostale tekme. V kvalifikacijskih skupinah bodo po tri ekipe, ki bodo igrali v formuli 2 zmagana seta na 3; tretji set tie-break.

Tudi s podpisom

na obrazcih

101 in 201

davčne prijavnice

lahko nameniš

OSEM PROMILE

KATOLIŠKI CERKVI

Če si upokojenec ali odvisni delavec, brez drugih dohodkov oz. brez

pravice do morebitnih odbitkov, ki se za davčno prijavo poslužuješ

le obrazca 201 ali 101, ne pozabi položiti svojega podpisa v okence

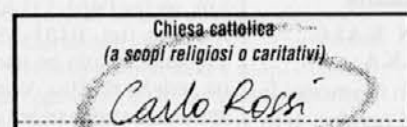
“Chiesa Cattolica”. Podpiši se samo v omenjenem okencu, sicer izničiš

svojo izbiro. Nato izpolni obrazec z osebnimi podatki, z davčno številko

CENTRO SERVIZI IMPOSTE DIRETTE DI:	CONTRIBUENTI CON DOMICILIO FISCALE IN COMUNI DELLA REGIONE:
00100 Roma	Lazio
20100 Milano	Lombardia (solo comuni prov. Milano)
70100 Bari	Puglia - Basilicata
65100 Pescara	Abruzzo - Marche - Molise
30100 Venezia	Veneto - Friuli Venezia Giulia
40100 Bologna	Emilia Romagna
16100 Genova	Liguria
90100 Palermo	Sicilia
84100 Salerno	Campania - Calabria
10100 Torino	Piemonte - Valle d'Aosta
88100 Trento	Trentino Alto Adige
09100 Cagliari	Sardegna

(Codice Fiscale), se spodaj podpiši in tako izpolnjeni obrazec spravi v navadno belo pisemsko kuverto. Od 1. maja do 30. junija lahko prijavo

izročiš na občini, kjer imaš bivališče, ali pa jo pošlješ po pošti z običajno pisemsko znamko pristojnemu davčnemu službenemu centru

(glej priloženi naslovnik. Če si davčni obvezenec iz Furlanije - Julijske krajine, pošlji na: Centro Servizi

Imposte Dirette, 30100 Venezia). Župnija ti je vsekakor na razpolago za pomoč in nadaljne informacije.

OSEM PROMILE IN DAROVI ZA VZDRŽEVANJE. Tvoja POMOČ, tvoji CERKVI

Katoliška Cerkev - C.E.I. Italijanska škofovska konferenca
POSPEŠEVANJE GOSPODARSKE POMOČI CERKVI